

דברי הכנסת

הישיבה השישים-ושלוש של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, י"ב בשבט התשנ"ז (20 בינואר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:04

תוכן העניינים

הודעת יושב-ראש הכנסת

הצעה לסדר

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

שאלות ותשובות

פגיעה בענף החלב

גידור אדמות חקלאיות

אחסנת גז ב"דיזנגוף סנטר"

סכנת חשיפה לקרינה בסביבת מוקדי שידור

קרינה בנמל אשדוד

מתקן המגביל עוצמת רעש באולמי חתונות

זיהום אוויר בנתיבי תחבורה מרכזיים

קרינה מטלפונים סלולריים

הקמת אתר פסולת ארצי באתר דודאים

בית-המחסה של "תנו לחיות לחיות"

הודעת ועדת העלייה והקליטה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

הודעת ועדת הכלכלה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

הצעה לסדר-היום

האפליה בין קבוצות הזכאים לדיור ציבורי

הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת), התשנ"ז–1997

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2)

(קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז–1997

(קריאה ראשונה)

הצעה לסדר-היום

השבעת הנשיא קלינטון לתקופת כהונה נוספת

הצעות לסדר-היום

חריגות שכר בשירות הציבורי

הצעות לסדר-היום

קריאת ג'יבריל רג'וב למתנחלים לצאת מחברון

הצעה לסדר-היום התנהגות תלמידי בית-הספר "סליגסברג" בירושלים

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

י"ב בשבט התשנ"ז, 20 בינואר 1997, ישיבת הכנסת פתוחה.

לפני שאעביר את רשות הדיבור לחבר הכנסת שבח וייס להצעה לסדר מן המקום, להלן רשימת הרוגי תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון:

עבדאללה חטיב; סייד אחמד חוסאם; עבד אל-ג'וואד נאטור; עבד אלמאלכ נאטור; חיים לוי; דוד ששון; אחמד אטאטרי; מרדכי ינוביץ; שבתאי בן-יוסף; פיליס הקת; אברהמים עוואד; ג'ומעה חמיס; נג'אח אל-חטיב.

13 במספר, ושוב השמות מאוד מאוד מעניינים ומאפיינים.

הצעה לסדר

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, רשות להצעה לסדר הדיון – חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

עמיתי היושב-ראש, אני מודה לך על כך שאתה מאפשר לי שימוש בערוץ הפרלמנטרי הזה כדי לבטא מחאה, וגם הצעה בצדה.

אני קורא הבוקר ב"מעריב" הצעה: "כל מעברי הגבול לרצועת-עזה יאוזרחו. את החיילים יחליפו סלקטורים". כשראיתי את המלה הזאת, "סלקטורים", מובן שמייד הזדעזעתי, ואני תמה על חוסר הרגישות של ממצאי המונח הזה. יש מלים שמאז השואה אסור בהן השימוש; מלים הקשורות לזיהום השפה הנאצי והפאשיסטי, אותו זיהום שפה שקדם להשמדה, אותו זיהום שפה שליווה את ההשמדה. יש מלים שהאוזן שוב אינה מסוגלת לקלוט. אני פשוט מנצל את הבמה החשובה הזאת כדי לבטא את המחאה הזאת, ואולי באמצעותך, אדוני היושב-ראש, גם להפנות פנייה לבעלי ההצעה, שיסלקו מן המילון שלהם את המלה "סלקטורים" ולא ישתמשו בשום הזדמנות במלה "סלקציה".

אני כבר רואה לנגד עיני גם את הפרשנות ואת האנשים הרגישים, לא רק בארץ אלא בעולם – מה יאמרו עלינו כשאנחנו משתמשים בביטוי הזה בהקשר זה? אני חושב שזה פשוט מזעזע. אני מוחה על חוסר הרגישות, על חוסר הלב, על האוזן הלא-שומעת, על איזו נטישה והסתלקות מהמחויבות שלנו ללקסיקון אחרי כל מה שקרה לנו. אני מאוד אודה לך אם תמצא דרך להעביר זאת לנוגעים בדבר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ראשית, אעביר את דבריך לידיעת שר התחבורה. נדמה לי שתמצא שימוש במלה הזאת גם בשדה התעופה בן-גוריון במשך שנים רבות.

שבח וייס (העבודה):

אני לא נתקלתי בה.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, אני יודע, אבל יש לזה פירוש. כמובן, מה שאמרת הוא נכון, אבל המלה הזאת שגורה בפיו בהקשר מסוים, בקשר לנסיעות לחוץ-לארץ. כמובן, אעביר את בקשתך.

גבירותי ורבותי חברי הכנסת, לפני שאני מעביר את רשות הדיבור למזכיר הכנסת – כפי שאתם מבינים, היה מין הרגשה, שביום שני ושלישי סדר-היום דל, שכן קשה היה להשיג שרים שיבואו לכאן וישיבו על הצעות לסדר-היום. אבל, נראה שאין ברירה ואנחנו צריכים להתייחס לכך ברצינות, ואני מניח שהחל מהשבוע הבא, ואולי כבר מהיום, נכלול הצעות לסדר-היום שיידונו בימים שני, שלישי וכמובן רביעי. אבל גם נקדם הצעות חוק פרטיות בקריאה טרומית, ואז לממשלה פשוט לא תהיה ברירה אלא לבוא לכאן, כי נוצר מצב שבעצם במשך יומיים אין כמעט שרים, וכמובן אני מעריך מאוד את השרים שנמצאים כאן.

יש לנו סדר-יום עם הצעות לסדר-היום שעוסקות, בין השאר, בנושאים: חריגות שכר בשירות הציבורי; קריאת ג'יבריל רג'וב למתנחלים לצאת מחברון; האפליה בין קבוצות הזכאים לדיור ציבורי, וכמה הצעות שמחילים עליהן את דין הרציפות. מה קרה להצעה שלי בעניין הרפורמה במשק הדלק?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

נתקבלה. מה קרה, היא היתה על סדר-היום ונעלמה, חבר הכנסת גולדשמידט או פורז? הם לא נמצאים?

קריאה:

לא.

היו"ר ד' תיכון:

כנראה הם לא נמצאים והורידו זאת.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

הודעה למזכיר הכנסת. בבקשה.

מזכיר הכנסת א' האן:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג), התשנ"ז–1997; הצעת חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב] (תיקון מס' 10) (חישוב תקופת שירות סדיר), התשנ"ז–1997.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז–1997, של חבר הכנסת חגי מירום.

לדיון מוקדם: הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (חובת דיווח), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת מאיר שטרית; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (זיכוי בעד קרוב במוסד ונטולי יכולת), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת רפאל אלול; הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת רומן ברונפמן; הצעת חוק רשות השידור

(תיקון – אישור תקציב הרשות בידי שר האוצר בלבד), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אופיר פינס-פז; הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – אלמנה שילדיה בגרו), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת רפאל אלול; הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור שידול קטין להמרת דת), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת חיים אורון; הצעת חוק איסור פרסום הטפה להמרת דת, התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים) (תיקון – ביטול החוק), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת ד' צוקר ו' ביילין; הצעת חוק היועץ המשפטי לממשלה (מינוי ופרסום שם), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק עבודת נשים (תיקון – איסור הגבלת היקף משרה), התשנ"ז–1997, מאת חברת הכנסת ענת מאור; הצעת חוק מינהל מקרקעי ישראל (תיקון – ביטול מכרזים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת א' רובינשטיין וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק גיל פרישה שווה לעובדת ולעובד (תיקון – שינוי גיל הפרישה), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת יוסף ביילין; הצעת חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון – שביתה על-פי הסכמת רוב העובדים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לימוד חינוך (תיקון – פטור מתשלום עבור שירותים נוספים לילדים נכים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת חיים דיין; הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – צווי הריסה במגזר הבדואי בנגב) (הוראת שעה), התשנ"ז–1997, מאת חברת הכנסת ת' גוז'נסקי וקבוצת חברי הכנסת.

עוד הונח על שולחן הכנסת דין-וחשבון על הוצאות השכר של גופים ציבוריים לשנת 1995, דוח מס' 3. תודה.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ממשיכים בשאלות. יעלה ויבוא שר החקלאות והפיתוח. בבקשה, אדוני השר, אנא השב על שאלות.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני יושב-ראש הכנסת, פעם, בשנות ה-60, היה שר הפיתוח.

היו"ר ד' תיכון:

אני קורא מה שיש בפני. יותר טוב שאקרא מה שיש בפני שאתקן מן הזיכרון. זה שר החקלאות ופיתוח הכפר. זה מה שעשינו בקדנציה הקודמת וכך כתוב.

פגיעה בענף החלב

חבר הכנסת א' אור שאל את שר החקלאות ופיתוח הכפר ביום א' בטבת התשנ"ז (11 בדצמבר 1996):

בחודש נובמבר אישר משרדך, במסגרת ההסכם המסחרי עם ארצות-הברית, ייבוא ללא מכס של 1,000 טונות אבקת חלב, 350 טונות גבינה ו-300 טונות חמאה.

כמו-כן אישר מנכ"ל משרדך שחיקת מחיר החלב ב-2% נוספים.

רצוני לשאול:

1. מדוע אושר ייבוא של תוצרת חלב מסובסדת מארצות-הברית?

2. מדוע אושרה השחיקה במחיר החלב כאשר ענף הבקר כולו נמצא בקשיים עקב ייקור מחירי המספוא?

3. כיצד יפוצו יצרני החלב על הפסדיהם בעקבות שני ההסכמים הנ"ל?

תשובת שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ייבוא של אבקת חלב ומוצרי חלב הינו בהתאם להסכם הסחר הביטורלי בין ישראל לארצות-הברית אשר אושר על-ידי שרי התמ"ס והחקלאות עוד בתקופת כהונתה של הממשלה הקודמת. הייבוא הנ"ל הינו במסגרת המוצרים והכמויות שאושרו בהסכם.

2. מחירי הגרעינים בעולם, לאחר שהגיעו לשיא בקיץ האחרון, ירדו בשיעור חד של 30%, זאת לאחר זריעות בהיקף גדול בארצות-הברית ובקנדה.

3. ענף החלב הינו הענף היחיד אשר בו מחיר מובטח הנקבע על-ידי המדינה והמתעדכן מדי חודש בהתאם לעליית המדד. שיעור הניכוי במחיר זה, העומד על 1.25% בשנה, דומה לשיעור הפריזון בענף בהתאם לסקרים הנערכים מעת לעת.

גידור אדמות חקלאיות

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את שר החקלאות ופיתוח הכפר ביום ט"ו בטבת התשנ"ז (25 בדצמבר 1996):

פנו אלי תושבים מהעיר אום-אל-פחם וקבלו על כך שהם מנועים מלגדר את אדמותיהם.

כמו-כן נמסרו לבעלי אדמות בגושים הנמצאים מצפון לכפר מועאווה צווי הריסה מינהליים על-ידי הוועדה המקומית לתכנון ובנייה יזרעאלים.

רצוני לשאול:

1. האם גידור אדמה מהווה עבירה? אם כן – מה מיעץ המשרד לחקלאים הנ"ל לעשות כדי לשמור על מטעיהם?

2. מה הן הדרישות שלפיהן יוכל חקלאי לגדר את אדמתו?

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

1. התשובה שלילית. על מנת לקבל היתר לגידור ולבנייה בקרקע פרטית יש לפנות לוועדה המקומית לתכנון ובנייה ולקבל את אישורה. אם מדובר במקרקעי המדינה, יש לבקש אישור ממינהל מקרקעי ישראל. כמו-כן, כשמדובר בקרקעות הנמצאות בתחום שטח אש של צה"ל, יש לבקש אישור שלטונות צה"ל.

2. כל חקלאי רשאי לגדר קרקע שבבעלותו ובלבד שינהג על-פי חוקי מדינת ישראל – חוק התכנון והבנייה, חוק המקרקעין או תקנות ההגנה לשעת-חירום.

היו"ר ד' תיכון:

שאלה נוספת לחבר הכנסת האשם מחאמיד. בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, אני עצמי ביקרתי באותה חלקת קרקע, שהיא בבעלות פרטית של אדם, שחיות בר, פרות וכבשים נכנסו לשדה שלו, שיש בו שתילים קטנים. הוא גידר את זה בגדר של

תיל קוצני. באו מהמועצה האזורית וחתכו כל 2 מטרים בגדר של 2 קילומטרים. זו לא גדר בטון אלא גדר של תיל קוצני. האם גם כאשר האדמה היא פרטית והגדר היא של תיל דוקרני צריך לבקש אישור של הרשויות שהזכרת?

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אין לי מה להוסיף. בכל מקרה, זה לא עניין שלי. אם יש לך מקרה ספציפי, תעביר לי.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר, הפעם השר לאיכות הסביבה ישיב על שאלות.

אחסנת גז ב"דיזנגוף סנטר"

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לאיכות הסביבה ביום ט' בכסליו התשנ"ז (20 בנובמבר 1996):

לאחרונה התברר, כי חברות גז המספקות גז ליחידות באגף "דיזנגוף סנטר" הטמינו בקרקע מכלי גז ענקיים, כתחליף למכלים הקטנים, וזאת נוכח חוקי התכנון והבנייה וכללי הבטיחות באשר לאחסנת גז.

רצוני לשאול:

1. האם הטמנת מכלי הגז היתה על דעת נציגי איכות הסביבה בוועדות התכנון והבנייה?

2. מדוע לא ייאסר שימוש במכלים אלה?

3. כיצד, אם בכלל, נערך המשרד לקדם פני אסון המוני היכול לקרות כתוצאה מפגיעה במכלים הנ"ל?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תוכניות הבנייה ל"דיזנגוף סנטר" אושרו כבר לפני זמן רב, בטרם הקמתו של המשרד לאיכות הסביבה.

2. הטמנת מכלי גפ"מ – גז פחמימני מעובה – בקרקע מבטיחה תנאי בטיחות מרביים, וזה עדיף ממכלים צוברים המצויים מעל פני הקרקע.

3. האחריות לטיפול באירוע של אסון המוני מוטלת על משטרת ישראל. תפקידו של המשרד לאיכות הסביבה במקרה של אירוע שבו מעורבים חומרים מסוכנים הוא לבצע גילוי וזיהוי החומר, ניטור החומר, הערכת סיכונים ומתן ייעוץ למשטרת ישראל, ולכך ערוך המשרד באמצעות מערך ניידות וצוותים בפריסה ארצית, בכלל זה בתל-אביב.

סכנת חשיפה לקרינה בסביבת מוקדי שידור

חבר הכנסת ש' וייס שאל את השר לאיכות הסביבה ביום כ"ג בכסליו התשנ"ז (4 בדצמבר 1996):

רצוני לשאול:

1. מה יעשה המשרד לאיכות הסביבה כדי לבטל את סכנת החשיפה לקרינה בסביבה של אנטנות "גלי צה"ל" בחיפה ובבני-ברק?

2. האם נעשה טיפול שיטתי מקיף, כלל-ארצי, גורף, בעניין זה?

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

1. משרדנו בדק את רמת הקרינה ממשדרי בני-ברק. על-פי תוצאות הבדיקה ניתן לקבוע כי עוצמת המומלץ על-ידי המשרד לאיכות הסביבה IRPA ושדה הקרינה נמוכה מאוד בהשוואה לערכי הסף בתקן של הסביבה. זה ארגון הבריאות הבין-לאומי.

בבדיקות תקופתיות בחיפה נמדדו חריגות בעוצמת הקרינה. המשרד ממליץ: א. להפסיק לשדר אשר יצר את החריגות. במדידות שבוצעו לאחר השבתת המשרד נמדדה עוצמת שדה AM בתדר המומלץ על-ידי המשרד לאיכות הסביבה; ב. IRPA קרינה נמוכה מאוד בהשוואה לערכי הסף בתקן להתקין גלאים אשר ינטרו באופן שוטף את עוצמת הקרינה סביב מוקד השידור.

לגבי עוצמת השידורים בקרבת מוקדי שידור בכל IRPA 2. משרדי אוכף את החוק על-ידי יישום תקן הארץ. כמו-כן מנפיק המשרד היתרי הקמה והפעלה לכל מוקד שידור חדש המוקם בארץ. הם צריכים לבקש רשיון. חשוב לציין, כי רק לחלק מהגורמים הצבאיים יש היתרים, כי יש מתקני שידור צבאיים

שלא כפופים לתקנות האלה. החל משנת 1997 יתקיימו בדיקות מדגמיות על-ידי חברות מורשות שידווחו למשרד על ממצאיהן.

פורסם שבחיפה הוחלט להוריד את האנטנות של "גלי צה"ל".

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני השר, אני מודה לך על התשובה. אני יודע שמאז הצגתי את השאילתא ועד שניתנה התשובה כבר נעשו דברים, וזה בסדר.

בתשובתך אתה מדבר על כך שהמשרד ימליץ. האם במסגרת הפורום הכלל-ממשלתי יש ביכולתך לגרום לכך שההמלצות אשר אתם ממליצים תקוימנה גם על-ידי משרדי ממשלה אחרים?

דבר שני: בחיפה, עירי – יכול להיות שגם במקומות אחרים – יש בנושא הזה איזו אי-ודאות. אזרחים רבים מתלוננים גם בעיתונות המקומית וגם בפני על כך שהערכים של הנדל"ן, של הדירות, גם של הדירות החדשות שנרכשות שם, גם במקרה של אלה שרוצים להחליף דיור, מושפעים השפעה קשה מהאי-ודאות שבנושא. האם אתה יכול באמצעותי למסור איזו אינפורמציה בסוגיה חשובה זו?

היו"ר ד' תיכון:

הוא שואל מה קורה למחירי הנדל"ן באותו אזור.

שבח וייס (העבודה):

אני מודה ליושב-ראש הכנסת על שהוא תרגם ושיפר אותי.

השאלות שלי הן שתיים: 1. האם במקומות שלמשרד שלך אין סמכות, אלא סמכות של המלצה, אתה מסוגל לגרום לכך שמשרדים אחרים, מתוך רצון טוב ושיתוף פעולה, יקיימו את ההמלצות? 2. מכיוון שיש שם אי-ודאות בניידות של תושבים, שקשורה גם למחירי הנדל"ן באזור הזה, האם תוכל למסור לתושבי האזור אינפורמציה מדויקת על הנושא?

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

אין לי מושג על מחירי הנדל"ן ואיזו השפעה יש לקרינה. אני לא מתעסק בזה, אנחנו רק צריכים לוודא שהקרינה תהיה בתחום הנורמלי או המותר. זה בוצע. בתחילה לא נתנו לנו להיכנס לבדוק שם, ורק אחרי התערבות ברמה הגבוהה של משרד הביטחון האנשים שלנו קיבלו אישור להיכנס. איך זה משפיע על הקרקעות – זה נושא שאני לא עוסק בו.

קרינה בנמל אשדוד

חברת הכנסת ס' לנדבר שאלה את השר לאיכות הסביבה ביום א' בטבת התשנ"ז (11 בדצמבר 1996):

נודע לי כי בנמל אשדוד התגלתה קרינה גבוהה ב-25% מן המותר. במשרדך טענו, שהיה לקרינה אופי מקומי בלבד, ללא פגיעה באנשים. הדבר קרה בגלל עבודתה של החברה לרדיוגרפיה, אשר לא קיבלה אישור לעבודה בנמל ולא הודיעה למי שהיתה צריכה להודיע.

רצוני לשאול:

1. האם הנתונים נכונים?

2. מה זו קרינה מקומית כאשר מטבעה קרינה מתפשטת?

3. האם בדקתם את הנזק שנגרם לתושבים, ובעיקר לעובדי הנמל?

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

1. בתאריך 25 ביוני 1996, החל משעה 09:30, נמדדה עלייה בקרינת הגמא במכשיר ניטור קרינה סביבתית הממוקם בנמל אשדוד. לאחר חקירה התברר שהעלייה ברמת הקרינה הינה תוצאה של עבודות רדיוגרפיה שבוצעו במרחק של כ-250 מטר מהגלאים של המשרד לאיכות הסביבה.

2. לאחר הבדיקה ושחזור האירוע בהשתתפות מנהל חברת הרדיוגרפיה וקצין הבטיחות של הנמל הגענו למסקנה, שהחברה פעלה בהתאם לכל חוקי הבטיחות הנדרשים. לא נגרמה חשיפה לקרינה כלשהי לאזרחים או לעובדי הנמל. אזור העבודה היה מגודר ומשולט כנדרש.

3. מאחר שביצוע העבודה היה לפני הפעלת הנוהל לדיווח דיווח שוטף על ביצוע עבודות בשטח 24 שעות ביממה, באמצעות פקס לאגף הקרינה – על רישום "התראה" בתיק החברה, שמשמעותה ביטול ההיתר לאלתר אם לא יקיימו את התנאים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת? לא, תודה.

שאלתא מס' 446 של חבר הכנסת פני בדש – מתקן המגביל עוצמת רעש באולמי חתונות.

חברת הכנסת דליה איציק ביקשה להמתין כמה דקות, אולי היא תגיע.

מתקן המגביל עוצמת רעש באולמי חתונות

חבר הכנסת פ' בדש שאל את השר לאיכות הסביבה ביום א' בטבת התשנ"ז (11 בדצמבר 1996):

לגבי רבים שמחות באולמות הופכות לסיוט בשל עוצמת הרעש שבוקע מהרמקולים. המטרד הוא לאורחים המשתתפים בחגיגה וגם לתושבים המתגוררים בסמוך.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא ייאכף חוק-כנוביץ בתקנה המונעת רעש בעוצמה שכזו?

2. האם נשקל לחייב את בעלי האולמות להתקין מתקן המודד את הדציבלים?

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

לשאלתו של חבר הכנסת פני בדש:

1. סעיף 17 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 – חוק-כנוביץ – קובע שהוראות חוק זה לא יחולו על רעש שפעולתו אינה חורגת מחוץ לרשות היחיד של הגורם לו. אי לכך, לאותם המקרים שבהם הרעש אינו מפריע לאלה המתגוררים בסמוך לאולם החתונות, חוק-כנוביץ אינו רלוונטי.

2. המשרד לאיכות הסביבה פנה עוד ב-1994 לכל ראשי הרשויות בהמלצה להסדיר את הנושא באמצעות חוק עזר, מכוח פקודת העיריות.

מצורף בזה חוק עזר לבאר-שבע כדוגמה – יש לי פה מצורף – להסדרת הנושא על-ידי חיוב בעלי האולמות להתקין מתקן המודד את עוצמת הקול, ואם מפלס הרעש עולה על 90 דציבלים הוא מפסיק זמנית את פעולת מערכת ההגברה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בדש, אני שואל כאחד שסובל מהרעש – האם אתה מלין גם נגד הרעש בתוך האולם?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

בעיקר. אדוני השר, אני מלין בעיקר על הרעש באולם. אני לא יכול לשבת בחתונה או בבר-מצווה יותר מעשר דקות, כי אחרי זה אני צריך "אקמול" דחוף. מסתבר שהזמרים וכל התזמורות יושבים מאחורי הרמקולים והם שמים מערכת כזאת, שכאשר באים לאירוע לא מצליחים לדבר אפילו עם זה שיושב ליד.

הנזק אדיר והעוצמות באולם חורגות מכל תקנון. יש מתקן שאני מכיר אותו, שמפסיק אוטומטית כשזה עובר עוצמת רעש מסוימת. אני חושב שאנשים לא מודעים לנזק שנגרם, כי המקום גם סגור, בעוצמות אדירות כאלה. צריכה להיות תקנה של המשרד לאיכות הסביבה, וצריך להיות פיקוח של המשרד לאיכות הסביבה, כי אף-על-פי שהאולם פרטי, זה מקום ציבורי שאנשים יושבים בו וסובלים ונגרם להם נזק. מדובר על מאות אלפי אנשים כל ערב שסובלים מהעוצמה ומבעיות אוזניים. אנחנו, בצומת, לא שומעים טוב – סובלים פחות; גם אני. אבל מדובר על היקפים כאלה של עוצמות רעש, שזה פשוט בלתי נסבל. גם אתה, אדוני היושב-ראש, הערת על זה.

אני חושב שנעשה טוב לכולם, ותאמין לי שכולם ישמחו אם נגביל את עוצמת הרעש באולמות.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

זה לא עונש משמים – – –

קריאות:

— — —

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

אתה בא לאולם שמחות, אתה בעל השמחה, אתה אומר לו: תקטין את הרעש — — —

קריאות:

לא עוזר.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

— — — לזה שעומד על התופים, שהרי אתה הוא בעל השמחה. הם לא מרעישים לעצמם, אלא בשביל הקהל שמגיע. תגיד להם שאתה לא רוצה לשמוע, ויסגרו את זה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אם יש תקנות מחייבות — אני יכול להגיד לו: אדוני, אתה עובר על החוק.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בדש, הוא אומר לך, שאם הרעש חזק — אתה יכול לצאת.

השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

רשות מקומית רשאית להוציא חוק עזר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

זיהום אוויר בנתיבי תחבורה מרכזיים

חבר הכנסת ח' רמון שאל את השר לאיכות הסביבה ביום ח' בטבת התשנ"ז (18 בדצמבר 1996):

במחקר של האוניברסיטה העברית נמצא, כי הנוסעים בנתיבי תחבורה מרכזיים נחשפים לזיהום אוויר עד פי-שמונה מהתקן המותר.

רצוני לשאול:

1. האם קיימים ממצאים מקבילים של משרדך?

2. מה ייעשה כדי להילחם במפגע זה?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא נערכו סקרים דומים לאלו של האוניברסיטה העברית, ולכן אין ממצאים להשוואה.

2. הפתרונות לבעיות זיהום האוויר על-ידי תחבורה צריכים להיות בכיוון של צמצום כמות זיהום האוויר הנפלטת לאוויר מתנועת כלי רכב. היות שסמכויות הפיקוח והאכיפה על רכבים מזהמי אוויר נמצאות בידי משרד התחבורה, עושה המשרד לאיכות הסביבה ככל האפשר, הן על-ידי הפעלת לחצים על משרד התחבורה כדי שירבה באכיפה והן על-ידי שיתוף פעולה בין-משרדי, כגון רכישת מכשור והכשרת צוותי אכיפה של משרד התחבורה. כמו-כן משתמש המשרד לאיכות הסביבה בסמכויותיו, במסגרת תקנות בריאות העם, לאכיפה ולפיקוח על רכבי דיזל מזהמי אוויר. נוסף על כך פועל המשרד לשיפור באיכויות הדלקים לתחבורה – הפחתת תכולת גופרית וארומטים בסולר ובנז'נים.

יש להוסיף את תמיכת המשרד בכל אפשרות של הקטנת מספר כלי הרכב הנעים בדרכים על-ידי מתן עדיפות לשימוש בתחבורה ציבורית – הרחבת רשת נתיבי תחבורה ציבורית, נת"צים – באזורים צפופי אוכלוסין מצד אחד, ופיתוח תשתית לרכבת קלה, עילית או תחתית, מצד שני, ובצמצום מספרם והיקפם של פקקי תנועה על-ידי התקנתן של מערכות משוכללות לניהול תחבורתי – מערכות פיקוד אוטומטי לרמזורים, למשל.

ייתכן מאוד שייאלצו לאסור כניסת כלי רכב למרכזי ערים בשעות מסוימות עקב זיהום אוויר חמור. הנושא בבחינה.

קרינה מטלפונים סלולריים

חבר הכנסת ח' רמון שאל את השר לאיכות הסביבה ביום ט"ו בטבת התשנ"ז (25 בדצמבר 1996):

לאחרונה פורסם כי טלפונים סלולריים מפיצים קרינה מסוכנת לאדם בעת הפעלתם; זאת, נוכח התפוצה הרחבה של הטלפונים הסלולריים בארץ.

רצוני לשאול:

1. האם יש תקנים לרמת הקרינה המותרת?

2. אם לא – מדוע לא ייקבעו תקנים כאלה?

3. האם נעשתה בדיקה כלשהי למציאת פתרון פסי לצמצום הקרינה?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. IRPA עוצמת ההספק של הטלפונים הסלולריים הינה מתחת לסף התקינה בהתאם ל- REGULATIONS. – תקנות הסוכנות הבין-לאומית להגנה מקרינה, ארגון הבריאות העולמי.

2. אין צורך בתקן, כיוון שהם פטורים ממנו, בהתבסס על המלצת הסוכנות הבין-לאומית להגנה מקרינה.

3. כיוון שיש פרסומים, אשר אינם מבוססים מדעית, בדבר סיכון בריאותי, יש גורמים מסחריים המוכרים ציוד לצמצום החשיפה. אין בכך עדות שאותו ציוד אכן מצמצם את החשיפה או את רמת הסיכון.

הפתרון לצמצום הקרינה היה הורדת הספק השידור. בכל מקרה, המשרד אינו מוצא לנכון להתערב בנושא.

היו"ר ד' תיכון:

שאילתא מס' 522 של חבר הכנסת אדיסו מאסלה. איננו, חולה. לפרוטוקול. אנחנו מאחלים לו ברכת החלמה.

הקמת אתר פסולת ארצי באתר דודאים

חבר הכנסת א' מאסלה שאל את השר לאיכות הסביבה ביום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997):

בעקבות החלטת המשרד לאיכות הסביבה להעביר את אתר הפסולת הארצי לאתר דודאים, רצוני לשאול:

1. מדוע חזר בו השר מהודעתו הקודמת וביטל את החלטתו להפוך את אתר אורון לאתר פסולת ארצי?

2. מאילו סיבות יהפוך אתר דודאים לאתר פסולת ארצי?

3. האם הובאו בחשבון ההשלכות בהקמת אתר הפסולת באתר דודאים?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ההחלטה להכשיר את אתר אורון לאתר סילוק פסולת מרכזי לא בוטלה. נהפוך הוא – הפעולות התכנוניות זורזו, הוכנו תוכנית מפורטת ותסקיר השפעה על הסביבה שיוגשו למועצה הארצית לתכנון ולבנייה במהלך ינואר 1997.

2. אתר דודאים לא ישמש כאתר פסולת ארצי. המועצה הארצית לתכנון ולבנייה אישרה סילוק כמות מוגבלת של פסולת לתקופה של שלוש שנים. תקופה זו הכרחית להכשרתו של אתר אורון ולהכשרת דרכי הגישה, בעיקר המסילתיות, לאתר אורון.

3. ההשלכות של הרחבת אתר דודאים – לצד אתר הפסולת הקיים אשר משרת את האזור שבין אשקלון לדימונה – נבדקו ונבחנו במסגרת התוכנית המפורטת ותסקיר ההשפעה על הסביבה שאושרו על-ידי המועצה הארצית לתכנון ולבנייה.

בהתאם לממצאי התסקיר והמגבלות שהטילה המועצה הארצית לתכנון ולבנייה על התוכנית, לא ייפגעו איכות החיים של התושבים באזור והתפתחות העיר באר-שבע לכיוון צפון-מערב.

בית-המחסה של "תנו לחיות לחיות"

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את השר לאיכות הסביבה ביום א' בטבת התשנ"ז (11 בדצמבר 1996):

ב-31 בדצמבר 1996 ייסגר בית-המחסה של "תנו לחיות לחיות" בגליל-ים. בעלי החיים ישארו ללא קורת גג. השטח החלופי שהובטח לא ניתן לעמותה.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא יוקצה שטח קבוע למטרה הומניטרית זו?

2. מדוע לא יסייע המשרד במציאת פתרון זמני ומידי עד שיימצא פתרון קבע?

3. היכן עומד הנושא בסדר העדיפויות של המשרד?

תשובת השר לאיכות הסביבה ר' איתן:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

3-1. עמותת "תנו לחיות לחיות" עושה רבות למען בעלי חיים, ובין היתר מחזיקה מתקן הגנה לבעלי חיים הממוקם בשטח קיבוץ גליל-ים.

העמותה משלמת לקיבוץ גליל-ים דמי שכירות חודשיים לשימוש בקרקע לצורכי המתקן הנ"ל, ברם הקיבוץ מעוניין להפסיק התקשרות זו וביקש מהעמותה לפנות את מתקניה.

עיריית הוד-השרון הסכימה, בהתערבות משרדנו, להקצות בתחומה שטח של 10 דונם למתקני העמותה, ולאחר פנייה נוספת אף הגדילה את ההקצאה ל-15 דונם לטובת שילוב מתקן הגבהה נוסף לחיות בר.

העירייה והעומד בראשה, למרות רצונם הכן לממש את הבטחת הקצאת הקרקע, מתקשים להשיג את האישורים המתאימים. תושבים ונבחרים ציבור הציגו התנגדויות, ולכאורה קיימים קשיים במימוש.

מאחר שלעמותה צורך חיוני דחוף באכלוס, והיא אינה יכולה להסתפק בהבטחות, הועלתה הבעיה בתקשורת, ובמעמד תקשורתי בחשיפה ארצית ניתנה לעמותה הבטחה לפתרון על-ידי מנהל מינהל מקרקעי ישראל וראש עיריית הוד-השרון.

מנ"כלית המשרד לאיכות הסביבה, ראש עיריית הוד-השרון ומנהל מינהל מקרקעי ישראל נפגשו לצורך יישום ההבטחה שניתנה לעמותה. אותר שטח באזור פתח-תקווה – פרדס בחיריה – ושם יוקם האתר החדש בתום כל ההליכים החוקיים.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לשר לאיכות הסביבה.

הודעת ועדת העלייה והקליטה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ממשיכים. הודעת ועדת העלייה והקליטה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון), התשנ"ו-1996, שהועברה לוועדה ב-13 במרס 1996. את ההודעה תמסור יושבת-ראש ועדת העלייה והקליטה. בבקשה.

נעמי בלומנטל (יו"ר ועדת העלייה והקליטה):

תודה רבה. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, על-פי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993, אני מתכבדת להודיע במליאת הכנסת על רצונה של ועדת העלייה והקליטה להחיל את דין הרציפות על הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון), התשנ"ו-1996 – הצעות חוק, מס' 2540.

על-פי הוראות החוק האמור, כל סיעה הרוצה בכך או הממשלה רשאית להציע, בתוך שבועיים, שדין הרציפות לא יחול על הצעת החוק. אם תוגש הצעה כזאת, תחליט הכנסת בעניין. אם לא תוגש הצעה כזאת או אם תוגש ותידחה, תמשיך ועדת העלייה והקליטה לדון בהצעת החוק, ורשאית היא לנהוג בדיונים שנתקיימו בכנסת הקודמת כאילו היו אלה דיונים שלה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, גברתי. על מה מדובר כאן?

נעמי בלומנטל (יו"ר ועדת העלייה והקליטה):

על הצעת חוק שמדברת על תגמולים לאסירי ציון – – –

היו"ר ד' תיכון:

את זה אנחנו יודעים, אבל בפועל מה זה?

נעמי בלומנטל (יו"ר ועדת העלייה והקליטה):

החוק עצמו?

היו"ר ד' תיכון:

במה עוסק החוק? לפחות שהכנסת תדע במה מדובר.

נעמי בלומנטל (יו"ר ועדת העלייה והקליטה):

החוק עוסק במצב שבו היו אסירי ציון בארצות השונות, חשוב להבהיר – לא רק בברית-המועצות לשעבר אלא גם בארצות אחרות. יש בחוק התייחסויות שונות לשאלה מי יוגדר כאסיר ציון. נדון בוועדה במסורבי עלייה, בשנות שהותם, באי-פעילותם או באי-עבודתם בעבודה אחרת משום היותם מסורבי עלייה, ועוד כהנה וכהנה דברים שקשורים לסבלם הרב.

אני מוכרחה לומר, שמדינת ישראל ודאי וודאי חייבת לפצות, ויותר מאשר לפצות, גם את אסירי ציון, גם את מסורבי העלייה. ועל כן נמשיך, בעזרת השם, את הדיון בהצעת חוק חשובה זאת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הודעת ועדת הכלכלה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעות חוק

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הצבעה על בקשת ועדת הכלכלה להחיל דין רציפות על הצעת חוק המאבק הלאומי בתאונות הדרכים, התשנ"ו-1996, קריאה ראשונה, שהועברה לוועדת הכלכלה ב-13 במרס 1996. זאת הצעת החוק לשעבר של חבר הכנסת צחי הנגבי? מישהו יודע? נדמה לי שכן. היה עוד חבר כנסת אחד ורבים מאוד מחברי הכנסת. אותה הצעת חוק עוררה מחלוקת קשה בכנסת הקודמת, במיוחד בין משרד האוצר לחברי הכנסת. אפשר להצביע, רבותי – בעד, נגד.

הצבעה מס' 1

בעד הודעת ועדת הכלכלה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

הודעת ועדת הכלכלה על רצונה להחיל דין רציפות על הצעת חוק המאבק הלאומי בתאונות הדרכים, התשנ"ו-1996, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 10, אין מתנגדים, אין נמנעים; דין הרציפות הוחל על הצעת החוק, בתקווה שהדיון בוועדה יושלם במהרה.

הצעה לסדר-היום

האפליה בין קבוצות הזכאים לדיור ציבורי

היו"ר ד' תיכון:

הצעה לסדר-היום מס' 1250, בנושא: האפליה בין קבוצות הזכאים לדיור ציבורי – מאת חבר הכנסת מיכאל נודלמן. בבקשה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני לדבר על בעיה לאומית חשובה וכואבת, בעיית הדיור הסוציאלי לנזקקים. יש כעת 80,000 משפחות עולים הממתינות לקבלת דיור מסוג זה, רובן קשישים, נכים, משפחות חד-הוריות אשר כבר שנים רבות נודדות מדירה שכורה אחת לדירה שכורה אחרת,

מצטופפות שש, שבע, ואפילו עשר נפשות בדירות בעלות שניים-שלושה חדרים, בתנאים של עוני, ניכור, השפלה וייאוש.

אולם נראה כי מצבם עדיין אינו מספיק טרגי וזועק כדי לזכות להתייחסות רצינית מצד משרד הבינוי והשיכון.

כוונתי כאן בעיקר לשתי החלטות המקפחות ומפללות את ציבור העולים אשר התקבלו לאחרונה במשרד זה. הראשונה שבהן, שפורסמה בעיתון "הארץ" בדצמבר, היא ההחלטה להורות לחברת "עמידר" להקצות מתחמים של דירות "עמידר" מרוכזות לאוכלוסייה בעלת – אני מצטט – "צביון דתי גבוה בלבד". משמעות הדבר היא, שכל הדירות הסוציאליות החדשות, היחידות שנמצאות בריכוז גבוה, יועדו לאוכלוסייה חרדית. אוכלוסייה בעלת "צביון דתי נמוך", לעומת זאת, תיאלץ להסתפק בדירות ישנות, שרבות מהן נמצאות במצב ירוד ביותר.

עם כל הכבוד לצורכי האוכלוסייה החרדית, אני חושב שאנו עדים כאן למקרה קלאסי של אפליה. לא ייתכן ש-80,000 משפחות תהיינה פסולות מלקבל דירת "עמידר" חדשה רק מפני שהן אינן משתייכות לקבוצת אוכלוסייה מסוימת.

ההחלטה השנייה שעליה אני רוצה לדבר היא ההחלטה לקבוע קריטריונים חדשים לקבלת דיור סוציאלי. לפי החלטה זו, הקריטריון הקובע יהיה מעתה ואילך לא מספר שנות המתנה, לא המצב החברתי-הכלכלי, אלא גודל המשפחה. כלומר, משפחת עולים שהיא, להזכירכם, משפחה חד-הורית או זוג קשישים או נכים בת שתיים, שלוש נפשות לכל היותר, אשר לאחר שבע שנות המתנה במשרד הקליטה עוברת לאחריותו של משרד השיכון, מאבדת כל סיכוי לקבל דירה. קריטריון חדש זה לא מחזיר את העולים אל תחתית רשימת ההמתנה – הוא פשוט זורק אותם אל מחוץ לרשימה זו. התקווה היחידה שנשארת להם היא שהקדוש-ברוך הוא יחזור על הנס שהוא עשה לשרה על מנת שהקשישים יוכלו ללדת בגיל 90.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

לא הקשישים, הקשישות.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

סליחה, הקשישות.

לפיכך, אני פונה לסגן השר פרוש בבקשה שלא לנקוט את שיטת ההפרדה, אלא לאכלס את דירות "עמידר" החדשות על-פי קריטריונים ענייניים, ולא של השתייכות לקבוצה בעלת צביון דתי בלבד. דבר שני, אני חושב שאותו דבר אפשר להגיד לגבי דירות להשכרה. לא מקובל שדירות כאלה בונים לקבוצה בעלת צביון דתי בלבד. דבר שלישי, ברצוני לשאול את סגן השר, כבוד הרב פרוש, כיצד הוא מתכוון להתחשב בשנות ההמתנה של העולים העוברים לאחריות משרדו ובמצוקתם החברתית-הכלכלית?

לסיום, אני מבקש שהנושא יעלה לדיון במליאה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון. בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, צר לי על שחבר הכנסת פרופסור נודלמן משתמש בידיעה עיתונאית, שאולי גם נוסחה באורח מגמתי, ובגלל הידיעה הזו הנושא הזה עולה לסדר-היום, אם כי אין לי התנגדות לכך שהנושא הזה יעלה על סדר-היום, ואולי זה הזמן קצת להבהיר ולהסביר במה מדובר.

ראשית כול, אני רוצה לומר שכל הנושא כפי שפורסם בעיתון לא היה ולא נברא וגם לא היו דברים מעולם. למשרד השיכון יש אחריות כלפי כל הזכאים בסיוע לדיור בכלל, ובתחום הדיור הציבורי בפרט, ואני חושב שבכלל אין לנקוט מדיניות של איפה ואיפה כלפי אוכלוסייה אחת שציבור כזה מייצג אותה ולגבי אוכלוסייה אחרת שאנשים אחרים מייצגים אותה.

מהיום הראשון שאני במשרד הבינוי והשיכון, ואני מתאר לעצמי שגם קודם זה היה כך, אני יכול להעיד שהמשרד חותר לשפר ולשכלל את המערכות האלה, שבסופו של דבר צריכות לתת פתרון לכולם, כפי שאמרתי, גם בתחום הזכאות לסיוע בדיור וגם בתחום הדיור הציבורי.

מה שכן ניסינו לעשות לגבי העובדה הזאת: מכיוון שדירות "עמידר" מפוזרות ברחבי המדינה, ומירב הדירות ממוקמות ביישובים שאינם מאפשרים ליהודים שומרי מצוות לקיים את אורח החיים שלהם, כי לצערנו, אני אומר לצערנו, כי זה לא היה צריך להיות כך במדינת ישראל – כיום כל אוכלוסייה רוצה לחיות את החיים שלה. אולי באיזה מקום השכונות המעורבות גורמות לחיכוכים בין האוכלוסיות. ומאחר, כמו שאמרתי, שדירות "עמידר" נמצאות במקומות כאלה שיהודים שומרי תורה ומצוות אינם יכולים לגור בהם ולקיים את אורח החיים שלהם, אנחנו מנסים לאתר מקבצי דירות שאליהם נוכל לכוון אותם יהודים שומרי תורה ומצוות לפי הרישום הקיים במשרד.

לפני כמה חודשים יצא משרד הבינוי והשיכון במבצע של דירות להשכרה, באותו מסלול שהזכיר חבר הכנסת נודלמן. אני אומר זאת לפרוטוקול, כדי שחבר הכנסת נודלמן ידע: יצאנו בפרסום לאוכלוסייה הכללית באותו מסלול, עם הקריטריון שהמשרד קבע, ומתוך 1,400 נרשמים מהאוכלוסייה הכללית – 60% היו עולים חדשים ו-40% היו אזרחים ותיקים שאינם מוגדרים כשומרי מצוות. כמה מאות נרשמו ככאלה שמגדירים את עצמם בעלי צביון דתי, ולא לה אנחנו מנסים לאתר מקומות מרוכזים כדי שלא נגיע למצב שיהיה חיכוך בין אוכלוסייה זו לאוכלוסייה אחרת.

לידיעת הכנסת, אני רוצה לציין נתון נוסף. חבר הכנסת נודלמן דיבר על 80,000 עולים. ודאי שיש עשרות אלפי אזרחים שנמצאים פה במדינה ואין להם דיור משלהם, אבל כאשר אנחנו מדברים על

העולים שעלו בשנים האחרונות מברית-המועצות לשעבר אני רוצה לציין, שלמעלה מ-70% מהעולים גרים כיום בדירה משלהם, שהם רכשו. נכון שעדיין יש משפחות שאין להן דירות משלהן, ומדובר בעיקר באוכלוסיות של קשישים ובמשפחות חד-הוריות – להם אנו בונים את ההוסטלים. חבר הכנסת נודלמן בוודאי יודע, שההוסטלים קיבלו תגבור מיוחד של כ-50 מיליון שקל לשנת 1997, כדי שאנחנו נוכל לבנות עוד הוסטלים, או לפחות לאתר מקבצי דירות לאותן משפחות קשישים ומשפחות חד-הוריות.

אני רוצה לציין, שכאשר היה הפרסום הזה, לפני כמה חודשים, דנה ועדת הקליטה בנושא, כאשר נראה למשרד הקליטה שמשרד השיכון משנה את המדיניות שהיתה בעבר; קיימנו על כך דיון. גם בעת הדיון התברר שהוויכוח היה ויכוח סרק, על סמך ידיעה עיתונאית שלא היה לה כל בסיס, ומאז יושרו ההדורים.

אם חבר הכנסת נודלמן בכל אופן רוצה לקיים על כך דיון, אני מציע שנעביר את הנושא לדיון בוועדת הקליטה כוועדה שיכולה לשמוע את הפרטים יותר לעומק ולגבש דעה. אם שם הוא לא יקבל תשובות, עדיין יש לו אפשרות למצוא את הדרך להביע את מחאתו.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת הקליטה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הצעה אחרת לחבר הכנסת זאב בויס, שמבקש להסיר את ההצעה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אני לא קיבלתי תשובה בעניין של קריטריון של גודל המשפחה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת נודלמן, סגן השר מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדה. שם תוכל לשאול כל מה שתרצה. יושבת כאן יושבת-ראש הוועדה, והיא בוודאי תשמח להעלות את הנושא הזה על סדר-היום.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לנצל את האפשרות להציע להסיר כדי להביא מהניסיון שלי כראש העיר בעבר של קריית-גת, עיר שקלטה הרבה עולים חדשים בשש השנים האחרונות, ושם היתה בנייה גדולה.

מתוך הניסיון הזה אני רוצה לחזק את הדברים שאמר כאן סגן השר. לגבי הדירות החדשות שנמסרו לניהול חברת "עמידר", אומנם היה ניסיון או רצון של קבוצת משפחות חרדיות להיכנס למתחמים מסוימים, אבל היתה עמדה של העירייה, שנתמכה על-ידי משרד הבינוי והשיכון, שהדירות האלה לא תימסרנה, מכמה וכמה טעמים, לאוכלוסייה חרדית. אחד הטעמים היה, שאין מקבץ או ריכוז טריטוריאלי של הדירות האלה, ומשום כך לא היה אינטרס לשום צד, לרבות האוכלוסייה הדתית החרדית, להיכנס לדירות כאלה. ובסופו של דבר הן אוכלסו, פחות או יותר באותו יחס שנאמר פה, על-ידי זכאים, עולים חדשים ואוכלוסיות ותיקות.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת נודלמן, אני מבין שאתה מסכים להעברת הנושא לוועדה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

אם כך, אנו עוברים להצבעה על העברת הנושא לדיון בוועדת העלייה והקליטה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – רוב

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום –

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

הנושא עובר לדיון בוועדת העלייה והקליטה.

הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום – הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת), התשנ"ז-1997, קריאה ראשונה, של חבר הכנסת חגי מירום. יציג את ההצעה חבר הכנסת חגי מירום. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אדוני שר החקלאות ואיכות הסביבה, זה שנים מופעלים שידורי טלוויזיה מהכנסת באמצעות הערוץ הממלכתי, אותם שידורים שאנחנו רואים, שמלווים אותנו ומסקרים אותנו כאן במליאת הכנסת. השידורים הללו אינם מעוגנים בחוק.

אחד האנשים שיזמו ודחפו את השידורים האלה ופעלו לקיומם בצורה נמרצת, הוא יושב-ראש הכנסת דן תיכון. אני הצטרפתי אליו במשך השנים, והיינו לוועדה לשידורים מן הכנסת; עקבנו ובנינו לאט לאט אותה מסורת שכיום אנחנו מתברכים בה, לפי דעתי, של שידורים באמצעות ערוץ-33 של רשות השידור, לכל בית בישראל, שידורים המלווים את הדיונים בכנסת, במליאתה – את כולם, ברצף, וכן שידור שמלווה במשך שלושת ימי הכנסת, בשעות הבוקר, את דיוני הוועדות שלנו, לא את כל הוועדות, בכל פעם נבחרת ועדה.

במקביל, חברי חברי הכנסת, הוקמה מעין ועדת שידורים, שבחרת לעצמה את הנושאים השונים שעולים על סדר-היום של השבוע, ומתוכם בוררת לה נושאים בעלי עניין ועדיפות ציבורית, ולפי זה נקבע העניין.

אני רוצה לומר, שבמשך השנים שבהן אנחנו מקיימים כאן את השידורים ראינו בהם ברכה גדולה. חברי הכנסת נעשו הרבה הרבה יותר מעורבים בדיוני המליאה, בידעם שזאת דרך – – –

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

מה מעורבים? תראה כמה ריק כאן.

חגי מירום (העבודה):

כן, אתה צודק, אבל אילו ראית איך זה נראה קודם לכן, חבר הכנסת לובוצקי, יכולת להיווכח שלפני כן זה היה עוד הרבה יותר בעייתי.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

חבר הכנסת מירום, מדוע לא מספיק להקים דוכן טלוויזיה בכנסת, ולתת לחברי הכנסת זמני שידור משם? זה באמת חשוב שתהיה להם הזדמנות לומר את דעתם, אבל בשביל מה להחזיק את כל המליאה פה כאשר בעצם הדיונים הפכו להיות בעיקר הצגה עבור הצופים בבית?

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת לובוצקי, אני מקווה שאתה לא רציני במה שאתה אומר כאן.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

רציני מאוד.

חגי מירום (העבודה):

הדיונים כאן הם לא הצגה. הדיונים כאן הם רציניים. אני, בדומה לך, יושב פה די הרבה, רואה את חברי הכנסת מעלים כאן הצעות לסדר-היום שבוערות בעצמותיהם ונאבקים עליהן, על-פי תפיסת עולמם. אני רואה כאן חברי כנסת שמעלים הצעות חוק שבאות לעתים מהאזרחים ומגופים שונים. והכנסת עושה כאן עבודה גדולה מאוד. אנחנו לא מחזיקים את מליאת הכנסת בשביל השידורים. אנחנו מחזיקים את השידור מעל מליאת הכנסת, מתוך רצון שהדיונים בה יסוקרו ויראו אותם. כי חשבנו, ואנחנו באמת חושבים, שצריך להמשיך את זה הלאה, שהשידורים האלה תורמים תרומה של ממש גם להבנת הכנסת, להבנת המכניזם הזה, להבנת הדרך שבה הכנסת פועלת, וגם תורמים לחברי הכנסת במובן של האפשרות להתקרב אל האזרח, להיות אצלו בסלון. זה יוצר היכרות ברמה גבוהה הרבה יותר של הפרלמנט עם שולחיו, וגם עם כאלה שלא שולחים אותו. נוצרת אינטראקציה מאוד חיובית, דמוקרטית מאוד ואמינה מאוד, של מה שקורה כאן עם מה שקורה אצל האזרחים בבית, ולהיפך.

כמות התגובות על דברים שנאמרים כאן, על האופן שבו הם נאמרים, היא עצומה. ובעצם הכנסת, באמצעות המכשיר הזה, הטלוויזיה, הפכה למוקד דמוקרטי חשוב ביותר, וכתוצאה מהשידור עלתה רמת הצפייה והמעורבות של האנשים. אני חושב שזה דבר מאוד מאוד חיוני לחיים דמוקרטיים במדינה שרוצה שהריבון, או נציג הריבון, שהוא הכנסת, יהיה תחת עינו הפקוחה של הציבור.

אני רוצה לומר כאן, שבעניין זה לא היינו הראשונים בעולם. מדינות מודרניות רבות הלכו בדרך הזאת, ומי שיסתכל בערוצי "סיספן" בארצות-הברית או בערוצים אחרים באנגליה, בגרמניה או בצרפת יראה דיונים מן הפרלמנט. זה דבר שהציבור מתרגל את לאט לראותו, לעקוב אחריו, ואני חושב שיש בכך תרומה בלתי רגילה לחיים הדמוקרטיים במדינה.

חברי הכנסת, יכולנו להישאר עם הנוהל והנהג הזה, לא לחוקק חוק, לא לקבוע את זה במסמרות של עיגון חוקי, אבל אז גם להיות נתונים לחשש שמא שלטון מסוים יעדיף שלא להראות את הדיונים מהכנסת; שמא בשל השתלחות האופוזיציה בממשלה והניצול של הבמה הפרלמנטרית לתקיפתה של הממשלה, מישו יכול לעשות שם חשבון שאולי כדאי בכלל להפסיק את הדבר הזה.

אנחנו חשבנו שזה יהיה דבר נכון להוסיף נדבך חוקי לפעילות שלנו, וכמו שקבענו בחוק את ניהול ענייני משכן הכנסת ורחבתו, וכמו שקבענו בחוק את פעולת הלוביסטים בכנסת, וכמו שקבענו בחקיקה שורה ארוכה של נושאים שקשורים לעבודת הכנסת, הגענו למסקנה שצריך לחוקק גם את החוק הזה. אני אומר: הגענו למסקנה, כי אני משמש כאן פה לא רק לעצמי, אלא לאותה ועדת שידורים מהכנסת, שהיא ועדה לא מפלגתית, יש בה נציגים מהעבודה ומהליכוד, ממרצ ומש"ס ומהמפד"ל, המפלגות הגדולות כאן בבית הזה, ואני חושב שעל דעת כל החברים בוועדת השידורים הגיעה השעה לחוקק את החוק הזה.

אני רוצה להזכיר כאן לחברים, שנוסף על כך נכנס גם האינטרנט בשנה זו לכנסת, פעולה ברוכה מאוד, שהוביל אותה בנחישות חבר הכנסת מיכאל איתן, והיום, כאשר ציבור הצופים, המאזינים, הקוראים שלנו, רוצה לגלוש מעל גלי האינטרנט ולהיכנס לכנסת, ללמוד אותה, ללמוד הצעות חוק שמופיעות בה, להתחקות אחרי עבודת הוועדות, אחרי סדר-היום שלה, הוא יכול לעשות את זה באמצעות האינטרנט. אני חושב שבסך הכול חשובה השקיפות של עבודת הכנסת, החשיפה שלנו כשליחי ציבור לטוב ולרע, במיוחד בעידן פריימריס, כאשר הציבור נדרש לתת את תשובתו במי הוא בוחר ובמי לא, בעיקר במפלגות הגדולות, ונדמה לי שזו השעה לבוא ולחוקק את הצעת החוק הזאת.

חברי חברי הכנסת, העברנו את החוק הזה בקריאה טרומית והורדנו אותו לוועדת הכנסת להכנה לקריאה ראשונה. כל המפלגות של הבית הזה, אשר מיוצגות בוועדת הכנסת באמצעות שליחיהן, צידדו ברעיון הזה של חקיקת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת). היו עוררין על המונופול, כביכול, שאנחנו נותנים לרשות השידור, בכך שאנחנו נותנים לה בחוק את האפשרות ואת הזיכיון לשדר מן הכנסת, ומה לנו כי נעשה כך בעידן של הפרטה, בעידן של תחרות, כאשר יש גם כבלים ורשתות שמסוגלים לעשות את השידור מכאן. אבל, חשבנו שאנחנו רוצים להתמיד ולהמשיך לשדר באמצעות הערוץ הממלכתי משתי סיבות עיקריות: הראשונה, מפני שערוץ ממלכתי נותן לנו תחושת ביטחון שהסיקור והשידור מן הכנסת יהיו ממלכתיים, ללא פניות, ויאפשרו לנו להראות את הכנסת כמות שהיא, בלא התערבות, לא של פרסומות שבאות בערוצים הפרטיים ובערוצי הכבלים –

מיכה גולדמן (העבודה):

בכבלים אין פרסומות.

חגי מירום (העבודה):

אבל אנחנו יודעים שזה צפוי.

— — וללא עריכה וניסיון לשוות או לדמות אווירה אחרת מזו השוררת כאן.

הסיבה השנייה – ניסיונו עם הערוץ הראשון הוא ניסיון טוב ביותר. עובדיו המסורים של ערוץ-33 עושים כאן את העבודה לשביעות רצונה של הכנסת, ואיננו שומעים היום טענות כלשהן כלפי אובייקטיביות השידור. אני חושב שאפשר לציין בסיפוק את האופן שבו מתבצע הדבר גם מן הוועדות, כאשר הוועדות נבחרות, כל פעם ועדה אחרת, ואין העדפה כזו או אחרת לראש ועדה או לוועדה אלא על-פי הנושאים הנדונים בה והעניין הציבורי שיש בהם.

אנחנו נימקנו, ואני מנמק גם כאן, את ההחלטה שלנו להמשיך ולשדר את השידור באמצעות רשות השידור בכך שלרשות השידור יש מה שאין לשום גורם אחר, וזה השידור הלווייני, דבר שאין לכבלים. הואיל ו-30%, אולי 40% מתושבי מדינת ישראל עדיין אינם מחוברים לכבלים, אנחנו רוצים לאפשר להם לקלוט לפחות באמצעות צלחת הלוויין את השידור, ואת זה נותנת לנו רשות השידור ולא יכולים לתת לנו הכבלים. לא רצינו לקפח ציבורים רחוקים שנמצאים בגליל ובנגב, בהתיישבות העובדת, במגזר הערבי והדרוזי ובחלק מערי הפיתוח, שטרם חוברו לרשתות הכבלים, ואנחנו רוצים שתהיה להם אפשרות, ובמקומות רבים יש אפשרות, לקבל את השידור הלווייני ו"להוריד" אותו אל תוך הסלון של הצופים.

חברי חברי הכנסת, היום השידורים מתבצעים באמצעות הסכם בין הכנסת לבין רשות השידור, והכנסת משלמת בשנה זו 2.5 מיליון שקלים לרשות השידור על השידור במשך כל השנה. זה סכום לא מבוטל, אבל אנחנו חושבים שהוא חלק מההשקעה הנכונה בשירות לציבור, באפשרות לחשוף את הכנסת ולתת את מה שצריך לתת לציבור הזה כדי להבין את אורחותיה הדמוקרטיות של הכנסת.

אני רוצה גם לציין שחבילת השידורים שרשות השידור מבצעת מכאן אמורה להתרחב במקצת. הנה, אנחנו מתחילים עכשיו לשדר מגזין שבועי, שבכל יום רביעי, כמעט בסופו של יום, בשעה 16:30 – –

היו"ר ד' תיכון:

בשעה 16:00.

חגי מירום (העבודה):

בשעה 16:00, שלושה חברי כנסת, מסיעות שונות כל פעם, מקיימים דיון על המתרחש באותו שבוע בכנסת, על הנושאים המרכזיים. זה מאוד מעניין, מאוד יפה, התחילו עם זה רק לפני שבועיים, ואני מתאר לעצמי שהתוכנית הזאת תהפוך תוכנית פופולרית וחשובה, וחברי הכנסת יוכלו להביע את דעתם במסגרת מגזין כזה.

יש לרשות השידור כוונות להרחיב את הסיקור של הכנסת גם לאירועים שונים, כמו למשל אירוע שיהיה כאן מחר לרגל ט"ו בשבט וחג הכנסת, כשיהיה שידור של המסיבה שתהיה כאן בטרקלין.

כללו של דבר, אנחנו קובעים בהצעת החוק הזאת מיהו גורם משדר, מה הם שידורים מהכנסת, ואנחנו קובעים גם שהגורם המשדר לא יבטל, יקטע או יפסיק את השידורים מהכנסת אלא בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, ואנחנו רוצים שזה יהיה בהתייעצות עם הכנסת.

חברי חברי הכנסת, לא אלאה אתכם ביתר הפרטים. אנחנו במסגרת של קריאה ראשונה, ועוד נוכל לשנות ולשפר בהתאם להערות של חברי הכנסת. אני רק רוצה לומר: זהו נדבך חשוב מאוד לאורחות חייה הדמוקרטיים של המדינה, ואני חושב שהעובדה שאיננו נחלקים לקואליציה ולאופוזיציה, העובדה שיושב-ראש הכנסת תומך בחקיקה הזאת, העובדה שחברי כנסת מן הצד האופוזיציוני תומכים בה, ובוודאי חברים רבים מן הצד הקואליציוני, נותנת להרגיש שיש כאן חקיקה ראויה.

אני מבקש מאוד את תמיכתם של חברי הכנסת בהצעת החוק הזאת, ואני גם רוצה לומר, שהאפליה המיוחדת הזאת לטובה, שאנחנו כרגע נוקטים אותה כלפי רשות השידור, מוגבלת כאן לשנים 1998-1997. יש הוראת שעה בחוק שאומרת, שבשנתיים האלה נשדר באמצעות רשות השידור הממלכתית. לאחר שנתיים נשוב ונשקול את זה. נראה, אם הרשתות האחרות יהיו בגדר מתחרות ויוכלו להגיש את השירות הזה לכל הציבור, נלך עם המגמה הזאת הלאה.

אני שמח שבועדת הכנסת היתה הצטרפות לתמיכה מקיר לקיר, ואף כי יכול להיות שלחברי הכנסת יש ביקורת כזו או אחרת גם על רשות השידור, גם על עצמנו וגם על האופן שבו זה מתבצע מכאן, בסך הכול יש פה נדבך חשוב, לפי דעתי, ואני מבקש את תמיכת חברי הכנסת בהצעת החוק.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר רוצה – – –

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

לדבר.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר.

חגי מירום (העבודה):

תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רשימת הדוברים סגורה. ראשון הדוברים, חבר הכנסת משה גפני – איננו. חבר הכנסת שבח וייס – איננו. אדוני השר רוצה לדבר עכשיו? בבקשה.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני בעד החוק, אבל בדברי ההסבר נאמר, שהציבור רוצה להכיר את הנבחרים, את הכנסת ואיך זה מתנהל. זה לא כבוד גדול שעכשיו משדרים בכל הארץ כנסת ריקה, אבל נגד זה אין הרבה מה לעשות.

היו"ר ד' תיכון:

ריקה, אבל כמו שהיא.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

בסדר. הציבור מקבל מזה רושם לא טוב, או פחות טוב, אבל נגד זה אין מה לעשות. לדעתי, צריך לשדר מהכנסת, וראוי שחברי הכנסת ידעו שהם נראים וגם מציגים את ההתנהגות שלהם, אם היא מתפרעת קצת.

ודבר אחר בהקשר זה: אתה מציין כאן שיהיה מכרז ומישהו יזכה בו. אני שואל: מדוע תשדר רק רשות אחת, ולא שתיים ואפילו שלוש? הרי הכנסת משלמת להם שכר שידור, לכן אני לא בטוח שזה צריך להיות מכרז. מדוע רק רשות אחת תשדר? לדעתי, צריך לשקול להרבות ברשויות משדרות; לפחות שתיים, אם לא שלוש.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת מיכה גולדמן. בכפר-תבור קולטים?

מיכה גולדמן (העבודה):

כל זמן שיש צלחת, הכול אפשרי.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת החוק שהגיש חבר הכנסת חגי מירום, יש בה צורך. היא באה למעשה להגן מפני כל ניסיון, מפני אלה שינסו, במסגרות כאלה או אחרות, בדיונים על תקציב או בדרכים אחרות, לפגוע בהמשך השידורים מן הכנסת.

אני חושב שמה שעשה חבר הכנסת חגי מירום, הצגת החוק היום בקריאה ראשונה, יבטיח את המשך השידורים. בהזדמנות זאת אני רוצה להודות ליושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, שהיה חבר הוועדה בכנסות הקודמות ועמד על כך שיהיה המשך לשידורים כאן. אנחנו יודעים שגם בעבר היו ניסיונות לבטל את השידורים, כאשר דובר על קיצוץ בתקציב. זו גם ההזדמנות לבוא ולומר: אפשר לחיות בלי השידורים, נחסוך מיליון או שניים – והשנה מדובר בתקציב המתקרב ל-2.5 מיליונים. אנחנו יודעים שאפשר תמיד לקבוע סדר עדיפויות כזה או אחר, אבל אם אנחנו רוצים לשמור על חיים דמוקרטיים, אם אנחנו רוצים לאפשר לציבור לראות, ובעיקר לחברי הכנסת להביא בפני הציבור הרחב את הפעולות שנעשות – את הצגת החוקים, את ההצעות לסדר-היום ואת השאלות – אפשר לעשות זאת באמצעות הערוץ הממלכתי, ולהביא לקהל רחב וגדול יותר את הנעשה בכנסת.

גם אם רואים את הכנסת ריקה, כפי שאמר השר איתן, אנחנו יודעים שגם בפרלמנטים אחרים זה המצב. כאשר אתה מגיע לאנגליה או לצרפת, אתה רואה שיש שעות של השתתפות ערה ורחבה יותר ויש שעות שבהן ההשתתפות דלה יותר. כנסת ישראל אינה שונה מפרלמנטים במדינות אחרות. זו גם ההזדמנות להסביר לציבור הרחב, שבאותן שעות שבהן חברי הכנסת אינם נמצאים כאן, הם עוסקים בעיסוקים אחרים ופועלים בוועדות, בשיחות או במפגשים מחוץ לבית. השליחות הציבורית אינה מתבטאת רק בנוכחות כאן, במליאה, מהבוקר עד הערב. אי-אפשר, כמובן, לומר דברים נגד אלה שנמצאים כאן – הם לוקחים חלק בפעילות הכנסת ועושים את הנדרש כדי להבטיח את המשך סדר-היום ואת הדיון בנושאים שהם רוצים לפעול בהם.

אני חושב, שזו גם ההזדמנות לומר לכל אלה שנמצאים בבתיהם, בני נוער, מבוגרים ואחרים, המוצאים זמן ביום כזה או אחר לדעת מה קורה בכנסת שלנו בירושלים, לעשות זאת. ודאי שאני רואה בכך חשיבות רבה מאוד. ודאי שהבטחת השידורים באמצעות חוק יש בה כדי להבטיח את המשך השידורים.

הוותיקים הנמצאים כאן זוכרים את הכנסת לפני כתשע שנים. כאשר נכנסתי לכאן ב-1988, ידענו שיום הפעילות ארוך יותר כתוצאה מכך שמתקיימים שידורים. מי שעולה לדוכן יודע שצופים בפעילות שלו במליאה בטלוויזיה. כתוצאה מכך הפך סדר-היום לארוך יותר. פעם היינו מסיימים את יום הפעילות שלנו שעה-שעתיים מוקדם יותר; כתוצאה מהשידורים הוא הפך ליום ארוך יותר. אני זוכר ימי רביעי שבהם היתה הכנסת מסיימת את סדר-היום שלה בשעה 14:00 או 15:00. היו גם ימי רביעי שבהם סיימנו את סדר-היום בשעה מוקדמת יותר. כתוצאה מהשידורים מהכנסת היו חברי הכנסת חייבים להיות נוכחים כאן ולהיות מעורבים בצורה הרבה יותר פעילה בסדר-היום. בדרך זו גם אנחנו, למעשה, יוצאים נשכרים מעצם השידור מאולם המליאה. אני חושב שיש בכך תרומה חשובה מאוד.

אני רואה בכך תרומה חשובה לכל אלה שמתעניינים ורוצים לדעת מה נעשה כאן. אני רוצה לברך גם את רשות השידור, שהחלה לפני כשבועיים, במגזין של ימי רביעי, להקדיש זמן לסיכום הפעילות באותו שבוע בכנסת. ודאי שעצם הפעלת הערוץ מהכנסת מאפשר לערוץ הזה לפעול ללא הפסקה כל השבוע. באמצעות הסיוע מהכנסת ניתנת אפשרות לציבור הרחב לצפות לא רק בערוצים המסחריים, אלא גם בתוכניות המציגות את מה שנעשה בבניין הכנסת. אני מברך על כך ורוצה לראות בכך התחלה של דרך חדשה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מיכה גולדמן, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – חברת הכנסת הגברת נעמי בלומנטל.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין ספק שלתקשורת יש תפקיד חשוב בסיקור האירועים. היא הופכת את העולם כולו לכפר אחד קטן. כל אדם מודע בזמן אמת להתרחשויות, תהיינה אשר תהיינה מבחינת מיקומן. כך ניתן להיות מודעים לאירועים במקומות שונים בזמן כמעט אמיתי. לכן, לדעתי, כאשר מדובר בכנסת, שהיא מרכז העצבים המדיני והפוליטי, מוקד ומרכז לקבלת החלטות חשובות וגורליות – חשוב מאוד שהאזרחים, התושבים, הבוחרים, ידעו מי הם הנבחרים שלהם, מה עושים הנציגים שלהם, אילו תפקידים הם ממלאים ובאילו נושאים מתנהלים הדיונים במליאת הכנסת. סיקור ישיבות הכנסת ממלא תפקיד חשוב לא רק בהיבט של העלאת רמת המודעות הפוליטית של התושבים לגבי האירועים החשובים הנדונים בכנסת ולגבי הדמוקרטיה הישראלית.

כיצד ניתן להסביר זאת? כאשר מבקשים מהאזרח הבוחר להצביע ולמלא את תפקידו ואת חובתו בבחירת הנציגים לכנסת, על סמך מה הוא ישפוט אותם? על-פי אילו קריטריונים הוא יחליט מי ייצג אותו? כאשר נותנים לו את האפשרות, במשך תקופה מסוימת, לבחון את הנציגים שלו, הוא יכול לעצב את העמדה הפוליטית, את התפיסה הפוליטית שלו, ולאחר מכן לקבל את ההחלטה. אנחנו נותנים לו בעצם את הכלים למלא את חובתו הדמוקרטית ולבחור את נציגו. לכן, אני תומך בהצעת החוק הזו. אני חושב שהיא הצעת חוק נכונה, נבונה וחשובה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת טלב אלסאנע, על דבריך. אני מזמין את חברת הכנסת נעמי בלומנטל, באותו נושא. גברתי, בבקשה, לרשותך שלוש דקות.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, השר איתן, אני חושבת שטוב עשה חבר הכנסת חגי מירום שהביא את החוק. כבר התרגלנו לחיות עם השידורים האלה. הוא הביא את זה בחוק, כדי שלא נמצא את עצמנו בעוד זמן קצר – שלא תבוא חרב הקיצוצים עלינו ועם ישראל לא ידע מה אנחנו עושים כאן.

חברי הכנסת החדשים לא זוכרים את הימים שבהם היו השידורים עד השעה 18:30. אלה היו הזמנים הקשים ביותר בימי הראשונים בכנסת. היינו אז באופוזיציה. השרים היו עולים, ואנחנו שאלנו: מה הוא מתעלל בי כל כך, מדבר שעות, אני לא אצליח להעלות את הנושא.

דליה איציק (העבודה):

אבל אז גמרו לפחות בשעה 18:30, כי ידעו שאין טעם לדבר יותר.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

גמרו ב-18:30, ואחר כך היו סוגרים את הכנסת.

חיים אורון (מרצ):

אז היו שרים.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

תסלח לי, אדוני, בשל השרים החדשים הרי האריכו את זמן השידור עד אין קץ, כדי שיבואו לידי ביטוי, ולא מגבילים אותם יותר.

חיים אורון (מרצ):

לא הבנת את ההערה שלי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

בכל אופן, אין ספק שהדמוקרטיה דורשת אותה פתיחות, ביקורת, חופש דיבור. יש גם הגברת ההידברות – לעתים גם המחלוקת, כמובן – ושיתוף הציבור הרחב במה שמתרחש כאן, הן בוויכוח, הן בהסכמות, בטוב וברע. אין ספק שזה כלי מהחשובים בדמוקרטיה – חופש הדיבור, אותה פתיחות שאנחנו כל כך ערים לה.

דרך אגב, אני רוצה גם לחזור ולהזכיר אותה טעות שרווחת בציבור לגבי האי-נוכחות במליאה. עכשיו מצלמים אותנו, חברי הכנסת שנמצאים באולם. אני מבטיחה לכם, שכשנבדוק את נוכחות חברי הכנסת בבניין הכנסת, לאו דווקא במליאה, הנוכחות תהיה כמעט מלאה.

אני יודעת שחבר הכנסת חגי מירום הוא מקיבוץ יפעת. דרך אגב, קרה לכם אסון כבד בקיבוץ, ואני משתתפת בצערכם. זה נושא שקרוב גם ללבי, ושלא נדע עוד צרות מסוג זה.

על כל פנים, אני בטוחה שאנשי קיבוץ, למשל, שרוצים להיפגש עם חבר הכנסת מירום, או, לחלופין, אנשים מירושלים שרוצים להיפגש עם חברת הכנסת דליה איציק, או אנשים שרוצים להיפגש עם חברי הכנסת זאב בויס, ריבלין, או עם כבודו, חבר הכנסת אדרי – ועדות הכנסת יושבות במשך כל הבוקר. אנשים לא ערים די הצורך לכך שוועדות הכנסת יושבות מ-09:00 עד 14:00 ו-15:00, לעתים. כאשר ציבור מסוים במצוקה, או ציבור אחר, רוצה להיפגש עם כבודו, למשל, אין לו מתי להיפגש עמך אלא בזמן דיוני מליאת הכנסת.

אני זוכרת שלאט לאט התחלתי לקבוע פגישות ושיחות כאשר אני כמהה להגיע למליאה, אבל המחויבות הציבורית משאירה אותי בחדרי בוועדת העלייה והקליטה. טעות בידי הציבור כאשר חושבים שהמליאה ריקה, חברי הכנסת מסתובבים, נהנים. האמת איננה כזאת. רובנו נמצאים בכנסת מן הבוקר עד הלילה, ואפשר לבדוק את הדברים על-פי לוח הנוכחות שנמצא כאן.

אני רוצה לברך גם את יושב-ראש הכנסת דן תיכון, שתרם רבות לכך שהטלוויזיה משדרת מהכנסת, וכמובן להודות שוב לך, חבר הכנסת חגי מירום. אני רואה שהתקציב לשנת 1997 הוא 2.5 מיליוני שקל. אולי נסיף עוד קצת מהמשכורת שלנו כדי שתהיה עוד שעת שידור. אנחנו בהחלט בעד. אנחנו מברכים גם את רשות השידור, כמובן, ואת צוות השדרים המסור שלנו. תודה וישר כוח.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת נעמי בלומנטל. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון. אחריו – חברת הכנסת דליה איציק.

אדוני חבר הכנסת מירום, הצלחת לאחד את כל הכנסת סביב הצעתך.

חגי מירום (העבודה):

זה לא אני, זה צוות שלם של שידורים שעובד כבר שנים ומגיע לו כל הכבוד. אני רק שליח.

היו"ר' אדרי:

אבל אתה ראוי, יחד עם הצוות, לציונים.

חגי מירום (העבודה):

שליח מצווה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש לצרף את ברכותי לברכותיו של היושב-ראש לחבר הכנסת חגי מירום ולכל החברים שעסקו בנושא הזה בשנים האחרונות וגיבשו את ההצעה כפי שהיא מופיעה כאן. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אני מקווה שההצעה תתקבל על דעת כל חלקי הבית, משתי סיבות, והייתי רוצה שתקשיבי טוב דווקא לסיבה השנייה.

אני מקווה כך, משום שאני חושב שההצעה נכונה, ולכן טוב שהיא תתקבל על דעת כל חברי הבית. אני אשמח עוד יותר אם היא תתקבל על דעת כל חברי הבית, כי רק היום בצהריים סיימנו מסע די משונה של אישור חוק רשות השידור. פעלו פה בערבוביה מאוד מורכבת חברי כנסת שכל הנושא הזה זר להם. הם היו רוצים, בעצם, שתהיה רשות ממלכתית בדמותו של "המודיע", של "יום ליום", של עיתונות שאני מכיר אותה טוב מגרסאות דינקותא שגדלתי עליהן והשתחררנו מהן.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

"דבר".

חיים אורון (מרצ):

לא חשוב. פעם היה "דבר" כזה, פעם היה "על המשמר" כזה. עיתונות מטעם אומרת אמירה אחת ברורה. כך הם רוצים את רשויות השידור הממלכתיות. עם האחרים אני לא רוצה להתווכח כאן, כי הם לא נוכחים. אבל אחרים – זו היתה אחת ההצעות של הממשלה עוד לפני שהיא ידעה מה היא אומרת. כשדיברו על הפרטה, אמרו: נפריט גם את הערוץ השלישי.

אני רואה את ידידנו הקריין – אינני רוצה לנקוב בשמו שמא אעשה פרסומת חינוך למישהו – משדר את הנאום הזה מהכנסת, ובין הנאום שלי לנאום שלך הכניס קטע פרסומת – את תבחרי על מה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

פרחים.

חיים אורון (מרצ):

אני רוצה לומר באופן הברור ביותר, שהטעם הנוסף להצבעתי בעד החוק הזה – ואני חושד בידידי חבר הכנסת מירום שגם לו היתה הנמקה כזאת – הוא ליצור יותר ויותר מחסומים כנגד מחשבת העיועוים, שמדינת ישראל על גליוותיה, על המתחים שבתוכה, יכולה שלא יהיה בה ערוץ שידור ממלכתי ממומן על-ידי הכלל, באחריות הכלל, פתוח לכול – אבל אחריות לערוץ שידור ממלכתי.

השידורים מהכנסת, ואמרתי זאת גם לחבר הכנסת מירום בדיון בוועדת הכספים, שאף שבהצעת החוק שלו מופיעה אופציה של מכרז, ואני בעד האופציה הזאת – אבל אני רוצה לומר באופן הברור ביותר, שהמקום הטבעי של שידורים מהכנסת הוא ערוץ ממלכתי. יצטרכו למצוא, לשיטתי לפחות, נימוקים מרחיקי-לכת כדי להוציא את השידורים מהכנסת מידי ערוץ ממלכתי.

אם דרושות הוכחות למה דרוש ערוץ כזה ולמה הוא דרוש בצד מסלול מסחרי וערוץ כבלים – הרי כולנו יודעים שבעוד שנה או שנתיים השמים יהיו פתוחים וכל אחד מאתנו, בטכנולוגיות שכבר קיימות, יקלוט לא 32 ערוצים אלא אין סוף ערוצים. בתוך מבול הערוצים הללו יש מקום וצריך לחזק קיומו של ערוץ ממלכתי, שניזון מכספי אגרה, שיש לו אחריות ציבורית, שימלא יעדים תרבותיים, חברתיים ולאומיים בגיבוש נורמות של תקשורת, כי אם הוא לא יהיה, ההידרדרות, שגם ככה יש לה היבטים רבים וקשים, תקבל תנופה מאין כמוה. ובכל מסגרת כזאת, השידורים מהכנסת צריכים להיות חלק מתוך הערוץ הממלכתי הזה. הכנסת צריכה לגבש בתוכה, ועל דעתה, בלי ששום גורם חיצוני יוכל להשפיע בתחום הזה, את הכללים והנהגים כיצד ישודרו דיוניה מתוכה. למיטב ידיעתי, החוק שמוצע כאן נותן תשובה על שתי השאלות הללו, על הבטחת השידור כשלעצמו ועל הבטחת האוטונומיה המלאה של הכנסת, שרק היא תקבע את הכללים איך יתנהל השידור.

על כך אני שב ומברך את המציעים, ואני מקווה שהחוק יעבור מהר ויחזור גם לקריאה שנייה ושלישית. אני רואה בו צורך לגופו, וכפי שאמרתי קודם, מחסום נוסף במהלכים, שאני מאוד מתנגד להם, של הפרטת רשות השידור.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אורון, על דברייך הענייניים. רשות הדיבור לחברת הכנסת דליה איציק. אחריה – חבר הכנסת שבח וייס, אחרון הדוברים בנושא הזה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אני מבין שהגעת בזמן ולא היה אף אחד כדי להירשם. נרשום אותך כאחרון הדוברים. הצדק אתך, אתה הגעת בזמן.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, קצת מוזר, אדוני היושב-ראש, שבדיון כזה לא יושב שר מטעם הממשלה, ודווקא עכשיו הייתי רוצה לשמוע את חבר הכנסת זאביק בוים, אם יש לך מה להגיד על העניין הזה.

חיים אורון (מרצ):

למה צריך שר?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

הרגע היה כאן שר.

דליה איציק (העבודה):

גם כשהוא היה, הוא לא היה. אבל אולי אפשר בכל זאת.

זאב בוים (הליכוד-גשר-צומת):

השומר שרים אנוכי?

דליה איציק (העבודה):

חשבתי שאתה שומר על מעמדה של הכנסת.

היו"ר אדר:

אני מבין שפה הבית מאוחד, חברת הכנסת דליה איציק.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אולי אפשר לקרוא לאיזה שר שיטריח עצמו ויהיה כאן.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

גם שרים הם בני אדם – – – צומת, גשר הם גם בני אדם.

דליה איציק (העבודה):

אל תגררי אותי בלשוני, חברת הכנסת נעמי בלומנטל. יש גם שרים שהם גם לא.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

חיים אורון (מרצ):

— — — לא צריך שרים.

היו"ר ל' אדרי:

אני מבין שתם הדיון בסוגיה ואנחנו ממשיכים בסדר-היום.

גברתי, בבקשה.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

דליה איציק (העבודה):

תאמין לי, ראיתי, אבל איזה קשר יש למה שאתה עונה. אתה חצי שנה כאן, היית צריך כבר לדעת ששר צריך להיות בדיונים כאלה.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מוכרחה לשבח את חבר הכנסת חגי מירום, שבחצי השנה האחרונה, לפי דעתי, הבין מהר מאוד מה שכולנו אולי חשבנו שלא יקרה ולא יבוא. חבר הכנסת חגי

מירום תפס, שיש לנו ממשלה שרוצה לשבר את הראי, והיא חושבת שאם היא תשבר את הראי היא תיראה יותר טוב. הראיה, שיש לנו מנכ"ל מדינה שקוראים לו איווט ליברמן. בליכוד, יספרו לך חברים, אדוני היושב-ראש, פוחדים ממנו פחד מוות.

אני אומרת לך, אדוני היושב-ראש, יושב מנכ"ל המדינה ומשפיל את רשות השידור פעם אחר פעם בצורה הכי קשה. גם לי יש טענות נגד רשות השידור, גם אני הייתי רוצה לראות חלק מהשידורים באופן אחר. יצחק רבין, זיכרונו לברכה, היו לו הרבה טענות נגד רשות השידור. אני הייתי עדה כמה פעמים לשיחות שלו בעניין הזה. אני לא זוכרת שהיתה פעם התקפה כל כך וולגרית, כל כך ברוטלית על רשות שידור ממלכתית.

אדוני היושב-ראש, תרשה לי לומר לך משהו. מה הרעיון של רשות שידור ממלכתית? הרעיון הוא – מי שבאמת רוצה לשלוט על שידורים, כמו שרוצה ליברמן וכמו שרוצים פה חלק מהחברים, צריך לשאוף שתהיה רשות שידור ממלכתית, שהרי בפרטית אין לך שום שליטה. ואיך נעשה תוצרת כחול-לבן בתוכניות לימודים?

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אולי לא הבנת אותו, חברת הכנסת איציק. קורה לפעמים.

דליה איציק (העבודה):

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, מילא שאני לא מבינה אותו; שאתם כל כך לא מבינים אותו זה הרבה יותר חמור.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

— — — יש לו מה להסתכל. לא היה צריך הצעת חוק כדי שהמראה תישאר.

דליה איציק (העבודה):

חברת הכנסת נעמי בלומנטל חזרה רק עכשיו, יש לה הרבה מאוד מרץ. אבל מה לעשות, חברת הכנסת נעמי בלומנטל, שממש אין לי חשק להתכתש, ודווקא אתך.

לכן, אני רוצה לומר משהו לחבר הכנסת חגי מירום. טוב שאתה מעגן בחקיקה, כי יבואו גם לכאן ימים טובים ויסלקו מכאן את הטלוויזיה, מפני שיהיה מי שיחשוב שאם רם עברון יושב שם ומשדר את מה שהוא מראה מן הכנסת בלי להוסיף שום פרשנות — — —

קריאות:

אלימלך רם.

דליה איציק (העבודה):

אלימלך רם. סליחה, הוא בטח יסלח לי על הטעות. יהיה מי שיוציא אותו מכאן, כי הוא יחשוב שאולי הממשלה, אולי הקואליציה תיראה יותר טוב. ומה לעשות? ידוע מאוד תפקודה של הקואליציה הזאת מאז קמה.

חיסרון, חבר הכנסת חגי מירום, יש בהצעה שלך. ועדת המכרזים היא בעיני מסוכנת, כי כמו שאני מכירה את הממשלה הזאת, מראש יהיה פה הרכב שיזמין ועדת מכרזים כזו, שהיא מראש תבחר מישהו אחר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הפוסל במזמו פוסל. זו גישה מפא"ניקית.

דליה איציק (העבודה):

חבר הכנסת חגי מירום, אני מאוד רוצה לבקש ממך שתבדוק אפשרות, בתיקון או בהסתייגות, לראות איך אפשר לבטל ולסלק את ועדת המכרזים הזו. לי ברור לחלוטין איך היא תקום, מה יהיה הרכבה ומה היא תרצה להציע. אגב, היום שמעתי ששרת התקשורת לימור לבנת הציעה אפילו את "גלי צה"ל" – גם זה כבר מיותר בעיניה. ובכלל נהיו פה מומחים גדולים גם לאיזונים. אני לא ראיתי שמישהו מעז לומר משהו לערוץ-7, לערוץ הבלתי-לגלי הזה, המסית והמדיח הזה.

נסים דהן (ש"ס):

הוא לא ממלכתי. לא אני מממן אותו ולא את מממנת אותו.

דליה איציק (העבודה):

אבל הוא לא חוקי.

נסים דהן (ש"ס):

כן חוקי.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רק רוצה להעיר למי שאמר כאן שיש בית-סוהר במדינה. אתה צודק, לכן יש גם שרת תקשורת במדינה והיא הממונה, היא היתה צריכה לדאוג לאיזונים שיש בערוץ הזה.

לכן, אני רוצה לברך את חבר הכנסת חגי מירום על ההצעה הברוכה הזאת. אני, כמובן, אצטרף ואתמוך בהצעה. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת איציק, על דברייך. רשות הדיבור לחבר הכנסת שבח וייס. אחריו – חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, יש כמה חברים שנרשמו דרך המחשב ומשום-מה זה לא נקלט. אם אפשר לפנים משורת הדין, אם לא שלוש דקות לפחות דקה.

היו"ר ר' אדרי:

היות שהנושא חשוב ונוגע לכנסת וכמה חברי כנסת, אני מבין, ביקשו את רשות הדיבור – לא ניתן להם שלוש דקות, נקבל את הצעתך והם יקבלו דקה לכל אחד. אני מודה לך, אדוני.

חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד על הנדיבות שלך.

חברי הכנסת, אני תמכתי בהצעתו של חבר הכנסת חגי מירום גם ברמת הוועדה ואני תומך בה גם כאן. אני מבקש להעיר הערות אחדות לגופו של החוק הזה וקצת מסביב, ובקיצור.

כל רעיון המירוץ אל ההפרטה זר לרוחי. את העמדה הזאת אני מביע בכנסת באופן שיטתי. אינני סוגד בשום אופן לאליל ההפרטה בשום תחום. רוב האומות הדמוקרטיות, הקונטיננטליות, האידיאולוגיות, הדמוקרטיות שומרות לעצמן ערוץ ממלכתי, ולעתים לא אחד. ויש אומות שבתוכן מתקיים משחק מרתק אם יש שתי רשתות. יש רשת ששם יש השפעה מסוימת לממשלה, ויש רשת נוספת, ששם יש בולטות של השפעה לאופוזיציה. כך היה בצרפת, זהו המצב פחות-אז-יותר, וגם בגרמניה המערבית. יש טעם לסידור הזה, טעם דמוקרטי רב. מעולם לא התפעמתי ממכירת נכסים ממלכתיים לשוועי עולם ולעשירי המדינה, ודאי לא כשמדובר על רשות שידור.

שמעתי שם רעש, שזו גישה מפא"יניקית וכן הלאה. אני לא מתבייש בכך שכמה וכמה גישות סוציאל-דמוקרטיות של מפלגתי מקובלות עלי עד עצם היום הזה. דרך אגב, בתקופת מפא"י, כשלו אשכול, זיכרוננו לברכה, היה ראש ממשלה, גובש כל הרעיון של רשות שידור ממלכתית.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר להעיר הערה?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני ביקש בצורה כל כך יפה, שאי-אפשר לסרב לו.

שבח וייס (העבודה):

ברצון, זאב.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה שתדע, שבדרך כלל כשליכודניקים אומרים מפא"יניקים זה בלשון חיובית.

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש שזה יירשם בפרוטוקול לכל הקנדציה הזאת. אנחנו נקשור אותך במחויבות הזאת.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

כשבלשכת הליכוד קראו לי מפא"ניק, אני ראיתי את זה כקומפלימנט.

היו"ר ל אדרי:

חבר הכנסת כהן, אני רואה שאתה בחברת מפא"ניקים. אני רואה שאתה מרגיש טוב.

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת אורון, לעניין זה אני מבקש לדבר לא רק על מפא"י אלא על מה שהיה קרוי בעבר, בצדק, תנועת העבודה כולה והשמאל. בעניין הזה בוודאי. אין לי ספק שיש כוונות רציניות בממשלה להפריט את רשות השידור. אנחנו נעמוד בתוקף נגד המגמה הזאת; בתוקף.

הערה אחת, ברשותך, לגבי ערוץ-3. זה ערוץ שמשרת את הדמוקרטיה הישראלית. גם לעורכים של ערוץ-3 אין אפשרות לעשות עריכה. ייחודו הוא בשלמותו הגורפת. הדברים מובאים לציבור – יהודים וערבים, ותיקים וחדשים – כולם כפי שהם, בלי שום צנזורה. זה מצב אידיאלי מבחינת שיקוף חיי המליאה והוועדות בפני הציבור. על הנכס הזה צריך לשמור. תודה רבה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שבח וייס, על דבריך.

חיים אורון (מרצ):

רק צריך שיקלטו אותו בכל הארץ.

שבח וייס (העבודה):

אנחנו השתדלנו בעניין זה גם בקדנציה הקודמת, ונברך כל מי שיגרום לכך שיקלטו את הערוץ בכל פינה בארץ. מצדי, גם בירדן. בירדן רואים את זה, דרך אגב.

היו"ר ל אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת שבח וייס. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן. אני מבקש להודיע שרשימת הדוברים סגורה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול, כמנהגי בשבועות האחרונים, אני רוצה לבשר שהשעון עובד, כי הרבה מאוד זמן השעון עמד.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך על שהסבת את תשומת לבנו. הרבה זמן השעון לא עבד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בהחלט, הדבר הזה ראוי לציון. העירו בשבוע שעבר שיש בעיה עם הצנרת. היתה איזו בעיה עם הצנרת בכנסת. אני מקווה שגם זה סודר.

עכשיו ברצינות. קודם כול אני חושב שמה שחבר הכנסת חגי מירום עושה במיסוד העניין של השתקפות הכנסת באמצעות שידורי הטלוויזיה באופן רציף על-ידי כלל הציבור הוא דבר חשוב מאוד, הוא דבר שמסייע מאוד לדמוקרטיה. מתגובות שאני מקבל מאנשים שונים שצופים בשידורי הערוץ הזה, ערוץ-33, כפי שהוא ידוע בלשון העם, אני שומע דברים מעניינים. בצד ביקורת לא מעטה, למשל על העובדה שהנוכחות של חברי הכנסת היא דלילה או על התנהגות לא ראויה של חברי כנסת בעת דיונים וכדומה, יש גם ביקורת חיובית או אמירות חיוביות. למשל, אנשים פתאום מקשיבים ושומעים שבכנסת לא מדברים רק בנושאים הרי גורל כמו הסכמי שלום, בעיות ביטחוניות ודברים מהסוג הזה, אלא לפעמים עוסקים בבעיות שנוגעות לאזרח, למשל הצעת חוק שמביא, נניח, חבר הכנסת אברהם פורז בנושא שקשור לזכויות בתחום המיסוי ובתחומים אחרים, וחברי כנסת מתבטאים בנושאים האלה.

לדעתי, יש בכך משום שירות מאוד מאוד רציני, ואני שמח שבצד השירות הזה של הקרנת הדיונים במליאה עצמה, ערוץ-33 מעביר בשידורים ישירים גם את מה שקורה בוועדות הכנסת, כמובן לא מדי יום ולא בכל ועדה, אבל אחת לתקופה. הבוקר, למשל, התקיים שידור מהוועדה שאני עומד בראשה, ועדת הכלכלה – שלוש שעות של דיון בסוגיה של פיתוח שדות התעופה במדינת ישראל לקראת שנת 2000; נושא של הרחבת נתב"ג, "נתב"ג 2000". נשמעו דעות מדעות שונות, של כל המומחים. אני

מקווה שהשידורים האלה יוסיפו ממד של רצינות, שכל כך חסר ביחס של הציבור הישראלי לעבודת חברי הכנסת.

אני מוכרח לומר, שהרבה פעמים אנחנו תורמים לדעה בציבור, ואני לא רוצה כרגע לפרט על-ידי מה. הדברים ידועים. חשוב שהציבור במדינת ישראל ידע שבבית הזה עוסקים בדברים רציניים, דנים בכובד ראש בנושאים מאוד מאוד חשובים, אקוטיים ורלוונטיים לכל אזרח ואזרח. לכן הצעת החוק הזאת היא חשובה, כיוון שהיא מבטיחה, כפי שנאמר פה על-ידי קודמי, ששום שלטון לא יוכל לפגוע בזכות האלמנטרית הזו של האזרח.

אני רוצה בהקשר זה, ואי-אפשר שלא לומר את זה, קודם כול לברך על העובדה שסוף-סוף נושא תקציב רשות השידור אושר היום בוועדת הכספים, כך שמעתי. אני רוצה לומר לממשלה הזו, שכרגיל איננה כאן כדי לשמוע אותנו – אני מקווה שערוך-33 לפחות מביא את דברינו בפני הממשלה, אם הם מאזינים וצופים בנו – אני רוצה לומר לממשלה הזו: הרפו מהשידור הציבורי. הפגיעה נעשית בצורה מתוחכמת, ואני מאוד מקווה – פה אני אומר דבר ברמה ממלכתית, לא ברמה אופוזיציונית – שמה שקרה בחצי השנה האחרונה ביחס הממשלה לתקשורת ובמיוחד לתקשורת הציבורית במדינת ישראל, שזה הערוץ הראשון, "קול ישראל" ו"גלי צה"ל", אני מאוד מקווה שזו מחלת ילדות של שלטון חדש.

גם כאשר חבר הכנסת נסים דהן נפגע פגיעה קשה – ואני יודע שהוא נפגע פגיעה קשה ממה שהוא רואה במסגרת "החמישייה הקאמרית", ואני מכבד את העובדה שהוא נפגע פגיעה קשה ממה שהוא רואה ב"חמישייה הקאמרית", ואני חושב שצריך להראות את "החמישייה הקאמרית", וצריך להראות דברים גם כאשר הם כואבים וגם כאשר הם מרגיזים – אנחנו צריכים לזכור דבר אחד: כאשר אנחנו פוגעים בדבר המאוד-שברירי הזה שאנחנו קוראים לו דמוקרטיה, זכות הציבור לדעת והיכולת לקיים מערכת שידורים שאיננה כפופה לשיקולים מסחריים – ואני מדגיש: שאיננה כפופה לשיקולים מסחריים – למשל, כרגע מוקרנת בערוץ הראשון סדרה על קו-300. אני מניח שהעלות של הפקת הסדרה הזו היתה גבוהה מאוד. אני לא בטוח שמערכת מסחרית היתה יכולה לעמוד במעמסה הזו. מבחינה כלכלית הרבה יותר קל לעשות דברים אחרים שמוקרנים היום בערוץ השני ובערוצי הכבלים. נושא כמו קו-300 הוא קריטי, וחשוב שתהיה יכולת לרשות ממלכתית לקיים אותו, בלא ששאלות הרייטינג יהיו השאלות שצריכות להכריע באשר לאיכות השידורים. זאת כיוון שהשירות הממלכתי, השידור הציבורי, חייב לשרת דברים אחרים, לא רק את הרייטינג. אני לא אומר שזה צריך להיות מה שנקרא שידור ליחיד סגולה, שמת-מעט צופים בו, אבל לא הרייטינג חייב להיות הדבר המרכזי.

אם היום אושר תקציב רשות השידור, אני קורא לממשלה להפסיק להתנכל לרשות הזו. הממשלה עושה טעות חמורה, גם לשיטתה, בכך שהיא עושה את זה. זה מתחבר לי בהחלט להצעת החוק של חבר הכנסת חגי מירום, ואני כמובן אתמוך בה בלב שלם.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת גולדשמידט.

אני פונה לחבר הכנסת נסים דהן. קיבלנו את הצעתך – לכל חמשת הדוברים הבאים, דקה לכל אחד. כאמור, אנחנו דנים בהצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת), קריאה ראשונה. ההצעה היא של חבר הכנסת חגי מירום.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ראשית אני מודה ליושב-ראש על האפשרות שנתן לי להתבטא ולו במשך דקה.

הייתי אומר שצריך להפריד בין הצעת החוק של חבר הכנסת חגי מירום לבין מה שהתפתח פה בכנסת. זאת אומרת, אני בעד הצעת החוק. זה דבר חיובי, זה דבר טוב, ורק מפני שערוך-33 משדר את השידורים ממליאת הכנסת ומוועדותיה בצורה של השתקפות. הוא משקף את המצב הקיים, הוא לא מוסיף פרשנות ולא מכניס קטעי קישור, שהרבה פעמים יכולים לעוות את התמונה האמיתית. מכאן ועד הגנה על רשות שידור ממלכתית, חבר הכנסת אורון, רחוקה הדרך מאוד.

חיים אורון (מרצ):

למה?

נסים דהן (ש"ס):

לצערי הרב, עשית מין השוואה שאין בה שום קשר בין המציאות לבין מה שקורה בפועל.

חבר הכנסת אורון – – –

חיים אורון (מרצ):

כן.

נסים דהן (ש"ס):

אני נמנה עם אלה שהתנגדו לאישור התקציב של רשות השידור, ורק בגלל הכותרת "ממלכתיות". תסיר את הכותרת "ממלכתיות" מרשות השידור – אין לי שום בעיה עם התקציב שלה. אם אתה קורא לזה רשות שידור ממלכתית, היא צריכה להיות ממלכתית אמיתית.

חיים אורון (מרצ):

נסים דהן (ש"ס):

אביא לך דוגמה. אתה יודע יפה מאוד מה יקרה לרב חבר הרבנות הראשית, שנקראת רבנות ממלכתית, כשהוא יגיד פעם אחת איזה משפט או איזה פתגם שלא מתאים לרוב הציבור. אתה יודע שישפדו אותו. אתה יודע יפה מאוד שנשיא המדינה, שהוא ממלכתי, כשפעם אחת הוא התבטא נגד אנשים או נגד לסביות או הומוסקסואלים – אתה יודע מה עשו לו, וביקשו ממנו אלף פעם התנצלויות. למה? הנשיא הוא ממלכתי, הוא צריך להביע דעות שמקובלות על רוב הציבור, לפחות, או לא לפגוע בחלק מן הציבור. יש רק רשות אחת במדינה הזאת שמרשה לעצמה להסית, מרשה לעצמה לעשות את כל הקומבינציות כדי שיסתכלו על חלק מן הציבור כמחוץ לתחום.

היו"ר ל' אדרי:

אדוני חבר הכנסת דהן, אני מקווה – – –

נסים דהן (ש"ס):

וזו הרשות שקוראים לה רשות השידור.

היו"ר ל' אדרי:

אבל אני מבין שאין לך התנגדות לערוץ-33, הוא משדר נאמנה את כל דברי הסיעות וחברי הכנסת.

נסים דהן (ש"ס):

כן, בתחילת דברי אמרתי במפורש, שכלפי ערוץ-33 אין לי טענות. חבר הכנסת אורון עשה מפה שידוך לכל הרשויות, שגם רשות השידור הממלכתית צריכה להמשיך לקבל תקציבים מן המדינה.

דוד צוקר (מרצ):

– – – טוב, תמשיך, תיכף אגיד.

נסים דהן (ש"ס):

רק רשות השידור מרשה לעצמה – – –

היו"ר ל אדרי:

אני מבין שאנחנו צריכים להביא לידיעתו של מר אלימלך רם שכאן הכוונה לא לערוץ-33. כולנו בדעה אחת.

נסים דהן (ש"ס):

כן, אמרתי זאת בתחילת דברי, והוא שמע את הדברים. יש לו קליטה נפלאה, לאלימלך רם.

דוד צוקר (מרצ):

דרך אגב, אתה יודע שרוב הלעג והביקורת של "החמישייה הקאמרית" מופנים בפירוש לציבורים שתקרא להם הציבורים שלנו. מי שראה אותם לפני שבוע, רוב השידורים – 80% – צוחקים-מבקרים-מלגלים על תופעות שקשורות בציבור החילוני, ויש לפעמים ביקורת מאוד קשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה בסדר.

נסים דהן (ש"ס):

אני אגיע גם לזה. קודם כול, בניגוד לדבריו של ידידי היקר, חבר הכנסת גולדשמידט, שאמר שאני בוודאי נפגע ממה שראיתי – אני נפגע, אבל לא משום שראיתי. אני לא רואה את זה ולא מתכוון לראות, לא את "החמישייה הקאמרית" ולא כל תוכנית אחרת בטלוויזיה, כי אין לי טלוויזיה. אבל אני מאוד מתקומם על כך שבכספי ציבור רשות שנקראת ממלכתית מייצגת רק חתך קטן מאוד באוכלוסייה.

דוד צוקר (מרצ):

לועגים לנו.

היו"ר ל אדרי:

אדוני חבר הכנסת צוקר, אפשרתי לך קריאת ביניים ארוכה מאוד.

נסים דהן (ש"ס):

מישהו אמר שרשות השידור היא שופר התעמולה של מרצ. מישהו אמר; לא אני אמרתי זאת. הרשות היחידה שבה מחזיקי המיקרופון, שמקבלים כסף מן המדינה, מרשים לעצמם לומר את דעותיהם האישיות היא רשות השידור. ריבוננו של עולם, ממתי נתנו מיקרופון לשדרן או לשדרנית כדי שיאמרו את דעתם האישית?

אלי גולדשמידט (העבודה):

איפה ראית את זה?

נסים דהן (ש"ס):

חבר הכנסת גולדשמידט, עשר שנים כנראה לא שמעת רדיו. אני מציע לך – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

איפה שמעת דעות אישיות?

נסים דהן (ש"ס):

כל שידור, כל בוקר וכל צהריים השדרנית או השדרן מביעים את דעתם האישית, לא פעם אחת ולא פעמיים. לא לשם כך נתנו להם מיקרופון. הם רשות שידור ממלכתית, ותפקידם לשקף מציאות מסוימת – – –

היו"ר ל אדרי:

חבר הכנסת דהן, תודה. אני מבקש.

נסים דהן (ש"ס):

— — — בבקשה, שיביאו חדשות אבל שלא ייצרו חדשות.

היו"ר ל אדרי:

חבר הכנסת דהן, הדקה הזאת ארוכה מאוד.

נסים דהן (ש"ס):

סליחה, אני מסיים. אני מבקש את רשותך, אדוני היושב-ראש. כל זמן שרשות השידור לא ממלאת, לדעתי, את הפונקציות שלשמן היא נועדה – אני חושב, שבמצב הקיים חייבים ללכת להפרטה. צריך רשות שידור ממלכתית, אבל בתנאי שהיא תהיה כמו ערוץ-33 – שתשקף את החדשות שהיא מראה. אבל לא ייתכן – — —

חיים אורון (מרצ):

כמו "יום ליום".

נסים דהן (ש"ס):

קודם כול, יש לך משהו נגד "יום ליום"? אותך הוא אף פעם לא תקף, ואם הוא תקף אותך – הוא תקף אותך על דברים אמיתיים. אבל גם את זה הוא לא עשה.

חיים אורון (מרצ):

אם הוא תקף אותי – — — נכון.

נסים דהן (ש"ס):

גם את זה הוא לא עשה. אף שיש דברים אמיתיים לתקוף, גם את זה הוא לא עשה. אבל ניקח דוגמה אחרונה, ובזה אני מסיים – היועץ המשפטי האחרון, שמינו ופיטרו אותו באותו יום, אמר במפורש בכמה קטעים – — —

דוד צוקר (מרצ):

לא באותו יום, יומיים אחרי.

נסים דהן (ש"ס):

— — — אותה סופרת, אותה משוררת — עשר פעמים באותו יום שידרו את דבריה, את השטויות שלה. החברים של היועץ המשפטי צלצלו לרשות השידור ואמרו: תנו לנו לומר גם את דעתנו, גם אנחנו היינו באותה מסיבה שהיא טוענת שהוא בזבז בה אלפי דולרים. אמרו להם: אם אתם תגידו, לא יהיו לנו חדשות, אין לנו סיפור. לכן אתכם לא מעלים לשידור. זו רשות שידור ממלכתית.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת נסים דהן. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה — חבר הכנסת בנימין אלון.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

ישר כוח, הרב דהן.

חיים אורון (מרצ):

ישר כוח?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

כן, על הדוגמאות שהוא נתן.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש. חבר הכנסת דהן, חברת הכנסת גוז'נסקי הקשיבה לך. אני מבקש. הקשיבו לך — — —

נסים דהו (ש"ס):

הוא הציע שידור לש"ס. אמרתי שיש – – של הרב עובדיה יוסף, לא על חשבון הציבור, על חשבוננו הפרטי.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לך, אדוני.

דוד צוקר (מרצ):

הפתרון האמיתי הוא שיהיה ערוץ לדתיים וערוץ לחרדים גם בטלוויזיה וגם ברדיו.

היו"ר ל' אדרי:

תודה על הצעתך, אדוני. גברתי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושבת שהצעת החוק של חבר הכנסת מירום חשובה, כי היא באה לקבוע שהנוהג שקיים כבר כמה שנים יהיה בסמכותה של הכנסת כדין.

מה שחשבתי להדגיש, באמת על רקע הוויכוח שהתפתח פה במליאה, הוא חוסר האיזונים שכל אחד יכול למצוא ברשות ממלכתית. יש, כמובן, הרבה מאוד דעות קדומות ומי שמשדר רווי בדעות האלה, אבל יש לנו צורך אמיתי לקיים דיאלוג. אני חושבת שהבעיה העיקרית היא, שברשות הממלכתית – ועוד פחות מכך, כמובן, ברשות פרטית – מתקיים אותו דיאלוג שהוא חשוב כל כך, שבו נותנים ביטוי גם למיעוטים, גם לאנשים שמבטאים דעות לא שגרתיות, גם לאנשים שמבטאים דעות אחרות בתחומים חברתיים ואחרים. הרבה פעמים הדעות החריגות נתפסות רק כקוריוזים וכדעות מגוחכות. הרבה מדי זמן ניתן, לדעתי, בתקשורת לדעות האלה ומעט מדי זמן לוויכוח יסודי יותר ואמיתי יותר.

אני חושבת שהוויכוח על ערוץ ממלכתי הוא הוויכוח על כך שהערוץ הזה ייתן באמת ביטוי למגוון הדעות שקיימות בחברה הישראלית, למגוון הקבוצות שקיימות בחברה הישראלית, ויאפשר לנהל את הדיאלוג הזה. ערוץ מסחרי – כבר היום אנחנו רואים עד כמה הוא מוגבל, עד כמה הוא לחוץ, עד כמה בעצם יש באופן אובייקטיבי, בלתי נמנע, לחצים של המפרסמים להגיע לתוכניות. לתוכניות אלה יש אולי רייטינג גבוה מאוד, אבל הן מבטאות רק יצר של התעשרות קלה, ולא יצר של קידום החברה הישראלית. תודה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת גוז'נסקי, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת בנימין אלון.
אחריו – חבר הכנסת ראובן ריבלין.

קריאה:

מי אחרון?

היו"ר ל אדרי:

אחרון – חבר הכנסת זאב בויס.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מברך על הצעת החוק של חבר הכנסת חגי מירום, כי היא דוגמה נכונה למה שצריך לעשות לגבי כלי שידור ציבורי. צריך לדאוג לו לתקציב. נקודה. לא צריך לעשות באופן כפיייתי, אנטי-חברתי, את מה שעושים היום – אגרה שכופים בכוח, לפעמים באלימות, בצורה מכוערת, על אנשים שקנו מכשיר טלוויזיה, כי הם רוצים לראות ערוץ אחר או כבלים. הם משלמים דמי מנוי לכבלים, ואז הם נאלצים, על כורחם, לשלם אגרה של כמעט 500 ש"ח. אם הם לא ישלמו, ייקחו מהם את הטלוויזיה. לא נעים ונורא. נורא מאוד.

משה גפני (יהדות התורה):

מה? שייקחו את הטלוויזיה? זה לא נורא.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת גפני, לא מחרימים למי שאין לו, אבל יש אנשים זקנים ויש עוד הרבה הרבה אנשים שזה כלי חשוב עבורם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אפשר לשחרר את הזקנים מהאגרה.

בנימין אלון (מולדת):

מציע חבר הכנסת מירום: אנחנו נשתתף השתתפות תקציבית בדברים שהם לא תחרותיים. כך גם צריך לעשות בתוכניות לעולים חדשים ובתוכניות למגזרים שונים – כל הדברים התרבותיים, תוכניות מדעיות ותוכניות תורניות, שהן לא תחרותיות. אבל את 650 מיליון השקלים שהרשות הזאת לוקחת כדי לממן את התחרות בערוץ השני, כדי שמר חיים יבין יקבל 1,000 דולר לשידור אחד של "מבט" כי אחרת אין תחרות מול הערוץ השני – את התחרות לעשות על חשבון משלם האגרה בכפייה? מה ההיגיון בכך? לכן, אני מברך את ההצעה הזאת. זו דוגמה ראשונה.

אני מקווה שהצעת החוק לביטול האגרה תעבור בכנסת. זה יהיה כבר לשנה הבאה, לא לשנה הזאת. הכנסת תדאג להשתתפות תקציבית בכל דבר שהוא תרבותי, תורני, איכותי, מדעי, כמו שהיא דואגת להשתתפות תקציבית בנושא הזה. אין שום סיבה שאנחנו נמשיך בשיטה של גביית האגרה מאדם שיש לו מכשיר. הרב גפני, אתה יודע מה? אם אדם קונה לו מכשיר טלוויזיה והוא לא רוצה לראות טלוויזיה, הוא רוצה לראות בווידיאו, כמו שאתה בוודאי משתוקק לראות, את הרבי מחב"ד, את הרבי מלובביץ', הוא רוצה לראות בווידיאו את החתונה שלו – עוד מעט זה יהיה על מחשבים, כי אפשר לעשות את זה גם במחשב – הרי לפי החוק הקיים יעקלו לו את המחשב, יעקלו לו את המכשיר.

היו"ר אדרי:

וידיאו מותר, אדוני?

בנימין אלון (מולדת):

גם לא.

היו"ר אדרי:

אדוני חבר הכנסת גפני, וידיאו מותר או לא?

בנימין אלון (מולדת):

אתה שואל הלכתית?

היו"ר אדרי:

כן, הלכתית.

בנימין אלון (מולדת):

אני מתאר לי שווידיאו זה בסדר, אני לא יודע. לי יש מכשיר טלוויזיה בבית – – –

משה גפני (יהדות התורה):

– – – אתה יודע למי התקשורת קיימת? היא קיימת לשמאל, לגמרי לא לך.

בנימין אלון (מולדת):

אני יודע שהכנסת – – –

משה גפני (יהדות התורה):

אתה מפחד להגיד את האמת? התקשורת היא של השמאל.

בנימין אלון (מולדת):

אני לא חושב שאני מפחד.

היו"ר ר' אדרי:

אתה סבור שחבר הכנסת אלון מפחד ממשהו?

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת גפני, התקשורת היא בשמאל והימין בשלטון.

משה גפני (יהדות התורה):

– – – הציבור

אלי גולדשמידט (העבודה):

על סמך מה אתה אומר שהתקשורת בשמאל?

היו"ר ל אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, דיברת ואמרת כל אשר על לבך, אדוני.

חבר הכנסת גפני, תם הדיון בסוגיה הזאת. אבקש ממך לסיים, אדוני.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת הרב גפני, אני רק אסיים. אתה יודע שאינני שבע רצון. זה חמור שאדם על כורחו משלם אגרה, מגיע מותש מהעבודה הביתה, מדליק את הטלוויזיה ומהמכשיר בועטים בו ודוחפים לו אגרוף לפרצוף בצורה נוראה, עם דעות שהוא לא רוצה לשמוע. אני מסכים אתך, לא שאני מפחד, ניסיתי לדבר על הצד השווה לכולם של זכות הקניין. מובן שיש מה לשפר באיכות. אני לא חושד שכרגע רשות השידור נוטה יותר מדי ימינה, לכיוון מולדת. תודה.

היו"ר ל אדרי:

תודה, אדוני חבר הכנסת אלון. חבר הכנסת ראובן ריבלין – בבקשה, אדוני. אחרון הדוברים – חבר הכנסת זאב בויס.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מבקש לברך את חבר הכנסת חגי מירום, כי בדבר שהיה ברור מאליו במשך תקופה כל כך ארוכה – שום חבר כנסת לא מצא לנכון למסד עניין זה כפי שראוי.

יש מקסימה משפטית האומרת: הצדק לא צריך רק שייעשה אלא גם שייראה. השבוע התבשרנו, שאפילו נשיא בית-המשפט העליון, ובית-המשפט העליון עצמו, בוחרים לפתוח את בית-המשפט בפני הציבור, ושמענו שבעתיד הלא-רחוק נראה דיונים מלאים מתוך אולמות בית-המשפט, אותו בית-משפט מסורתי, שקבע אמת-מידה חמורה אפילו לאפשרות לצלם בין כתליו שעה שמתנהל שם משפט. אם הצדק לא רק צריך להיעשות אלא גם להיראות, ודאי שהדמוקרטיה טובה לה שלא רק שתיעשה ותתבצע, אלא גם תיראה לעיני אלה שהם יסוד מוסד לדמוקרטיה עצמה, הלוא הם המוני תושבי מדינת ישראל הבוחרים לכנסת ישראל.

לכן, אני חושב שהצעת החוק ראויה, אתמוך בה בידי, ואולי אבקש לעשות תיקון אחד או שניים בהוראות לגבי התקנות הנוגעות ליכולת של רשות זו או אחרת להפסיק שידורים בזמן שיירה לה. גם בעניין זה אנחנו צריכים להיות יותר דווקניים, ונדון בו כאשר תובא הצעת החוק בפני הוועדה פעם נוספת על מנת להעבירה לקריאה שנייה ושלישית.

משה גפני (יהדות התורה):

אתה מציע להוציא את הטלוויזיה מהכנסת?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא. דמוקרטיה טיבה הוא שתגן על עצמה. בקונסטלציה הקיימת כיום אני לא רואה אפשרות שהטלוויזיה תוצא מהכנסת. זה לא ראוי לדמוקרטיה ולא ראוי לה לכנסת שהיא תביא את שידורי הטלוויזיה אליה אגב איזה הסכם בין הכנסת כצד לבין רשות משדרת מן הצד האחר. טוב שהדבר ימוסד בחוק, משום שהדמוקרטיה צריכה להיות מעוגנת בחוקי מדינת ישראל. היום אנחנו רואים שהדבר המובן מאליו גם נאמר בחוק. ייתכן שיגיעו ימים, חלילה, שהמובן מאליו לא יהיה קבוע בחוק ואז הוא לא יהיה יותר מובן מאליו. אם זכינו לקבוע דבר שלגבינו הוא מובן מאליו כקבוע בחוק, עשינו דבר טוב גם לדורות הבאים. כפי שאמרתי ואגיד פעם נוספת, מורי ורבי מנחם בגין היה אומר, כי המובן מאליו טוב וחשוב שייאמר וייעשה.

מלה נוספת אחת. גם לאנשי הימין לפליגיהם – גם הימין איננו עשוי מקשה אחת – אסור לנו לחשוב אפילו לרגע ולגרום לכך שלא תהיה רשות שידור ממלכתית. טוב יעשה אם רשות השידור תהיה ממלכתית גם הלכה למעשה, טוב יעשה אם רשות השידור תהיה מאוד מגוונת, טוב יעשה אם רשות השידור תפעל בדיוק לפי חוק רשות השידור, לא יותר ולא פחות. אם נעשה כך, ויהיו בידינו הכלים לעשות כך – ברשות השידור אין "ריצת רגליים להרע", למרות אותה תקשורת עוינת בעיני רבים, יש פלורליזם בתוך עם ישראל והיבטים כאלה ואחרים, אבל לא כולם מרוצים כאשר אחרים מרוצים – טוב שרשות ממלכתית לא באה לספק את כל הצדדים ולא באה לרצות את כל הצדדים, אלא יש עליה ביקורת מחד גיסא, ויש גם תשבחות וקריאות חן-חן כאשר מגיע לה מאידך גיסא. תודה רבה, אדוני.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת ריבלין, על דבריך. אחרון הדוברים – חבר הכנסת זאב בויס. אדוני, בבקשה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, תודה לך על שאפשרת לי לומר כמה מלים בנושא. אני מבקש לשבח את חבר הכנסת חגי מירום, ובכך להצטרף לדוברים הקודמים, על היוזמה שהוא נקט בהצעת החוק הזאת.

אני חושב שאין בינינו ויכוח על הצורך לשמור מכל משמר על הרשות הממלכתית ככזו, על ערוץ קשר בלתי תלוי, מאוזן, שמשקף בתוכניותיו את כל הלכי הרוח והשקפות העולם בחברה הישראלית, עד כמה שניתן. אבל כשאני רואה את חברת הכנסת דליה איציק נחלצת ונזעקת להגן על רשות השידור מפני ציפורניו, רחמנא ליצלן, של מי שהיא מכנה מנכ"ל המדינה, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, אזי אני מתחיל להיות מודאג. כנראה לפי שיטתה של חברת הכנסת דליה איציק, הממלכתיות צריכה להישמר כל עוד – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה לך לדבר כשהיא לא פה? היא לא יכולה להשיב.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני מקווה שהיא שומעת אותי מאיזה מקום. גם לחברי הכנסת האחרים ששמעו אותה אני רוצה לומר: אני מודאג מהגישה הזאת, הממלכתיות כנראה צריכה להישמר כל עוד היא משרתת תפיסת עולם מסוימת, כך זה נשמע.

אני רוצה להפנות את תשומת לבנו באמת לאותן דוגמאות שהביא פה חבר הכנסת הרב נסים דהן, דוגמאות מאלפות מאוד על, הייתי אומר, אי-איזון, אי-ממלכתיות ואי-סימטריה שלעתים אנחנו עדים להם בשידורי הערוצים של הרשות הממלכתית.

לסיכום אני – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת בויס, קח למשל את יום אתמול. אני פחות-או-יותר יודע מה היה אתמול בטלוויזיה. מה היה לא מאוזן בערוץ הראשון?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא ראיתי, אז אני לא יכול לומר לך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

תגיד עוד פעם: "החמישייה הקאמרית", עוד פעם: "החמישייה הקאמרית". מה לא מאוזן? חיים יבין לא מאוזן?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — — חבר הכנסת גולדשמידט, בדיון — — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — — קו-300 לא מאוזן? מה לא מאוזן?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

— — — חברי בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת — — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

מפריחים באוויר כל מיני סממאות.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

חברי בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת יכולים להעיד, שאני הגנתי בחירוף נפש על "החמישייה הקאמרית" כאשר הנושא עלה לדיון שם.

אני אסכם ואומר, שטוב תעשה מועצת הרשות, הנהלתה, אם תערוך איזו בדיקה עצמית, לא מוכתבת, לא כפויה, בוודאי לא מצונזרת, שתבוא בעקבות ביקורת נוקבת של חלקים טובים ורחבים של הציבור הישראלי, ביקורת שמתקיימת לעת הזאת.

היו"ר אדר:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בויס, על דבריך.

אדוני חבר הכנסת מירום, אפשר לגשת להצבעה, ברשותך, אדוני.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה לומר כמה מלים.

היו"ר ל אדרי:

אדוני רוצה לומר כמה מלים. בבקשה, אדוני.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להודות לחברי הכנסת על התמיכה מקיר לקיר שמצאתי כאן בדיון הזה, ואני חושב שלא אני ראוי לה אלא הכנסת ראויה לה, ועדת השידורים מהכנסת ראויה לה, חברים שעשו דרך ארוכה בהתוויית השידור מן הכנסת, בשמירה על האובייקטיביות שלו ובהבאת הכנסת לסלון של האזרח בלי פרשנויות, באופן אותנטי, המשקף את מה שנעשה במליאה, עם הצבעים ועם מגוון הדעות כפי שהוא בא לידי ביטוי כאן, על כנסת מלאה ועל כנסת ריקה, בהיותה אטרקטיבית ובהיותה ההיפך מכך. זאת היתה כוונת העניין, והחלטנו שאנחנו רוצים לתת לזה נדבך חקיקתי, ולהפוך זאת למכשיר שהוא חלק מהנורמה הדמוקרטית בישראל.

חבר הכנסת ראובן ריבלין כבר ציין, אני חושב שכך יקרה גם עם בית-המשפט העליון. בסופו של דבר המצלמה תחדור לשם, והיא תראה את השופטים החכמים האלה, את הצוות הזה שיושב בבית-המשפט העליון ומהווה מגדל שן בדמוקרטיה הישראלית עושה משפט צדק עם אזרחי המדינה. אני מקווה שגם הכנסת תעשה חקיקת צדק עם אזרחי המדינה.

אני רוצה להודות ליועצת המשפטית שעבדה אתנו על החומר הזה, הגברת אתי בנדלר, ליועץ המשפטי לכנסת צבי ענבר, שניסח לנו את העניין ועמל אתנו על זה, לסגנים דוד לב ושושנה כרם, שמשמשים אתנו בוועדה משותפת, וגם לעורכות-הדין דידי לחמן-מסר ועדנה הראל ממשרד המשפטים, שהקשו עלינו את החיים במיוחד בשאלת המכרז, אבל עשו זאת בטוב-טעם ומתוך רצון שהחקיקה תהיה כזו שלא תפלה. גם אנשי רשות השידור שהיו עמנו בדיונים, אם זה מוטי קירשנבאום, מנכ"ל הרשות, ואם זה יאיר שטרן, וגם אלימלך רם שמרכז את השידור מהכנסת ויושב אתנו כאן, שותפים אתנו לבניית התבנית הזאת, שתקבל עכשיו את הגושפנקה החוקית שלה.

אני חושב ששאלת המכרז שעלתה על-ידי חברת הכנסת דליה איציק וגם על-ידי חבר הכנסת חיים אורון תצריך עוד עיון בעניין הזה לקראת קריאה שנייה וקריאה שלישית. נעסוק בזה. בסך הכול, בתום לב וביושר הבאנו את המצב הנוכחי לכלל חקיקה, ולפי דעתי טוב שאנחנו עושים כך, וגם מבחינת הבנייה של העניין הזה – חבר הכנסת בני אלון דיבר על זה – בנינו את זה נכון, הבאנו זאת לניסיון, שידרנו כמה שנים, יצרנו נורמות, יצרנו את התבנית הנכונה, ואנחנו מרגישים היום מספיק בטוח כדי לבוא ולומר: עכשיו בואו נשים את זה בלשון חוקית.

אני מודה לחברים על התמיכה. תודה רבה לך, אדוני.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מירום, על הצעתך וגם על דבריך.

לפי מה שכולנו שמענו מחברי הכנסת, אדוני חבר הכנסת מירום, הרעיון נכון, ההצעה במקומה, הצלחת, יחד עם חבריך, לאחד את כל הבית, ואנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד הצעת החוק של חבר הכנסת מירום? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 12

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת),
התשנ"ז-1997, לוועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ל אדרי:

בעד – 12, נגד אין, נמנעים אין. הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 3) (שידורי טלוויזיה מהכנסת),
התשנ"ז-1997, נתקבלה בקריאה ראשונה והיא תעבור לוועדת הכנסת להכנה לקריאה שנייה
ולקריאה שלישית. תודה למציע, חבר הכנסת מירום, ותודה לחברי הכנסת שהשתתפו בדיון.

הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2)

(קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2)
(קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז-1997, של חבר הכנסת חגי מירום. יציג את ההצעה חבר הכנסת
מירום. אדוני, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש לקריאה ראשונה את הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז-1997.

חברי חברי הכנסת, ראשיתו של הסיפור שלנו, שהביא אותי לחקיקה הזאת, בקביעה שבחוק שהוביל אותו חבר הכנסת, היום סגן שר האוצר, דוד מגן, אשר ניסה לקבץ את כל הרשויות המקומיות למועד אחד של בחירות כלליות, תחת מצב קודם שהיה, כאשר בכל רשות היו בחירות במועד אחר והרשויות היו פזורות על פני מועדי בחירות, כל אחת בזמנה.

חבר הכנסת דוד מגן התכוון לאסוף את כולן להליך אחד, שבו כל המועצות האזוריות תהיינה שותפות במועד אחד יחד עם הרשויות המקומיות והעירוניות. דא עקא שהליך כזה, עובר זמן עד שמביאים אותו למועד קבוע אחד, שאם לא כן עלול להיווצר מצב שחלק מראשי המועצות הנבחרים נבחרים לשנה, לחצי שנה, לשנה וחצי, לשנתיים, לשלוש שנים, ופתאום נופלות עליהם מחדש בחירות בפרק זמן קצר מאוד מאוד, אחרי מערכת בחירות קשה ומפרכת, דבר שעושה אי-צדק עם חלק מראשי הרשויות.

בהתייעצות עם חבר הכנסת דוד מגן, שהציע את יסודה של ההצעה, וגם כמובן בהתייעצות עם משרד הפנים, עם שר הפנים אלי סויסה ועם עורך-הדין אהוד שילת, שהוא בעצם הממונה על הבחירות במשרד הפנים, אני מגיש כאן הצעת חוק שמוסכמת על הממשלה והיא מייצרת תהליך שבסופו, בשנת 2007, יהיו בחירות באותו מועד לכל המועצות האזוריות ברחבי הארץ.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

חגי מירום (העבודה):

אפשר לעשות את זה מחר בבוקר, אם הכנסת היתה מחליטה שהיא רוצה לעשות זאת לפני כן, אבל רצינו ללכת לתהליך מדרג משתי סיבות. האחת – הזכרתי אותה פה. אם היית קובע שגניח בשנה הבאה יש מועד אחד לכל המועצות האזוריות, אזי היו נשארים לא מעט ראשי רשויות שהקדנציה שלהם היתה מתקצרת ביותר, חלקם חצי קדנציה, חלקם כמה חודשים, חלקם שנה.

ראשי הרשויות המקומיות פנו אלינו ואמרו לנו: לכו לתהליך מדרג, עשו עמנו חסד, בואו תקבצו אותנו לקבוצות כאלה שלא יפגעו בנו ושיביאו את התהליך הזה, בשנת 2007, למועד אחד.

ישבנו על טבלה, ניסינו לארגן את העניין, ואכן אנחנו מציגים בפניכם כאן תהליך שבו ב-27 בדצמבר 2007 כולם יהיו ביחד, ועד אז יהיו כמה תאריכים, שבהם, במקבצים, יתחילו, לא לחוד, כמו שהיה בעבר, אלא יתחילו להתקבץ 15, 10 רשויות מקומיות יחד. זה תהליך מקבץ, זה תהליך מוסכם. אני

מוכרח להגיד שהתהליך הזה הוא על דעת כל ראשי המועצות האזוריות. לא בכל יום אנחנו מוצאים מצב, שאנחנו מביאים הצעת חוק ולא באים לך אחד שזה טוב לו ואחד שזה לא טוב לו. כל ראשי המועצות האזוריות מסכימים לחקיקה הזאת, ואנחנו עשינו את זה בהתחשבות גדולה על מנת למנוע מהם מצב, שהם יעשו קמפיין ואחר כך יצטרכו ללכת לבחירות בתוך זמן קצר.

זו תכלית הצעת החוק. לפניכם תוספת שמראה לכם – מי שרוצה לעיין בהצעת החוק – כיצד מתקבצות הקבוצות הללו ואיך הן מגיעות בשנת 2007 לתהליך בחירה אחד.

אני רוצה להגיד כאן אולי עוד מלה או שתיים על התהליך במועצות האזוריות. המועצות האזוריות, להבדיל מרשויות מקומיות אחרות – התהליכים של בחירת ראשי רשויות שם הם עדיין תהליכים מאוד מאוד נקיים מפוליטיזציה. גם זה יעבור להם. עובר זמן עד שהמפלגות מתחילות להיכנס ולגלות עניין בכל מקום שרק אפשר. וברוב הרשויות שהן מועצות אזוריות התהליך הוא מאוד ענייני. הולכים שם על אנשים טובים שרוצים להיות ראשי רשויות, והציבור שבוחר אותם בוחר אותם נטו שבנטו לפי כישוריהם ופחות לפי ההשתייכות שלהם לעבודה או לליכוד, לש"ס או למפד"ל או למרצ או לכל מפלגה אחרת. רצינו לשמר קצת את האווירה הזאת, אבל לכבד את הוראת החוק שאומרת, שזה צריך להתקבץ למועד אחד.

לכן אנחנו מנסחים את העניין כפי שניסחנו את זה בהצעת החוק. ואני מבקש מחברי הכנסת: בהתחשב בעובדה ששר הפנים תומך בהצעת החוק, והממונה על הבחירות, עורך-הדין אהוד שילת, תומך בהצעת החוק והשתתף אתי בניסוחה כאן, וגם ועדת הפנים, ללא קשר מפלגתי, תמכה בה – רוב חברה או אפילו כל חברה, לדעתי – אני רוצה לבקש מחברי הכנסת לאפשר את העברת הצעת החוק להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת מירום, על הצעתך. גם כאן נראה שהצלחת לשכנע את הממשלה לתמוך בהצעתך.

אנחנו עוברים לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת חיים אורון. אדוני, בבקשה, שלוש דקות לרשותך. אחריו – חבר הכנסת נסים דהן.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני אתמוך בהצעת החוק הזאת, בבחינת הרע במיעוטו. אני מודה שבכנסת הקודמת לא הבנתי את המהלך הקצת אובססיבי – ייסלח לי – של סגן השר דוד מגן להכניס פוליטיזציה למועצות האזוריות.

חבר הכנסת מירום הזכיר קודם את האופי השונה בינתיים; ובינתיים, מבחינתי, ככל שזה נמשך, זה טוב. אחת הסיבות לכך שהמצב הזה נמשך היא שבכל מועצה אזורית התנהלו בחירות במועד אחר. אגב, על-פי כללים שבחוק ובתקנות. המפלגות היו די מרוחקות מהעניין הזה. לא במקרה אחד

התמודדו בבחירות שלושה חברים שארגונית הם שייכים לאותה מפלגה, משלושה קיבוצים של התק"ם, או משני קיבוצים של הקיבוץ הארצי, או מתנועת המושבים, על בסיס של העדפות אישיות או כאלה ואחרות.

כל המהלך לאוניפורמיות של התהליך הזה, למועד אחיד, למערכת בחירות כוללת, יצר מאפיינים הולכים ומתרבים של בחירות פוליטיות. וראה זה פלא, באיזה תהליך הפוך, ברשויות המוניציפליות בכל הארץ, לפחות כשמדובר בבחירת ראש הרשות, יש דווקא תהליך של רשימות על-מפלגתיות, של ירידת משקלן, והקואליציות מקיר לקיר וכו' – מאפיינים שהם יותר בעלי אופי מקומי. נכון שהמפלגות יותר מעורבות בבחירות המוניציפליות, אבל אנחנו מכירים את התופעות; לפי דעתי, זו תופעה שתלך ותגבר ברשויות המוניציפליות.

בזמן שזה התהליך בערים ובמועצות השונות, דווקא במועצות האזוריות כאילו פועלים בכיוון הפוך. לא הבנתי איזה צורך עליון יש שהבחירות למועצה אזורית בצפון הנגב שבה אני חבר יתנהלו בדיוק באותו יום שהן יתנהלו ברמת-הגולן. מה מחובר, למה זה שייך? אני יודע, כאינפורמציה, שאין שום בעיה במשרד הפנים שהבחירות יתנהלו בכל מקום. ומבחינה זאת, הצעתו של חבר הכנסת חגי מירום –

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — — מועצות אזוריות.

חיים אורון (מרצ):

— — שדוחה את הנושא, שהיא קצת מסדרת אותו, ולא מייד בתוך שנתיים בכל המועצות בבת אחת, נראית לי נכונה.

אבל, האמינו לי, ובכך אני רוצה לסיים: אילו נמצא בכנסת רוב שהיה עוסק בעניין הזה לגופו, והיה חוזר למצב הקודם – ואני אומר פעם נוספת למי שפחות מצוי: לא מדובר בשום הנחה בקיומן של הבחירות על כל המאפיינים הדמוקרטיים שלהן, אלא אם תתנהלנה בכל אזור על-פי אופיו, על-פי מערכת היחסים הפנימית בתוכו, על-פי מידת לכידותו, על-פי השאלה אם המועצות הן רק של מושבים או רק של קיבוצים, רבות מהן של מושבים וקיבוצים ויישובים קהילתיים יחד – — — תגיד לו שזה אסור.

היו"ר ר' אדרי:

אני רק מבקש להסב את שימת לבו של אדוני, שמקרים מסוג זה לא יישנו.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

אני מתנצל.

חיים אורון (מרצ):

אני מתאר לעצמי.

היו"ר ל אדרי:

אני מבין את אדוני השר.

חיים אורון (מרצ):

אני רק אשלים את המשפט. אם יש עוד חלקים, אף-על-פי שהמערכת היא דמוקרטית, שהבחירות מתנהלות בהם באופי שונה, השאירו את זה לא בבחינת שמורת טבע, אלא בבחינת זה שהדבר טוב לתושביהם. כל הצורך הזה קצת נכפה על המועצות האזוריות. אבל, כפי שאמרתי בראשית דברי, הצעת החוק משפרת את המצב הקיים. אני אתמוך בה. אם אפשר יהיה בשלב נוסף לעשות שיפור נוסף, אני אצטרף אליו.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אורון, על דבריך. אני מבקש להודיע שהרשימה סגורה. חבר הכנסת נסים דהן – שלוש דקות לרשותך, אדוני. אחריו – חבר הכנסת בנימין אלון.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני אתחיל בשאלה של חבר הכנסת אורון. הוא לא מבין למה במועצה האזורית שהוא גר בה צריכות להיערך בחירות באותו יום שנערכות בו בחירות באיזו מועצה אזורית בצפון. על אותו משקל אני שואל: אני לא מבין למה צריכות להיערך בחירות באותו יום גם בקריית-שמונה וגם בתל-אביב. אני מתפלל עליו שאת השאלה הזאת הוא לא שאל. הוא לא שאל למה צריכות להיערך בחירות גם בקריית-שמונה וגם בתל-אביב באותו יום.

זאת אומרת, שאנחנו יוצאים מתוך הנחה מסוימת, שיום של בחירות, בדרך כלל, הוא יום שהחיים משתבשים בו קצת, העבודה משתבשת, אנשים נמצאים במצב של בחירות, מביאים מצביעים לקלפיות, עושים תעמולה. אני לא יודע כמה זה מותר. בכל אופן, החיים הציבוריים, החיים הפרטיים והחיים הכלליים באותו יום משתבשים. לכן יצאו קודמינו מתוך נקודת הנחה – ואני לא מתאר לעצמי

שהם היו טיפשים, ובמיוחד שאומרים שדחף את הצעת החוק הקודמת חבר הכנסת לשעבר וסגן שר היום דוד מגן – שאם מתנהלות בחירות, אדוני, אז החיים משתבשים, ולא ראוי שפתאום יתחילו להשתבש החיים כל יום במקום אחר. לכן חשבו לנכון לאחד את הבחירות ליום אחד. עובדה שבקריית-שמונה ובתל-אביב זה באותו יום, ואלה רשויות מוניציפליות נפרדות ושונות, ואף אחד לא עמד פה ושאל מה פתאום בקריית-שמונה ובתל-אביב זה באותו יום. בואו נעשה יום בתל-אביב לתל-אביב ויום בקריית-שמונה לקריית-שמונה.

חגי מירום (העבודה):

נגיע לזה בשנת 2007.

נסים דהן (ש"ס):

אם זו סתם השקפת עולם של אדוני, בסדר, או.קיי. אבל בכל זאת, כיוון שמטבע הדברים יום בחירות הוא, כמו שאמרתי, יום שהחיים הציבוריים והפרטיים קצת משתבשים בו, קצת או הרבה, תלוי במקום ובמתח הבחירות, לא מצאו לנכון שזה יהיה כל פעם במקום אחר. חשבו שאם כבר החיים משתבשים, שישתבשו במרוכז ביום אחד.

אינני רואה בעניין הזה עניין של ייחור ובל יעבור. אם אדוני רוצה שזה יהיה כך, שיהיה כך. אינני רואה בזה את סוף העולם. אבל אני בכל זאת חושב שהיה איזה ראציו מאחורי ההחלטה הקודמת, וצריך להבין אותה, אחר כך לשלול אותה. כשאנחנו באים לתקן החלטה קודמת, צריך להבין שהיה ראציו מסוים, שאמר: בואו נעשה את הכול ביום אחד.

לכן, חבר הכנסת חגי מירום, יש לי הצעה, תשקול אותה, אינך חייב לקבל אותה. אמרתי שאני אסכים לקבל את דעתך, זה לא סוף העולם. אם דעתך תתקבל, לא ייחרב העולם. אבל נחליט שמהיום והלאה אין יותר בחירות במועצות אזוריות עד התאריך הראשון. אתה חששת, שאם יש איזו מועצה אזורית שמחר יש בה בחירות, בעוד שנתיים יהיו עוד הפעם, על-פי החוק החדש שייכנס לתוקף. זה היה החשש שלך. בוא נחליט שאין יותר בחירות. נקפא את המצב הקיים בכל המועצות האזוריות עד תאריך הבחירות הראשון. ואז יכול להיות שיהיו כמה ראשי מועצות אזוריות שיכהנו שש שנים במקום חמש שנים. בסדר. ויכול להיות שיהיו ראשי מועצות אזוריות שיכהנו רק ארבע שנים במקום חמש שנים. אלה יפסידו שנה ואלה ירוויחו שנה.

בסך הכול, הרי צריך להיות איזה קו שמשם מתחילים חיים חדשים. והרי גם לפי דברך, חבר הכנסת חגי מירום, בשנת 2007 יהיו בחירות, ואז מתחיל קו חדש. זאת אומרת, שאתה מסכים שקו חדש יקבע את התיחום, ואז יתחילו חיים חדשים. אתה החלטת על שנת 2007. דרך אגב, עד 2007 יהיו פעמיים בחירות ברשות מסוימת.

חגי מירום (העבודה):

כן.

נסים דהן (ש"ס):

למה צריך פעמיים בחירות? אנחנו רוצים לתקן מצב. אם אנחנו יוצאים מהנחה שהראציו בהצעה הראשונה היה נכון, למה צריך לתקן את זה בצורה כזאת שיהיו פעמיים בחירות? אולי מספיק שיהיו רק פעם אחת?

לכן, חבר הכנסת מירום, כמו שאמרתי, אם אתה רוצה, אני אצביע בעד. אבל תשקול. אני חושב שהצעת החוק שלך מרחיקה לכת עד 2007. תודה רבה.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דהן. אני מזמין את חבר הכנסת בנימין אלון. אחריו – חבר הכנסת יונה יהב, ואחריו – חבר הכנסת פני בדש. אני מבקש להסב את תשומת לבנו לכך שכל חבר כנסת שלא יהיה נוכח באולם לא ייקרא שנית לדוכן הנואמים. תודה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת חוק המועצות האזוריות היא, עקרונית, המשך תהליך של דמוקרטיזציה וייצוג הולם לאנשים באזורים האלה. כבר למעלה מ-20 שנה, מאז נישאתי, אני נתין של מועצות אזוריות שונות, מן הגולן ועד עמק בית-שאן ועד למטה-בנימין, ששם אני חי היום. במשך השנים היה שיפור גדול. בהתחלה לא כל תושב היה מצביע, הדברים היו נגמרים בין היישובים ובין תנועות ההתיישבות. אני חושב שההליכה לקראת הדבר הזה היא חיובית.

אבל, חבר הכנסת מירום, כשאני הופך את הדף ורואה את רשימת המועצות, חסרות לי כמה מועצות אזוריות. לכן אני אציע בהמשך הדיון בוועדת הפנים, כהסתייגות, בסעיף התחולה, להחיל את זה על רשימה של מועצות אזוריות מכובדות: שומרון, מטה-בנימין, גוש-עציון, הר-חברון, בקעת-הירדן, מגילות. אלה מועצות אזוריות לתפארת, שאני חושב שיש להן גם זכות היסטורית ביצירת הסגנון הזה של יישוב קהילתי. אני חושב, ואולי לטעמם של חלק מהחברים צריך להגיד חושש, שבסופו של דבר גם הקיבוצים יגיעו לסגנון הזה. והן עשו את זה בצורה יפה.

מעבר לעניין של סגנון ההתיישבות של יישוב קהילתי, אלו מועצות אזוריות של מה שמכונה בלשון . אלו מועצות אזוריות שבסופו של דבר תסופחנה למדינת Cהסכם הדמים הזה של אוסלו, אזור ישראל בקרוב, נקווה שבלי ייסורים רבים. כרגע חל עליהן בעצם כל דין וחוק על-ידי צו של מושל צבאי. אבל אינני רואה סיבה שזה יהיה כך. אין שום סיבה שלא יהיה סעיף תחולה שיקבע לאותו תאריך את המועצות האזוריות האלה, שהן חברות גם בארגון שמקיף את כל המועצות האזוריות, וראשי המועצות האלה פעילים שם.

אני חושב שזה חשוב שמהכנסת יצא הדבר הזה, תיקון קטן בחוק שיהיו לו משמעות, היגיון וצדק; שהכנסת תאמר מלה טובה לאנשים המתגוררים בחבלי ארץ אלה, שאני כולי תקווה שבקרוב מאוד יסופחו לחוק הישראלי לכל דבר. יהי רצון. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אלון, על דבריך. חברי הכנסת יונה יהב, פני בדש, משה גפני, אורי אור ומאיר שטרית – אינם נוכחים. חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנושא של מועצות אזוריות הוא בדרך כלל נושא בעייתי בשני מובנים. הרבה פעמים יש מצב שבו יש באותה מועצה רוב של תנועת התיישבות אחת על פני תנועת התיישבות אחרת, והגוף האחר, שנמצא במיעוט, מרגיש שהוא במיעוט מזהיר. אבל בדרך כלל הוא חושב, שרוב הפעילות מבוצעת לטובת אותה תנועה התיישבותית, אם זו שליטה של הקיבוצים במועצה אחת, או שליטה של המושבים במועצה אחרת, וגם החלוקה בין התפקידים שם היא בדרך כלל על בסיס כזה שהוא מאוד בעייתי.

השאלה היא אם באמת צריכים מועצות אזוריות. האם אנחנו צריכים להגיע למצב שבו יש מועצה אזורית אחת שמאגדת – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

מזל שאתה לא הולך להיות שר הפנים.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

מועצה אזורית שמאגדת קבוצה לא גדולה של אנשים, ובדרך כלל אין בה זהות אינטרסים, אינה דומה למצב של התיישבות עירונית, אולי, שבו אנשים עובדים לטובת אותו יישוב, ללא קשר להשתייכות המפלגתית שלהם. הרבה פעמים נתקלתי כאן בקבוצות מתיישבים שבאו אלי, והם טענו שחונקים דווקא את המושב שלהם, או דווקא את הקיבוץ שלהם. בדרך כלל כשבאים אלי, אומרים שחונקים את המושב שלהם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת שלום, האם ראית את הכתבה על המועצות הבדואיות בדרום, עם המינויים של ראשי מועצות וסגני ראשי מועצות?

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

קודם כול תגמור את הבעיות שלך עם המועצה השכנה, עומר, אחר כך תתפנה לבעייתיות של המועצות האלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה זה שיך לעניין? הוא שואל אותך על ש"ס.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא יודע על מה הוא שואל. אני יודע שיש לו בעיות – – –

נסים דהן (ש"ס):

הוא לא שאל על ש"ס. הוא שאל על מפלגת העבודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תאמין לי, הם לא יטרפדו את המינוי שלך. ש"ס לא יטרפדו את המינוי שלך. תגיד את דעתך בקול רם, שאתה נגד מינויים – – –

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

לעצם העניין, חבר הכנסת אלסאנע, קודם כול באמת תגמור את העיסוק שלך שם, ביישוב הקטן שלך, ואחר כך תתפנה לדברים אחרים. אני מדבר עכשיו על מועצות אזוריות אחרות, שיש בהן בעייתיות.

אני מבין ממך, חבר הכנסת מירום, שאתה רוצה לאפשר תקופות מעבר גדולות יותר, לאפשר מצב שבו אנשים יכהנו תקופות ארוכות יותר.

חגי מירום (העבודה):

לא, זה מעט מאוד. זו אולי תוספת של חצי שנה. אנחנו עושים את זה בהדרגה.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

לצערי, לא הייתי כאן כאשר הצגת את החוק. נשאלת השאלה מי בדיוק ערב לנו שמחר לא תובא הצעה להאריך ולדחות את הבחירות ברשויות אחרות, ברשויות נוספות, ואפילו באותן מועצות אזוריות שלגביהן כבר החלטת להאריך. כי ברגע שיש בחירות, וזה כתוב בחוק, והמועד שלהן קבוע, עצם הדחייה, ולא דווקא במועצות אזוריות, מחר זה יהיה ברשויות מקומיות, ואחר כך בבחירות לכנסת – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

— — —

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

ביישובים ביהודה ובשומרון, מה שאתה קורא השטחים, יש מצב שגם שם עושים בחירות אחת לחמש שנים. אבל אנחנו תמיד מגיעים למצב שכל חמש שנים אין הארכה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

יש.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

למשל באריאל, קבעו בחירות בשנת – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

באריאל זה משהו אחר.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מדבר על מועצה אזורית?

מיכה גולדמן (העבודה):

לא. יש יישובים קהילתיים שהפכו להיות מועצות מקומיות. יש כאלה שמנסים ליצור מצב, לעשות בחירות בארבעה-חמישה יישובים ביחד, ואז ביישוב אחד דוחים מחמש לשש שנים.

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

זה נכון, היו כמה מקומות, גם יישובים בדואיים וערביים, שהפכו אותם לאחר מכן לרשויות, ואכן היתה איזו תקופת ביניים. אם הדבר הזה, מבחינתך, מהווה באמת רצון לסייע להם בתקופת הביניים, לעבור את התקופה ולהתייצב, זה יכול להיות דבר חיובי. אם העניין הוא להגיע לאיזו דחייה, שבעקבותיה תבוא דחייה נוספת ונהיה עדים למצב שתהיה דחייה אחרת, נוספת, אני כמובן אתנגד לעניין.

אני חושב שבכלל מועדים של בחירות צריכים להיות דבר מקודש. לא צריך לדחות בחירות לא למועצות אזוריות ולא לרשויות מקומיות ולא בחירות לכנסת, כי אם קבענו בצורה דמוקרטית שזה אחת לארבע או לחמש שנים, צריך לקיים את זה במועד ולעשות את זה בצורה שבה, בסופו של דבר, אנשים שרוצים להגיע לחילופי שלטון לא ירגישו מקופחים כתוצאה מכך שהעברת איזה חוק שמאריך קדנציה של מי שהיום כבר מכהנים בשלטון.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שלום. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חברת הכנסת ענת מאור.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא ארבה בדברים על מהות הצעת החוק. אני תומך בה, היא כנראה הרע במיעוטו במובן הכוונות שהיו בהתחלה, ואני מברך את חבר הכנסת חגי מירום על היוזמה.

אבל אני רוצה לנצל את הבמה הזאת ולהתייחס בכלל לנושא שנקרא מועצות אזוריות. שמעתי עכשיו מאחד המיועדים להיות שר בממשלת ישראל, חבר הכנסת סילבן שלום – – –

קריאה:

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

אבל אני שמעתי, זה מה שחשוב. שמעתי ממנו אמירה: בכלל, בשביל מה צריך מועצות אזוריות? אני תמה על דברים שאומר אדם שהוא מועמד, ומועמד ראוי, להיות שר בממשלת ישראל. מה זה "בשביל מה צריך מועצות אזוריות"? מה הפתרון שחבר הכנסת סילבן שלום ייתן, למשל, למושב אביבים? מי ידאג לרווחת תושבי אביבים? מי ידאג לרווחת תושבי דוב"ב? מי ידאג לרווחת תושבי נבטים? מי ידאג לרווחת תושבי רביבים? מי ידאג לרווחת תושבי חניתה ומנרה? אני לא מבין מה היתה המטרה של האמירה הזאת, ויש לי הרגשה שזאת אמירה שנאמרה פשוט בהיסח הדעת. כיוון שאני מכיר את חבר הכנסת סילבן שלום, ואני מעריך אותו על רצינותו בדרך כלל, נדמה לי שכאן הוא פשוט כשל בלשונו. כך לפחות אני רוצה להאמין.

לעניין עצמו שנקרא מועצות אזוריות, אני רוצה לומר לחברי הכנסת: למועצות האזוריות יש שני אפיונים. אפיון אחד הוא שבדרך כלל הן מועצות פריפריאליות – לא כולן, חלקן גם במרכז הארץ – שסובלות מהעובדה שהן פריפריאליות, עם כל הבעיות של פריפריה שגם עיירות פיתוח סובלות מהן בהיותן עיירות פיתוח. דבר לא פחות משמעותי מהעובדה הזו הוא שהיישובים שנמצאים במסגרת המועצות האזוריות מתפרנסים עד עצם היום הזה בעיקר מענפי החקלאות – לא רק מענפי החקלאות, אבל בעיקר מענפי החקלאות – כאשר אנחנו יודעים שהחקלאות כענף, שלא כאן המקום לדון בו, נמצאת בהידרדרות ובירידה ואי-אפשר בכלל לראות היום כיצד אפשר להתפרנס כראוי מהענף הזה. הדבר יוצר בעיות קשות מאוד בתוך המועצות האזוריות וביכולת של המועצות האזוריות לספק את הצרכים הבסיסיים של התושבים שלהן בתחומים של חינוך, רווחה, תרבות, תברואה ושירותים אחרים לתושבים שמועצה אזורית, כמו מועצה מקומית, כמו כל גוף מוניציפלי, אחראית להם.

מה עוד קורה לגבי מועצות אזוריות? מועצות אזוריות הן גם מעוטות אוכלוסין. אם אנחנו לוקחים, למשל, מועצה אזורית שבראשות שמוליק ריפמן, הר-הנגב, נדמה לי שמבחינה טריטוריאלית – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

רמת-הנגב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

סליחה, רמת-הנגב. זו מועצה שמבחינה טריטוריאלית יש לה השטח הגדול ביותר. מה מספר התושבים שם?

נסים דהן (ש"ס):

2,600

אלי גולדשמידט (העבודה):

זאת אומרת שכוחן הפוליטי – ואני אומר את הדברים בצורה ברורה – של המועצות האזוריות, בבואן לרשויות השלטון על מנת לקבל את הדברים שהן צריכות לקבל בתחום תקציבי הרווחה, הוא קטן. אגב, חלק גדול מהתקציבים נדרש להן כתוצאה מהריחוק הגדול בין נקודת יישוב אחת לנקודת יישוב שנייה, בנושא של הסעות לבתי-הספר ודברים כיוצא באלה. כתוצאה מכך שהאוכלוסייה שהן מייצגות היא אוכלוסייה קטנה יחסית, כוחן הפוליטי גם הוא קטן, ובמדינת ישראל, לצערנו, ככל שאתה מייצג ציבור גדול יותר, כך כוחך ויכולתך להשיג תקציבים וסיוע ועזרה גדולים יותר. זה לא צריך להיות כך, אבל לצערי זה כך.

אני מוגבל בזמן, ואני לא יכול להמשיך ולדבר בעניין הזה. אני רק רוצה לומר: אני אתמוך בהצעת החוק של חגי מירום. אני מציע שכולנו נעמוד לצדן של המועצות האזוריות, וכולנו נסתייג מהדברים שאמר עכשיו חבר הכנסת סילבן שלום: "מי צריך מועצות אזוריות?". תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אלי גולדשמידט, על דבריך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

גולדשמידט, זה נכון מה שאמרת לגבי רמת-הנגב, אבל לא נכון לגבי ראש המועצה המצוין שלהם, כי שמוליק ריפמן, למרות האוכלוסייה, משיג יפה מאוד.

היו"ר ר' אדרי:

רשות הדיבור לחברת הכנסת ענת מאור. אחריה – חבר הכנסת מיכה גולדמן. גברתי, שלוש דקות לרשותך. אנחנו דנים בהצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות), של חבר הכנסת חגי מירום.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להזכיר, שהנושא של תאריך אחד של בחירות לרשויות המקומיות, חבר הכנסת חגי מירום, שהעלית בכנסת הקודמת, היה שנוי במחלוקת דווקא בגלל הייחודיות, בגלל האופי, שכולל בתוכו הרבה פעמים הסכמות והידברות בתוך אותה מועצה אזורית. עם זאת, אני מבינה שזה היה בסוף בהסכמה של המועצות האזוריות, ולאחר שהוחלט על תאריך אחיד אני מאוד מברכת על הצעת החוק הנוכחית, שלפחות מאפשרת התאמה ומעבר הדרגתי ולא

בצורה גורפת, שעלול לעשות עוול לאנשים שנבחרו לאחר פריימריס וכו'. אני כן מציעה לשמור על המינון, על האווירה ועל הייחודיות של המועצות האזוריות, ואתמוך בהצעת החוק.

אני עליתי לדבר על שני נושאים, ובעיקרי שבהם כבר התחיל חבר הכנסת אלי גולדשמידט. חבר הכנסת חגי מירום, כמי שמלווה את המועצות האזוריות, ואני יודעת את תרומתך הרבה בעניין, אני רוצה לומר לך: הלוואי שהאחידות במועד הבחירות תגיע גם למצב של אחידות בסטטוס, בהקצבות מהמדינה, שכן כולנו יחד נדהמנו לשמוע בלובי החקלאי וההתיישבותי על הפערים הגדולים שבין השלטון המקומי לבין זה של המועצות האזוריות. ייתכן שחלק מזה טמון באשמה שלנו, במועצות האזוריות עצמן, שאנחנו כנציגיהן לא ידענו, בשנים קודמות, להציג בעוצמה את הפערים ואת האפליה האדירה שקיימת בתחום הרווחה, בתחום החינוך, בתחום ההשקעות, בתחום התשתיות. הייתי רואה את היעד הזה כיעד מרכזי באותה השוואה ובאותה אחידות שמדובר בה.

ההערה השנייה היא על האירוע שקרה אתמול ברביבים, וכבר הגשתי עליו שאילתא לשר הביטחון. תאונות, לצערנו הרב, יכולות לקרות, ואני לא רוצה שנבקר, כי אני יודעת שעושים הכול על מנת למנוע את התאונות, אבל העובדה שמערכת אימונים של צה"ל מתנהלת ומתרחשת מעל יישובים – אם אלה קיבוצים, אם אלה מושבים, אם אלה ערי פיתוח – חייבת לעמוד לנגד עינינו, שכן הסיכון לחיי אדם במצב של תאונה הוא מאוד רציני, ואני מקווה שמערכת הביטחון אכן תבדוק את עצמה על-פי פניית המועצה האזורית וקיבוץ רביבים, וכן השכל הישר.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

את מצטערת על כך שהחזירו את סיני, אני מבין.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת זאב בויים, שמעתי קודם שאתה בכלל מרגיש טוב בתור מפא"ניק, ואני מזמינה אותך להצטרך לתנועת העבודה, כי כפי שכבר אמרתי – לא אמרתי את זה מעל במת הכנסת – – –

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

את לא עונה לי.

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה להדגיש לך, שאת סיני החזיר ראש הממשלה מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, וזה היה אחד הצעדים החשובים ביותר שנעשו. עם המרחב של הנגב שלנו לא צריך את סיני; הוא גדול דיו כדי להבטיח גם את האימונים של הצבא וגם את הביטחון והבטיחות של תושבי המדינה. הלוואי שנמשיך יחד בתהליך השלום, שמשמעותו – כן, חזרה מעוד שטחים, מעוד טריטוריות כבושות, ואז תהיה מדינת ישראל גם של שלום וגם של ביטחון.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

בדרך הזאת המרחב היחיד של חיל האוויר יהיה בים.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לחברת הכנסת ענת מאור. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכה גולדמן. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע. שלוש דקות לרשותך.

מיכה גולדמן (העבודה):

חשבתי שהיום, לאחר יום חמישי של שבוע שעבר, חבר הכנסת זאב בויס יבוא ויאמר שאין עוד שתי מפלגות – יש מפלגה אחת.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת החוק לגבי קביעת מועד אחד לבחירות למועצות האזוריות היא הצעה מדורגת. כלומר, לעבוד בשלבים ולהגיע לשנת 1997, ולאחר מכן לתאריכים של מועדי בחירות אשר יבטיחו ב-1999 וב-2001. הדירוג יסתיים ביום אחיד לכלל המועצות האזוריות בשנת 2007. אני רואה בהצעת החוק הזו הצעה המביאה ברכה, ואני מודה לחבר הכנסת חגי מירום שהגיש אותה. ועדת הפנים שעמדתה בראשה בישיבה שבה עלה הנושא הזה לדיון, המליצה פה אחד, שכל החברים מכל הסיעות יאשרו את ההצעה, כדי להביאה לכאן לקריאה ראשונה.

זו גם ההזדמנות להודות על העבודה הנאמנה שנעשית על-ידי המועצות האזוריות והשירותים הניתנים בכל מרחבי ישראל. כאדם הקרוב מאוד למועצות האזוריות, אני יודע שתרומתן חשובה.

אני חושב, שהמועצות האזוריות כפי שהן פועלות הן מודל ליעילות, ליצירת קשר בין השלטון המרכזי לבין האזרחים. הן פועלות בצורה יעילה. גם הן עברו רפורמות לא מעטות. אני זוכר שנים, שבהן היתה רשות החינוך רשות חינוך יישובית. היום, כתוצאה מהרפורמות ומהשינויים שעברו על המועצות האזוריות, מרבית המועצות האזוריות – ואני מקווה שכולן תהיינה כאלה – הן רשות החינוך האזורית. היום אי-אפשר לתת אותם שירותים שניתנו בעבר ישירות ממשרד החינוך או ממשרדי ממשלה אחרים ליישובים עצמם. היום הפעילות מתרכזת במועצות האזוריות, והן פועלות ומעמידות שירותים.

לפעמים ניתנים השירותים במרחבים גדולים. אני יכול להביא דוגמאות ממועצות אזוריות במרחבי הנגב או בערבה. אתה יכול לראות מועצה אזורית הפרוסה לאורך עשרות קילומטרים, והמרחק בין יישוב ליישוב מקשה. לתת שירותים ריכוזיים אזוריים במועצות אזוריות כאלה, זה דבר קשה מאוד. להחזיק בית-ספר במועצה האזורית הערבה התיכונה, את בית-הספר האזורי במרכז-ספיר, להסיע את התלמידים לבית-הספר ולהעמיד שם מערכת חינוך עם מורים שיאפשרו גם לילדי הערבה לקבל שירות זהה לזה שיש באזורים צפופי אוכלוסין, זה דבר קשה המחייב תנאים מיוחדים. המועצות האזוריות מתמודדות לא אחת עם מרחקים, עם בעיות הפריפריה. בגליל הרחוק – במועצה האזורית הגליל העליון, במועצה האזורית מטה-אשר או במועצה האזורית מרום-הגליל. הן צריכות להתמודד

עם המרחק ממרכזים עירוניים גדולים. ההוצאות לפעמים גדולות יותר, ולא תמיד מתחשבים במרחק ומכך שהשירותים שנותנים בנגב הרחוק או בגליל הרחוק, מרוחקים מאזורי אוכלוסייה. אם הן שורדות היום, זה כתוצאה מכך שהיעילות גבוהה שם יותר מאשר במערכות אחרות.

לגבי קביעת התאריכים – שמענו את דבריו של מר שילת, הממונה על המערכת הזו במשרד הפנים. הוא עודד את ריכוז וקביעת התאריכים, כך שתהיה קבוצה גדולה של רשויות בשלב הראשון, על מנת להגיע בשלב מאוחר יותר למועד אחד עבור כל המועצות האזוריות. תודה רבה.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לחבר הכנסת מיכה גולדמן. רשות הדיבור לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אנחנו דנים בהצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות). אנחנו בקריאה ראשונה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מי שמסתכל על הצעת החוק סבור שאולי יש כאן תיקון קטן קוסמטי, דבר של מה בכך, שאפשר להעביר אותו, וזה לא ישנה את סדר העולם. לדעתי, צריך להביא בחשבון שהרבה אנשים, אלפי אנשים, זכותם האלמנטרית נפגעת עקב חקיקת החוק הזו, נשללת או נדחית. נכפה עליהם למשך תקופה מסוימת רצון של שלטון שלא נבחר על-ידם, או נבחר על-ידם אבל הגיע הזמן להחליף אותו, ומנשימים אותו בצורה מלאכותית, על מנת שימשיך ויכהן, במקום לאפשר פרק זמן אחיד. במועצה אזורית זו או אחרת, התקופה תהיה קצרה יותר פעם אחת, אבל לטווח ארוך יותר נכניס סדר לבלגן הזה.

רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לספר לכם על מקרים מספר שבהם השתמשו בנוסחה הזאת של תיקונים, של פירוק מועצות אזוריות למועצות מקומיות, על מנת לעקוף את החוק, על מנת לעקוף את רצון המחוקק ולכפות על התושבים שלטון שהם אינם רוצים בו.

היו בנגב שתי מועצות אזוריות: מועצה אזורית אחת נקראת משוש, והיא כוללת שלושה יישובים – כסייפה, ערוער בנגב ושגב-שלום. במועצה האזורית הזו היתה קיימת שמונה שנים מועצה ממונה. כל פעם שמשתנה השלטון, מחליפים את ראש המועצה ואת הסגן שלו, על מנת שיהיו מקורבים לממשלה או למפלגה השלטון. המועצה האזורית השנייה היא שוקת, והיא כוללת שני יישובים: חורה ולגיה. בקדנציה שחלפה הוכנס תיקון חוק שעל-פיו מועצה אזורית ממונה תכהן ארבע שנים, לכל היותר, וחייבים לערוך בחירות במהלך תקופת ארבע השנים. על מנת לעקוף את החוק הזה, היתה החלטה להקים מועצות מקומיות. במשך ארבע-חמש שנים היו מועצות אזוריות ממונות, אחר כך הקימו מועצות מקומיות ממונות.

הממשלה הקודמת, כלומר מפלגת העבודה, רצתה למנות אנשים משלה. השתנה השלטון: באו אנשי ש"ס ממשרד הפנים, עקפו את המינוי הקודם, והכניסו היום לחמש המועצות המקומיות ראש מועצה איש ש"ס, סגן ראש מועצה איש ש"ס, עוזר ראש מועצה איש ש"ס, מזכיר מועצה איש ש"ס או מקורבים לאנשים הדתיים. עד כדי כך מתעלמים מרצון התושבים – כאילו מדובר באנשים שאין להם

רצון ואין להם דעה. צריך לרמוס את רצונם וצריך לכפות עליהם את רצונה של איזו מפלגה השולטת במשרד הפנים.

מה הקשר בין היישובים הבדואיים והתושבים הבדואים לבין מפלגת ש"ס? אנחנו מכבדים את אנשי ש"ס ביישובים של ש"ס, מדוע צריך לכפות עלינו את הרצון שלהם? מדוע צריך להתעלם מהרצון שלנו? מדוע לא מחליטים על עריכת בחירות מייד, על מנת שהנבחר ישקף את רצון הבוחר, ועל מנת שהדמוקרטיה תשכון גם ביישובים הבדואיים?

לדעתי, השימוש המיותר הזה בעניין הבחירות, מועדי הבחירות, מועצות ממונות ותיקוני חקיקה – לא פעם הוא בא כדי להנציח מצב מעוות. צריך אפילו לתקופה קצרה יותר להעדיף את עקרון הבחירות על הנשמה מלאכותית של מועצה שכהונתה תמה. צריך לאפשר לאנשים לבטא את רצונם. לכן אני מתנגד להצעת החוק הזו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לאדוני, חבר הכנסת טלב אלסאנע. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחרייך – חבר הכנסת אופיר פינס-פז, אחרון הדוברים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אודה על האמת, לא כל כך הבנתי מדוע חבר הכנסת חגי מירום מטריד אותנו בשאלה מתי יערכו הבחירות במועצות האזוריות. נראה לי, שצריך לפתור את הנושא הזה כמו שפותרים את כל הנושאים של הבחירות ברשויות המקומיות. מבחינתי יכולות להיות בחירות ברשויות המקומיות ובמועצות האזוריות באותו יום, מאחר שהנושא הוא שלטון מקומי.

אבל אני מבקשת לנצל את הדיון הזה בנושא המועצות האזוריות ולהוסיף על מה שאמר פה חבר הכנסת טלב אלסאנע, ובצדק, לגבי הצורה המתנשאת שמשרד הפנים מתייחס בה כלפי התושבים הערבים בנגב והניסיון שלו למנוע מהם לבחור את נציגיהם למשרות של ראשי הרשויות המקומיות וראשי המועצות האזוריות בנגב. אני רוצה להסב את תשומת הלב לכך, שהמועצות האזוריות האלה שולטות בשטח גדול מאוד, אבל באותם שטחים יש גם יישובים ערביים שנאנקים תחת המגבלות הבלתי-אפשריות של תחום השיפוט המצומצם שיש להם. וכאשר פעם אחת העבירו כמה עשרות דונמים מתחום השיפוט של מועצה אזורית לתחום השיפוט של עיריית נצרת, מצא לנכון שר הפנים לומר שזה קרה פעם אחת בהיסטוריה של מדינת ישראל.

אני שואלת את עצמנו, אני שואלת את הכנסת ואת שר הפנים שאיננו כאן: עד כמה אפשר לסבול את האפליה הזאת, כאשר מועצות אזוריות יש בתחומן רבבות דונמים שאינם מנוצלים בגלל מיעוט אוכלוסייה, משום שאין צורך וכו', וליד זה נמצאות רשויות מקומיות ערביות שאין בהן מקום לבנות בית, שאין בהן מקום לבנות מוסד ציבורי, שאין בהן מקום לפתח את היישוב, ואי-אפשר להעביר לתחומן אפילו שטחים שהבעלות הפורמלית עליהם שייכת לתושבים של היישוב הערבי. כלומר, הקרקע היא בבעלות תושבי היישוב הערבי, אבל מבחינה מוניציפלית הקרקע הזאת שייכת למועצה האזורית.

אני חושבת, שהעיוות הבלתי-נסבל הזה, צריך לשים לו קץ. ואם אנחנו מדברים על מועצות אזוריות, זאת נראית לי בעיה הרבה יותר חשובה מאשר שאלת מועדי הבחירות. תודה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, גברתי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. רשות הדיבור לחבר הכנסת אופיר פינס-פז, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תודה, אדוני היושב-ראש. אני חושב שחבר הכנסת מירום נקט יוזמה נכונה, משום שהצעתו של חבר הכנסת דוד מגן, היום סגן שר האוצר, היתה בזמנה הצעה שסימנה לעצמה מטרה, אבל היא לא סימנה לעצמה דרכי ביצוע. אני חושב שאפשר בהחלט ללכת על-פי הצעתו של חבר הכנסת מירום וליצור מערכת שלא תעבור זעזועים קשים מדי ולא תיצור מצב שאף אחד לא יוכל לעמוד בו.

חברי חברי הכנסת, בסופו של דבר צריך לזכור, שהמערכת של המועצות האזוריות עברה לא מעט שינויים. מי שזוכר, הרי רק לאחרונה הוחלט, שראש מועצה אזורית נבחר בבחירות ישירות ואישיות, דבר חסר תקדים במועצות האזוריות, דבר שנוסה בהצלחה במערכות הבחירות של השלטון המקומי ברשויות המקומיות בארץ ואומץ על-ידי המועצות האזוריות וראשיהן. ואכן, לאחרונה הם נבחרו בשיטה הזאת, וזה לא דבר שאפשר לזלזל בו. גם אנחנו, במישור הארצי, עברנו מערכת בחירות כזאת לראשונה רק ב-1996.

לכן צריך לראות הכול בפרופורציה ובפרספקטיבה ראויה. אני חושב, שההצעה המודולרית הזאת, שנותנת מרווח ואורך זמן לרשויות להתאסף אל תאריך יעד אחד ב-2007, היא יוזמה ברוכה, וצריך לברך עליה. מובן שבסופו של דבר מן הראוי שהשלטון המקומי, לרבות המועצות האזוריות, יבחרו ביום אחד את כל החברים שישמשו ראשי רשויות, חברי מועצות ברשויות המקומיות. לפי דעתי, זה יחזק את הרשויות המקומיות, זה ייתן להן עוצמה וכוח, זה ימקם אותן במרכז הזירה המוניציפלית במדינת ישראל, ונדמה לי שזה תהליך חשוב להן.

פעם היתה גישה שאומרת: המועצות האזוריות הן מערכת שולית ולא חשובה. נדמה לי שהיום ברור לכולנו שהמועצות האזוריות הן חלק בלתי נפרד מהשלטון המקומי במדינת ישראל. יש להן תרומה עצומה והשפעה חשובה, ולכן, בסופו של דבר התהליך הזה מקנה להן סטטוס חשוב, מקנה להן מעמד, מקנה להן השפעה, מקנה להן מקום חשוב בשלטון המקומי.

בעיני רוחי אני עוד מקווה לראות ביום מן הימים שמרכז השלטון המקומי יאמץ לתוכו את המועצות האזוריות ויהיה מרכז אחד שיכלול את כל הרשויות המקומיות במדינת ישראל, את כל המועצות האזוריות במדינת ישראל, ואז אפשר יהיה לדבר על מערכת שלטון מקומי מתואמת, חזקה, רבת-השפעה ועצמאית.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

תם הדיון. אבקש מחבר הכנסת חגי מירום להשיב לדוברים. אדוני, הבמה לרשותך.

חגי מירום (העבודה):

תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש. חברי חברי הכנסת, מלים מספר כתגובה על דברי חברי הכנסת. ראשית, תפרנו, בנינו, הכנו את הצעת החוק הזאת בשותפות עם המועצות האזוריות. ישבו שם שמוליק ריפמן, ראש המועצה רמת-הנגב, שהוא יושב-ראש ארגון המועצות האזוריות, עם ראש מועצת הגליל התחתון, בני גורפינקל, ועם בנימין כהן, שהוא נציג המושבים, וכולם הסכימו.

משרד הפנים היה גם הוא בתמונה, ועורך-הדין שילת היה אתנו בבניית הטבלה. בעצם הוא הרוח החיה של הגישור שמטרתו להגיע לדירוג נכון ולאסוף יחד את כל המועצות האזוריות בסופו של תהליך ב-2007 למהלך אחד.

אני רוצה להציע לחבר הכנסת בני אלון, שהציע כאן לצרף את המועצות האזוריות של יהודה, שומרון והבקעה, להתייעץ אתם על העניין הזה. דרך אגב, אנחנו מסיימים היום קריאה ראשונה ומורידים את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית. נוכל לראות אם להחיל אותה גם על השטחים. באופן טבעי לא מזקקנו לזה ולא חיפשנו דרך לעשות את זה, כי עסקנו בחוק המועצות האזוריות ובחקיקה שקשורה לשטחי מדינת ישראל. אבל אני לא רואה בזה בעיה, ואם הם ירצו להיצמד, נצטרך לעשות תוספת לתוספת ולהוסיף אותם לפי היגיון שהנחה אותנו כאן, שהם יוכלו לכהן את מידת הזמן מהיום שהם נבחרו, ושהם יוכלו להיאסף אל התהליך הזה בצורה מסודרת. אני אישית לא מתנגד. צריך לשאול את פיהם ולראות אם העניין הזה מתקבל על דעתם.

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת דהן, שהיתה לו כאן ביקורת והציע לדרג את התהליך יותר מהר ולהגיע לסופו בהצבעה אחת לכל המועצות האזוריות: משרד הפנים מתקשה לארגן תהליך כזה, והם ביקשו מאתנו לעשות את המהלך המדרג.

אני לא רואה מדוע עניין המועצות האזוריות או המקומיות הבדואיות קשור לעניין הזה. זה כבר מועצות מקומיות ולא אזוריות, והן לא נכללות ברשימה הזאת.

אני שותף לזעקה שהשמיע כאן חבר הכנסת טלב אלסאנע על מה שעשו לרשויות המקומיות הבדואיות. אני חושב שנעשה שם דבר בלתי מתקבל על הדעת מבחינה אנושית, הומנית, ובתפיסת השוויון של כל אזרח, בכלל זה האזרחים הבדואים של מדינת ישראל. אבל זה לא קשור ולא שייך להצעת החוק הזאת. זו מחאה שהיה מקום להשמיע אותה, אבל היא לא קשורה לחקיקה הזאת. המועצות הללו לא כלולות ברשימה, ואינני רואה צורך לכלול אותן עכשיו באותה רשימה.

בסופו של דבר אני רוצה לבקש מחברי, חברי הכנסת, לתמוך בהצעה. זאת בהנחה שמשרד הפנים תומך ובהנחה שהמועצות האזוריות, בין שהן קיבוציות או מושביות או יישובים קהילתיים, תושבין משתלבים ומכריעים שם בהצבעה הישירה שיש לראשות מועצה. כל האוכלוסייה הזו, שבחלק מהמועצות האזוריות יש בה גם ציבור ערבי, כל האוכלוסייה הזו משתתפת בתהליך הדמוקרטי. על דעת כולם הצעת החוק הזו מוגשת כאן בהסכמה, ואני מבקש מחברי הכנסת לאשר אותה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת חגי מירום. יהיה לו היום סטנוביץ', שני חוקים. זה יפה מאוד.

הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז-1997 – קריאה ראשונה; הצעתו של חבר הכנסת חגי מירום. אנחנו עוברים להצבעה על העברת הצעת החוק לוועדת הפנים להמשיך הטיפול כמקובל.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות) (תיקון מס' 2) (קביעת מועדי בחירות), התשנ"ז-1997, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סעד, נדמה לי שהצבעתך לא יצאה שם, אלא אם כן אתה לא מעוניין להצביע.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אני בעד.

היו"ר ש' וייס:

אני אוסיף אותך, אם כן. שמונה בתוספת חבר הכנסת סעד הם תשעה. אושר פה-אחד. יעבור להמשך טיפול. תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום.

הצעה לסדר-היום

השבעת הנשיא קלינטון לתקופת כהונה נוספת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר-היום שלנו. הצעה לסדר-היום בנושא: השבעת הנשיא קלינטון לתקופת כהונה נוספת, הצעה לסדר-היום מס' 1425, של חבר הכנסת רפאל אדרי. נדמה לי שבמקביל לנושא שאתה מעלה מתחיל טקס ההשבעה בוושנינגטון.

חגי מירום (העבודה):

לפי דעתי, אזרחי מדינת ישראל עוד לא עוברים עם הטלוויזיה להשבעה בארצות-הברית, כי הם רוצים לשמוע את רפי אדרי.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו המבוא ואחר כך ההמשך בוושנינגטון.

כבודו.

רפאל אדרי (העבודה):

אכן, אדוני, בשעה זו רשתות הטלוויזיה מחוץ אל חוף בארצות-הברית משדרות את השבעתו של הנשיא קלינטון בדיוק ברגע זה בשעה זו.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני שמח שנשיאות הכנסת קיבלה היום את הצעתי לאפשר לי להעלות את נושא השבעתו של הנשיא קלינטון.

היום, יום שני, 20 בינואר 1997, בשעה זו, בוושנינגטון שבארצות-הברית, מושבע הנשיא ויליאם ג'פרסון קלינטון לתקופת כהונה שנייה בבית הלבן. ססמת הבחירות הקודמת שלו היתה: אתמול כבר עבר, והיא תתממש היום כשייכנס הנשיא, מנהיג העולם החופשי, לתקופת כהונתו השנייה.

ראשית, ברצוני לשלוח את ברכת כנסת ישראל, המייצגת את אזרחי מדינת ישראל כולה, לנשיא הנבחר. ברכת שלום ואחוזה, רעות, הצלחה ושיתוף, הערכה, הוקרה, תודה, בריאות טובה ואריכות ימים שלוחה לנשיא קלינטון, לרעייתו הגברת הילרי ולמשפחת הנשיא. אין אלא לקוות כי חזון הנשיא קלינטון בתחומי מדיניות החוץ והפנים יישא פרי, ורוח הדמוקרטיה היציבה בעולם, כבר מעל 200 – אנחנו העם – שבהן WE, THE PEOPLE שנה, תוקרן לעולם כולו. אני מקווה, כי תחת המלים: נפתחת החוקה האמריקנית, ייכללו כל אזרחי העולם. אני משוכנע שברכתי היא בשם כל חברי הבית על כל סיעותיו, ללא יוצא מן הכלל.

אפלטון היה הוגה הדעות שציין את הצורך בהצבת פילוסופים בראשות המדינה. הוא הפריד במשנתו בין השכבות וטען, כי במעמד הנחושט הנמוך יהיו הסוחרים ובעלי ההון, ואילו בהנהגה, שכבת הזהב, רק אישים תבוניים, בעלי חזון וראיית הנולד, אשר ישרתו את עמם באהבה ובמסירות. אולם, שלא כמו במודל האפלטוני, מסמל ומגלם מר ביל קלינטון באישיות עיקרון מופלא אחר. הוא לא נולד לתוך עושר או קשרים, או לתוך פאר מנעמי החיים. הנער קלינטון נולד למשפחה קשת-יום. אולם בכוח אמונתו, התמדתו ויושרו הוא צמח והתפתח, הוביל והנהיג, והראה שהרוח האנושית אינה ניתנת לדיכוי. מסר זה, חברי הכנסת, שלוח גם אלינו במזרח התיכון.

השראתך, אדוני הנשיא, מעבירה לעולם כולו את מסר החריצות וההומניות, המאבק למען זכויות האדם והאזרח, הליברליזם וצמצום כוח הממשל, הערבות ההדדית בין הפרטים בחברה, השלום והשאיפה לאושר אישי וחברתי, חירות הביטוי, הקניין, הזכות לחיים, לכבוד, לביטחון, לפרטיות, למידע – כל אלו רעיונות שגולמו במוסד הנשיאות ובטאו על-ידו והוקרנו לעולם כולו.

גם כשהגיע הנשיא ביל קלינטון למקום הראוי לו בתפקיד מספר אחת בעולם הוא לא שכח את עברו, את כור מחצבתו. הנשיא קלינטון ניצב תמיד לימין החלש אך הצודק, הן בתוך ארצות-הברית והן במדינות החוץ. ההתערבות בבוסניה, בפנמה ובהאיטי ביטאה את עקרון ערבות המערכת הבין-לאומית. בארצות-הברית עשה לרווחת אזרחיו: באמצעות חוק הבריאות הבטחת רפואה לכל נזקק; על-ידי המלחמה המוצלחת בפשע, בעיקר בניו-יורק, שהורידה את הפשיעה בעשרות אחוזים; במאבק בסוחרי הסיגריות והניקוטין, המרעילים את הגוף ועוד. בנוסף, הצליח הנשיא קלינטון לשפר את מצבה הכלכלי של ארצות-הברית על-ידי ניהול מדיניות כלכלית חופשית ונכונה, ובכך אפשר לכל אזרח לנצל את מירב הכוחות כדי להתקדם בחייו ולממש את החלום האמריקני.

מעורבותו האקטיבית של הנשיא קלינטון במזרח התיכון נבעה מאותם עקרונות. בצדק אמרת, אדוני הנשיא, ב-15 במרס 1996, לתלמידי התיכון שפגשת בתל-אביב: אתם אלה שצריכים להחליט מה ינחה אתכם, השנאה והפחד או הגשמת החלומות. אני מאמין שהשואפים לשלום הם שיצליחו בסופו של דבר. ובוועידת שארם-אל-שיח' אמרת, אדוני הנשיא: אל כוחות השנאה והאלימות אני אומר – אתם הורגים את עצמכם ואת האחרים, כדי להרוג את השלום. אבל לא תצליחו, זמנכם עבר.

ואכן, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ישראל, על אף הקשיים הפוליטיים והביטחוניים החליטה, על-ידי יצחק רבין ושמעון פרס, ללכת בכיוון זה. בבינת שבוישינגטון ב-13 בספטמבר 1993 אירחת את המפגש ההיסטורי הראשון בינם לבין יושב-ראש הרשות הפלשתינית, מר יאסר ערפאת. החלטתך למקם את השלום במזרח התיכון בראש סדר העדיפויות של ממשלתך נשאה פרי, מאמציך לא היו לשווא.

באותו שבוע שבו מושבע אתה לנשיא, מתפרסת ישראל מחדש בחברון עם תקווה לשלום בר-קיימא בין הפלשתינים לישראל ולשכנותיה. דומה שאין תשורה נאה מזו לחזוןך ולרצונותינו. רצון העם בישראל כולו לשלום ולביטחון. אנו מודים לך על כך, ואני מרשה לעצמי להניח שתחושת הפלשתינים זהה בעניין זה לשלנו.

אדוני הנשיא קלינטון, את חותמך בהיסטוריה האמריקנית, כנשיא הדמוקרט הראשון מאז פרנקלין רוזוולט שנבחר לכהונה שנייה, כבר הטבעת. גם חותמך על המזרח התיכון כבר הוטבע. בני לירון ועוד רבים אחרים משרתים כעת בצה"ל, ואני מאושר כי הוא וחבריו אולי לא יצטרכו עוד להילחם.

בביקורך בכנסת, אדוני הנשיא, כאורח ידיך ראש הממשלה רבין, אמר לך רבין, זיכרוננו לברכה, כי את הבטחתך לכומר אשר ביקש ממך לעולם לא לשכוח את ישראל אתה מממש ביושר. מעבר למעשיך, גם החיור, המלה הטובה, החום האנושי, החיבוק החם, החזיקו אותנו בימים קשים, אחרי רצח רבין ואחרי פיגועי הטרור. המשפט שהטבעת – "שלום, חבר" – עדיין מצוין על מאות אלפי כלי רכב, וכמטבע לשון בפי ישראלים, מבוגרים כצעירים.

אדוני היושב-ראש, ידוע כי תקופת כהונה שנייה של נשיא אינה דומה לראשונה. גם בישראל התחלפה ממשלה והעניינים נראים לעתים יגעים. מסוריה איננו מקבלים, לצערי, לעת עתה כל אינדיקציה חיובית. גם אירן ועירק עדיין מהוות איום על ישראל. הפונדמנטליזם עולה בטורקיה ומתחזק בחבר העמים ובמצרים וגורם אצלנו לחשש רב. בצדק ציינת בנאום ההשבעה הראשון שלך, אדוני הנשיא קלינטון, בוושנינגטון לפני ארבע שנים: "העולם מלא בצללים ובמסתורין, בכוחות אופל ורשע שאנחנו צריכים להילחם בהם כל העת".

אני מאחל לך, אדוני הנשיא קלינטון, הצלחה בתפקידך. חברי ואני נעשה כל שביכולתנו על מנת לממש את חזוןך בלי לוותר על אינטרסים ישראליים חיוניים, שאתה בוודאי מודע להם. עיני העולם כולו נשואות אליך, ועיני אזרחי ישראל מלוות אותך באהבה ובהערכה רבה.

אסיים במשפט מהתנ"ך, יהושע פרק א': "הלוא צויתך חזק ואמץ, אל תערץ ואל תחת כי עמך ה' אלהיך בכל אשר תלך".

תודה, חבר.

תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת רפי אדרי.

חברי הכנסת, אני רוצה להבהיר את העניין. זאת בעצם הצעה שאושרה במסלול של הצעה דחופה לסדר-היום, כי התקנון תפור לחיים פרלמנטריים רגילים, הוא לא תמיד תפור לדברים שהם קצת יוצאי דופן וכן הלאה.

ענת מאור (מרצ):

זה לא יוצא דופן. אין ממשלה.

היו"ר ש' וייס:

אין לנו שר ששייב. היה כאן השר רפאל איתן כנציג של הממשלה, והנה הוא כאן אתנו. אתה מוכן לומר כמה מלים בשם הממשלה? אמרו שמשרד החוץ לא משייב. אולי השר רפאל איתן ירצה לומר משהו. סגנית מזכיר הכנסת מעירה לי שזה לא מקובל.

אם כן, אקח לעצמי רשות לומר שתי מלים, וננהג בזה כמו בהצעה דחופה, ואז אתן גם לאופיר פינס להציע הצעה אחרת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

גם אני.

היו"ר ש' וייס:

הוא ביקש ראשון. אבל מכיוון שההצעה המקורית היא דיון במליאה, שניכם תוכלו, לפי התקנון.

אני רוצה להצטרף לדברים שאמר כאן חברי, חבר הכנסת רפי אדרי. היתה לי הזדמנות נדירה באותן שנים להיות שותף, בתוקף תפקידי כיושב-ראש הכנסת, לכמה וכמה אירועים שבהם נטל חלק מרכזי הנשיא קלינטון. היתה לי הזכות להיות בווישינגטון עם יצחק רבין המנוח, ראש ממשלתנו שנרצח, כאשר נחתמו ההסכמים עם המלך חוסיין, וגם אצל המלך חוסיין בעקבה בארמונו בסעודת עבודה מתמשכת. כמובן השיא, שגם אתה הזכרת אותו, היה כאן בכנסת, כאשר הנשיא קלינטון הופיע לפנינו, יום אחרי חתימת ההסכם עם ירדן, בנאום אדיר, חם, חסר תקדים. אני לא זוכר נאום כל כך אוהד לעם היהודי, ספוג גם ערכים דתיים, אנושיים ודמוקרטיים, שננאם אי-פעם על-ידי מנהיג של מדינה אחרת, כלפי העם היהודי, ועוד כאן בכנסת. אני זוכר את ההתרגשות האדירה.

אני גם רוצה להוסיף נימה אישית. באותו יום היה גם יום הולדת להילרי רעייתו. אנחנו מברכים גם אותה וגם את הבת. אנחנו עשינו לה בלשכה שלי איזו מסיבת יום הולדת ספונטנית, ואפילו את העוגה שהכנו לה היא נטלה אתה לבת, כי באותו לילה היא חזרה לווישינגטון.

כמובן, אחר כך הביקור הנוסף של הנשיא קלינטון כאן בלוויה של יצחק רבין, יחד עם גדולי עולם. אני זוכר את הפגישה אתו בלשכה, היתה שם גם גברת לאה רבין, את העצב הנורא שהוא העביר לנו דרך לחיצת כף היד. אחר כך עוד ביקור.

אין לי ספק שזה מאורע עולמי. אין לי ספק שלמדינת ישראל יש קשרים יוצאי דופן עם ארצות-הברית ועם האדמיניסטרציה הזאת, שנאבקת להשגת השלום, ותוך כדי השגתו גם מעניקה רשת ביטחון רצינית, מסיבית, הוגנת למדינת ישראל.

אני מצטרף לברכה. אנחנו נשלח – זאת תהיה יוזמה שלי, אני מקווה שאיש לא יתנגד – את הדברים שפה נשמעים, באופן גם מאורגן וגם ספונטני, לנשיא. נתרגם אותם ונשלח אותם לנשיא ארצות-הברית. נשתדל לעשות את זה מהר.

הצעה אחרת לחבר הכנסת אופיר פינס. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לברך את חבר הכנסת רפי אדרי על היוזמה. אני חושב שטוב עושה הכנסת בכך שהיא מציינת היום את טקס ההשבעה של נשיא ארצות-הברית לתקופת כהונה שנייה.

אני חושב, שנשיא ארצות-הברית ראוי לכל שבח מהכנסת הזו, על כל סיעותיה ועל כל חלקיה, משום שלא זכור לי בהיסטוריה של נשיאי ארצות-הברית שהיה נשיא כל כך מעורב, כל כך אכפתי, שהימר לא פעם אחת ולא פעמיים על יוקרתו האישית, בא לכאן בעתות מצוקה, קרא אליו בעתות של משבר, נכנס בעובי הקורה, לא התבייש ולא היסס. נדמה לי שהתרומה שלו לתהליך השלום של השנים האחרונות היא תרומה שלא תסולא בפז.

אני רוצה, ברשותך, אדוני היושב-ראש, לבקש להעביר בכל זאת את הדיון לוועדת החוץ והביטחון, משום שהממשלה משום-מה לא משתתפת בדיון כאן במליאה. אני רואה בזה, אדוני היושב-ראש, כמעט תקרית דיפלומטית.

היו"ר ש' וייס:

מה התקרית הדיפלומטית?

אופיר פינס-פז (העבודה):

העובדה ששר החוץ מסרב ליטול חלק בדיון.

הי"ר ש' וייס:

יש לי בקשה, אם מותר לי. אתה תוכל לא להסכים לי. אנחנו לא יודעים אם זה סירוב או שזה משהו אחר. דווקא באווירה חגיגית זו ודווקא מכיוון שאני רוצה לשלוח את הברכות לנשיא קלינטון, אני פונה אליך אישית לטפל בנושא הזה מחוץ לדיון הזה, אחרת אני לא אוכל לשלוח את הדברים. אתה תוכל לטפל בזה בשלב מאוחר יותר. אני מציע לך לברר מה הסיבה. יכול להיות שהסיבה תמימה לחלוטין, אני לא יודע. חשבתי שדווקא את הדברים שנאמרו כאן אנחנו נתרגם לאנגלית ונשלח לנשיא. ברור שהסיפור הזה משנה את כל התמונה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראשית, אני מקבל את פנייתך ובקשתך. לא ידעתי במה מדובר אלא ניזונתי ממה שנאמר כאן במליאה.

הי"ר ש' וייס:

אני בטוח שיש סיבות אובייקטיביות והוגנות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אם העניין הוא באמת סיבות אובייקטיביות, הרי שכאילו לא אמרתי דבר.

אני סבור שמן הראוי שגם ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אולי אפילו במעמד ראש הממשלה, לא תדון בעצם המינני אלא תנצל את העובדה שהיום משביעים את הנשיא קלינטון לכהונה שנייה כדי באמת להעלות על נס את תרומתו ופועלו למען השכנת שלום במזרח התיכון.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני שותף לדברי חברי ואין לי שום בעיה להצטרף גם לברכות. רק דבר אחד צרם לי בדבריו של חברי, חבר הכנסת אדרי. אני חושב שאין זה המקום ואין זו הדרך הנכונה בכל מקום ובכל הזדמנות לתקוף את התנועות ואת הזרם האסלאמי. הוא התחיל עם טורקיה.

מה רע בטורקיה? התנועה האסלאמית בטורקיה עלתה לשלטון באופן דמוקרטי ביותר, והיא ממשלה ממלכתית שמשרתת את האינטרסים של טורקיה ושל העולם. לא שמעתי מלה שלילית על המשטר הזה. מה לנו ולטורקיה? למה לתקוף אותה? פונדמנטליסטים? כל דבר שקריו אסלאמי צריך לתקוף אותו?

רפאל אדרי (העבודה):

לא תקפתי, רק ציינתי עובדה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תן לי, כבודו, רק להשלים. לא תקפתי, אמרת שצריך – – – את המשטרים האלה במזרח התיכון. דיברת גם על תנועות פונדמנטליסטיות. בוא נלך לאלג'יריה. באלג'יריה התנועה האסלאמית עלתה לשלטון באופן דמוקרטי ביותר בבחירות. רצחו את הדמוקרטיה והביאו לזוועות ודמים. לא שאני מסכים אתם, אני לא מסכים עם מה שקורה באלג'יריה היום. אני גם נגד זה שמכוניות מתפוצצות ויש טרור ורצח. אבל מי שהתחילו עם זה הם אלה שרצחו את הדמוקרטיה שם ולא נתנו להם, כאשר עלו לשלטון באופן דמוקרטי ביותר, ללכת באופן ממלכתי ולקבל את השלטון.

והנה יש לנו היום סודן. בסודן יש משטר אסלאמי יציב שגורם יציבות ולא גורם בעיות לאיש. אנחנו עדים היום לשכנותיה של סודן מדרום ומזרח שתוקפות אותה באמתלה של תנועות אופוזיציוניות כאלה ואחרות – – –

היו"ר ש' וייס:

כן, חבר הכנסת דהאמשה, אנחנו – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – – לכן אני אומר – הבה נבחין. לא מפני שזה נקרא אסלאמי או שזה פונדמנטליסטי בצורה כלשהי, אנחנו חייבים תמיד לתקוף וללכת נגד. יש להסתכל על אופי הדברים ועל מהות הדברים.

אני אומר שוב – אני מברך, אני לא שוכח לנשיא קלינטון שהוא עזר מאוד גם ביציבות תהליך השלום במזרח התיכון ובמיוחד בין ישראל ובין הרשות הפלשתינית. אנחנו נעריך את זה כל הזמן – –

היו"ר ש' וייס:

כבודו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — אבל הייתי רוצה שהגישה הממלכתית הזו אכן תהיה לגבי כל המדינות, לרבות המשטרים האסלאמיים בטורקיה ובסודן ובכל מקום אחר. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת דהאמשה.

מה נעשה פרוצדורלית? יש אפשרות לקיים דיון במליאה, שזאת ההצעה המקורית של חבר הכנסת רפי אדרי; יש אפשרות להסיר את זה ויש אפשרות להעביר לוועדה. חבר הכנסת אופיר פינס, מה דעתכם שאני אציע באופן יוצא דופן שאנחנו נסתפק בדיון הזה כאן, וכשיהיה צורך לעסוק בקדנציה שנייה של נשיא ארצות-הברית או באירועים שונים, תימצא הדרך שהיא נפרדת מהברכה. מה דעתכם?

ענת מאור (מרצ):

— — — של חבר הכנסת אדרי, הוא המציע.

רפאל אדרי (העבודה):

אני סבור, אדוני היושב-ראש, שהצעתו של חבר הכנסת פינס היא נבונה.

הי"ר ש' וייס:

להעביר לוועדה? אני אגיד לך למה היא נבונה — קודם כול הוא אמר שהנשיא קלינטון ראוי לשבח ומעשיו לא יסולאו בפז. רק בגלל שני השמות האלה, היא כבר ראויה.

רפאל אדרי (העבודה):

— — — בוועדת חוץ וביטחון, הנוכחות של ראש הממשלה ושר החוץ בוועדה.

היו"ר ש' וייס:

טוב, בסדר, נעשה את זה בהסכמה. מוסכם, חברים, שהנושא בגדול של קדנציה שנייה ויחסי ישראל-ארצות-הברית – נכון, כך אני אקרא לזה, חבר הכנסת אדרי? – יעבור על-פי הצעתכם לוועדת החוץ והביטחון.

טוב, הצבעה. אז הצבענו.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שישה תומכים, אין מתנגדים, נמנע אחד. הנושא יעבור לוועדת החוץ והביטחון לדיון או לשיחה ולליבון. תודה רבה.

הצעות לסדר-היום

חריגות שכר בשירות הציבורי

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להמשך סדר-היום: חריגות שכר בשירות הציבורי; הצעות לסדר-היום מס' 1362, 1369, 1381, 1384, 1386, 1387, 1399, 1414, 1417, 1420 ו-1411. כל אחד שלוש דקות, הפעם ממש על אמת. אני שמח שחברי חבר הכנסת מאיר שטרית יבוא לכאן.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני צריך לדבר.

הי"ר ש' וייס:

אתה אחד הדוברים? את תאפשרי לו להיות ראשון כי הוא צריך להחליף אותי? זה יהיה רק שלוש דקות. טוב, חברת הכנסת מאור? תודה לך. את מנוסה בכגון אלה, הרי היית סגנית, נכון? חבר הכנסת מאיר שטרית, ואחריו – חברת הכנסת ענת מאור. שלוש דקות, חבר הכנסת שטרית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דוח השכר בשירות הציבורי שפורסם היום מצביע בצורה בולטת מאוד על חריגות מזעזעות ממש בתחום השכר בסקטור הציבורי. רבותי, מעבר לוויכוח על גובה השכר, אינני מדבר על הוויכוח אם השכר צודק או לא צודק, אני מדבר על חריגות ועל תשלום שכר מעל ומעבר למה שמגיע על-פי חוק. במלים אחרות, אנשים רבים במדינה, בסקטור הציבורי, משלמים שכר מעל מה שמתיר החוק, בשתי צורות – או על-ידי הגדלת השכר מעל מה שמתיר החוק, או לחלופין על-ידי מספר תקנים רב יותר ממה שמתיר החוק.

כך נמצא, למשל, לצערי הרב – והמצב לא נהיה טוב יותר מהדוח שעבר לדוח של השנה – שברשויות המקומיות יש חריגה, ב-89% מהרשויות המקומיות, על-פי הדוח של השנה. אני הייתי יושב-ראש רשות מקומית הרבה מאוד שנים ואני יכול להעריך נאמנה את העבודה הקשה הנעשית ברשויות המקומיות, אבל אני לא יכול להצדיק בשום פנים ואופן את החריגות בשכר – לא ברשויות המקומיות ולא בחברות הממשלתיות.

מה שקורה בחלק מהרשויות הוא מקומם. אני בדקתי היום את דוח-קוצ'יק וראיתי, למשל, שבניגוד לדיבורים הרבים על שכר חברי הכנסת, על השכר הגבוה והמוגזם שלהם, במועצות מקומיות סגן ראש מועצה וראש עיר מקבל ברוב המקרים – בעיר בינונית, לא גדולה – יותר ממה שמקבל חבר כנסת; שלא לדבר על רכב צמוד ונהג ולא לדבר על תנאים נוספים שיש לראשי ערים, לפקידים במשרדי ממשלה ולמנכ"לים בשירות הממשלתי. אם תבדקו את טבלת השכר בדוח-קוצ'יק, תראו שלעומת מדרגות השכר של מנכ"ל בחברה ממשלתית – ויש עשר דרגות שכר – חברי הכנסת נמצאים בדרגה אחת מבחינת גובה השכר, הדרגה הנמוכה ביותר.

מעבר לנושא היקף השכר, אני שואל את האוצר: ריבוננו של עולם, מדוע ידכם כל כך חלשה לאכוף את החוק במקומות שעוברים על החוק? הרי לגבי חברי כנסת, גם אם יש ויכוח ציבורי, לא חברי הכנסת קבעו לעצמם את השכר. אבל בכל מקרה, הכנסת לא חורגת אפילו בפרוטה אחת מעל השכר שמותר לשלם לחברי כנסת. מדוע האוצר ידו כל כך חלשה באכיפת החוק ברשויות רבות שנתמכות על-ידי תקציב המדינה? מדוע לא ינקוט האוצר פעולה ממשית, למשל קיצוץ בגובה החריגה מכל מוסד ממשלתי שחורג בשכר ומשלם מעל מה שמתיר החוק, הן בגובה השכר והן בתקנים?

רבותי, ידוע לי, וזה לא סוד, גם בדוח-קוצ'יק זה מצוטט, רשויות מקומיות קטנות – דרך אגב, הרשויות המקומיות הערביות, שלא מזמן שבתו פה בגדול, משלמות לבכירים שלהן שכר ממוצע של 17,000

עד 18,000 שקל לאדם. דרך אגב, מדובר על 1995, זאת אומרת זה בערך 30% יותר משכר חבר כנסת. אני מדבר על רשויות קטנות שמונות 3,000 נפש, 5,000 נפש. כנ"ל רשויות יהודיות.

רבותי, אני אומר לאוצר בצורה גלויה – תפסיקו לטייח, קחו את העניין ברצינות. קל מאוד לבדוק את כל מוסדות הציבור שנתמכים על-ידי המדינה. הרי בדקתם, אתם יודעים מה החריגות, יש לכם דיווח. קל מאוד לנקוט פעולה ולהורות על קיצוץ מידי של כל החריגה בשכר. תקצצו ותראו שהעניין הזה ייפסק, אז אין מנוס.

משפט אחרון, אדוני היושב-ראש. פרט להצעה שלי לסדר-היום תובא ביום רביעי לדיון בכנסת הצעת חוק פרטית שלי, שגם העברתי אותה בכנסת שעברה בקריאה טרומית, אומנם בניגוד לעמדת הממשלה, ולצערי היא נתקעה בוועדה: הצעת חוק שכר מקסימום. הצעת החוק שלי אומרת, שבסקטור הציבורי לא יהיה אפשר לשלם יותר מאשר פי 15 משכר המינימום במשק. זאת אומרת, השכר המקסימלי בסקטור הציבורי לא יעבור את 30,000 השקל. אני מקווה שהממשלה לא תתנגד, למרות התשובה הפורמלית שלה שהיא מתנגדת, כמו הממשלה הקודמת; מסתבר שלא משנה אם זה ליכוד או מערך, זו אותה תפיסת עולם.

אני מקווה שהכנסת תאשר את הצעת החוק הזו כדי שנוכל לקדם אותה ולהביא לכך שייפסק העניין של אפשרות לשלם מעל ומעבר לחוק ובוודאי לחרוג בצורה כל כך דרסטית בתשלומי שכר.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת מאיר שטרית.

חבר הכנסת דהאמשה, אין לנו שום אפשרות להעביר הצעה דחופה לסדר-היום משם לשם, כי זה אישי. זה ממש בלתי אפשרי, על-פי התקנון. לא היו לזה חריגים אף פעם. עם זאת, אני מציע שתירשם להצעה אחרת ותוכל לבטא את עמדתך. אני כבר רושם אותך – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני הייתי עד למעשה – – – יש מקרים – – –

היו"ר ש' וייס:

אין, זה לא סיעתי. אני לא יכול.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש מקרים שזה עבר.

היו"ר שי וייס:

אצלי לא. אני ממש מצטער. אתה יודע שאני מאוד לארג', אני לא רוצה ליצור פה תקדים. חבר הכנסת דהאמשה, אני כבר רושם אותך להצעה אחרת. זה בערך אותו זמן. ינהגו אתך קצת בסובלנות וזהו.

חברת הכנסת ענת מאור, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, שני יושבי-ראש, זה המסיים וזה הנכנס, חברי הכנסת, יושב-ראש ועדת הכספים, עד שהם יתארגנו, אנצל את ההזדמנות כדי לברך את חבר הכנסת רפי אדרי על העלאת הנושא החשוב של השבעת נשיא ארצות-הברית. יש לנו מה ללמוד מארצות-הברית ולהתברך בה בתחום הדמוקרטיה, בתרומתה הגדולה לשלום, גם בסיוע למפלגות שפחות משוכנעות בו, אבל אוי לנו שאנחנו לוקחים דוגמה מארצות-הברית כשאנחנו נמצאים במקום השני, בשיא העגום של פערים בחברה הישראלית. כדאי שלא נלמד את זה ממנה, וכשאנחנו מדברים על הדוח של האוצר על החריגות בשכר הציבורי, זה בדיוק מרמז לכך.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתמקד בארבע נקודות, כי העובדות ידועות והן פורסמו; התקשורת עוסקת בנושא של חריגות שכר ב-62% מהחברות הציבוריות.

הסוגיה הראשונה היא אכיפה. אין פה שר אוצר כי הוא בחוץ-לארץ, גם סגן שר האוצר, שאני מכבדת אותו אישית, איננו. מדוע הנושא עולה בלי תשובת הממשלה? האם משמעות הדבר, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, היא שהממשלה אדישה לנושא? הרי זה הדוח השלישי שאנחנו מקבלים. איפה האכיפה של שני הדוחות הקודמים? שמעתי עובדים ששאלו בהלצה, האם אין בפרסום מעין עידוד להיכנס לתחרות מי מרוויח יותר? כבר אבדה הבושה, השמים הם הגבול. אני רוצה לתבוע מן הממשלה ולהגיד, שאני רואה בחומרה את העובדה שבמשך שלוש שנים אין שום אכיפה; זו התעלמות מהנושא. העובדה שהיום אין תשובה היא תעודת עניות רצינית לממשלה, וכנראה גיבוי לחריגות הללו.

הסוגיה השנייה. חבר הכנסת מאיר שטרית, אני מברכת אותך על הצעת החוק שלך. כידוע לך, יש הצעת חוק של חבר הכנסת אורון שעולה ביום רביעי, יש הצעת חוק שלי והצעת חוק של חבר הכנסת רן כהן.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם של חבר הכנסת בני אלון.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת בני אלון רוצה להציע רק עכשיו. חבר הכנסת רביץ, את הצעת החוק שלי לקחתי מהשר לשעבר צבן, שהניח אותה בכנסת השתים-עשרה; אותו דבר חבר הכנסת אורון, ואותו דבר חבר הכנסת רן כהן, שטיפל בזה עם חבר הכנסת והשר לשעבר צבן. העובדה שכל ממשלות ישראל לא נותנות לכך יד היא תעודת עניות. אני מקווה שהכנסת תעביר את הצעות החוק של חברי הכנסת אורון ושרית שתובאנה ביום רביעי הקרוב; חבר הכנסת רן כהן ואני נגיש את ההצעות רק שבוע לאחר מכן, כי בגלל המכסה לא אישרו לכולנו להגיש. אז נתחיל בהגבלת השכר לבכירים. אגב, חבר הכנסת שטרית, אנחנו מציעים שזה יהיה רק פי 12 משכר המינימום, או לחלופין פי חמישה מהשכר הממוצע במשק, אבל כל הצעה שנגבש עדיפה מהמצב הקיים. העובדה שהממשלה מתנגדת להצעת החוק הזאת היא הנותנת; היא מעידה על כך שאין עניין לצמצם פערים.

אני רוצה לעבור לנקודה השלישית המקוממת, והיא נוגעת לבנק ישראל. אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, אנחנו שומעים כל העת מבנק ישראל, שמקור הרע באינפלציה ובמצב הכלכלי הוא הפריצות והחריגות בשכר שנעשו בקדנציה הקודמת. ממה נפשך? מאותה אחות בבית-חולים שהעלו לה שכר מ-2,000 ל-3,000? מאותם מורים ומורות שקיבלו פחות מ-2,000 שקל והעלו להם את השכר? כיצד אנחנו מקבלים פה בדוח שבבנק ישראל, זה שמטיף מוסר לכולנו, שם יש שכר של 26,000 שקל בחודש? זה לא מערער את הכלכלה ולא גורם לאינפלציה. איפה הבושה? איפה "פיו ולבו שווים"? כאשר בקדנציה הקודמת הכנסת נאבקה בבית הזה כדי להעלות שכר לאחיות, למורים ולמורות ולעובדים הסוציאליים, היא צדקה בכל דבר.

עוד סוגיה לגבי האוניברסיטאות וקופות-החולים. כשאנחנו נאבקנו – צדקנו, אבל מה שקרה הוא חמור, כי לבסוף כל סקטור לא חילק באופן צודק את תוספת השכר. הרופאים נתנו למנהלים 30,000 שקל ויותר, לאחיות לא נתנו תוספת מספקת, לעובדים הזוטרים לא נתנו. חבר הכנסת רביץ, יושב-ראש ועדת הכספים, אתה יודע שעד היום אין תשובה לסגל הזוטרי באוניברסיטה? ושזה נופל על זוגות צעירים שיש להם גם משכנתה, ילדים לגדל, כשאינן להם ותק? זאת אומרת, שבעקבות המאבק הצודק שלנו נתנו לבסוף בחלוקה הפנימית בכל סקטור דווקא לבכירים ופגענו באלה שמשתכרים שכר נמוך ובינוני.

חברי הכנסת, אני צריכה לסיים. אני מברכת את יוסי קוצ'יק, הממונה על השכר, על עצם פרסום הדוח ועל המאבק. אם שר האוצר, משרד האוצר והממשלה ימשיכו בהתעלמות שלהם מהנתונים ולא יעודדו את החקיקה ואת האכיפה, לא יועיל דבר. אני פונה אל יושב-ראש ועדת הכספים לבוא בדברים בטיפול ישיר עם בנק ישראל ועם העובדים הבכירים במגזרים שבהם הנמוכים והבינוניים מקבלים שכר נמוך.

היו"ר מ' שטרית:

תודה רבה לחברת הכנסת ענת מאור. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מנצלת את ההזדמנות לשלוח ברכת החלמה לכל אלה שחולים עכשיו בשפעת, כמוני – – –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

זו ברכה בעתה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני מבקשת להוסיף לדברי קודמי, שהתייחסו לחריגות השכר ב-62% מהגופים הציבוריים שלגביהם פורסם הדוח. אנחנו נתקלים בתופעה, בעיקר ברשויות המקומיות, שבה ראש הרשות המקומית סבור בצורה מרגיזה ומקוממת, שאם הוא הגיע לשלטון זו ההזדמנות, לפחות במשך ארבע שנים, להיטיב עם כמה ממקורביו. אני עדה לעובדות שאני מכירה ברשויות מקומיות, כאשר ראש הרשות נתן לעובדים ותיקים ומסורים פיצויים חסרי תקדים ובלבד שיוכל להכניס את עובדיו גם כן בשכר גבוה, לפעמים אלה חברים שלו מהצבא, לפעמים אלה חברים מהמפלגה וכו'. יש פה שערורייה, שלצערי הרב רק מדברים עליה, ועכשיו אומרים שתקום יחידת אכיפה, אבל לא נעשה שום דבר כדי לשמור על כספי הציבור. אני מדברת בעיקר על הרשויות המקומיות, שלפעמים נאנקות כאשר הן צריכות לספק שירותים לציבור.

נקודה שנייה. המדינה, כאחראית לגופים ציבוריים וכלכליים, נותנת בעצמה דוגמה לתשלומי שכר שלכל הדעות הם מופרזים ומרגיזים. אנחנו מדברים היום על עובדים בשירות הציבורי ובחברות ממשלתיות שמשתכרים כמה עשרות אלפי שקלים בחודש; כך נאמר בדוח ועל זה יצא הקצף.

מה נאמר כולנו על עובד שהוא מנכ"ל בנק המזרחי, בנק שמדינת ישראל מחזיקה ב-70% מהמניות שלו, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים? כמה אושר עכשיו בחוזה השכר החדש לויקטור מדינה, לשעבר עובד מדינה ונושא תפקידים חשובים אחרים לשעבר? אושר לו שכר חודשי של 100,000 שקל, ועוד בונס חודשי של 75,000 שקל, ועוד הלוואה ללא ריבית שהשווי שלה הוא 50,000 שקל בחודש. בסך-הכול 225,000 שקל בחודש.

אלה הנורמות של השכר? האם למנכ"ל בנק שהוא בבעלות של המדינה מותר לקבל שכר של 225,000 שקל? לא שמעתי שבנק ישראל קפץ מעורו ואמר: שערורייה, כספי מדינה, גוף ציבורי. 70% מהמניות שלו הם בבעלות המדינה. קובעים נורמות כאלה ואחר עובדי מדינה בכירים של אותו משרד אוצר אומרים: או, איזה נורמות. אלה אותם פקידי אוצר שבאים אחר כך אל ועדת העבודה והרווחה ונלחמים נגד העלאת שכר המינימום בשקל אחד לשעה. אלה אותם פקידי אוצר שנלחמים בכל פעם שעובדים מנסים להגן על עצמם.

משפט אחרון שאני רוצה לומר, לנצל את ההזדמנות ולהתריע באוזניים, ואולי גם באוזני שר המשטרה ומפכ"ל המשטרה. הגיעה לאוזני ידיעה, ששוטרים נערכים עכשיו לתקוף את עובדי מפעל

"חיפה כימיקלים" שנמצאים במפעל במאבק ממושך מאוד להגנת הזכות שלהם לעבוד בהסכם עבודה מאורגן. אני רוצה להתריע ולקרוא למשטרה לא להתערב בסכסוך העבודה, לא לגשת למפעל, ולתת לעובדים ולהנהלה לנהל משא-ומתן ישיר, בלי מעורבות משטרה. כל מעורבות משטרה תביא לאליומות מיותרת, תביא לקורבנות מיותרים, ואני מקווה מאוד שהאלימות הזאת תימנע מאתנו ולא נחזור על מראות קשים שהיו בעבר.

בל תתערב המשטרה בסכסוך העבודה ב"חיפה כימיקלים". תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ומאחל לה בריאות בשם כל חולי השפעת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

זה תמיד טוב, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

יש פה סיבות פרקטיות ממש.

חבר הכנסת יצחק כהן, ואחריו – חבר הכנסת שמריהו בן-צור. כבודו, בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא החריג שמו: חריגות שכר בשירות הציבורי, ופה, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתייחס דווקא לדוגמה האישית שנתנה האינסטנציה המשפטית הגבוהה ביותר, היועץ המשפטי לממשלה היוצא מר מיכאל בן-יאיר.

אני שואל, אדוני היושב-ראש, אם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו אזובי הקיר? אני חושב שפרוטוקול ועדת החוקה, חוק ומשפט שדן בעניין הזה בשבוע שעבר, ב-13 בחודש, הוא פרוטוקול חובה לכל חברי הכנסת, לראות כיצד חוצפה תסגי. יועץ משפטי לממשלה, שהוא האינסטנציה המשפטית הגבוהה ביותר, שצריכה לאשר כל מיני נושאים חשובים, לחוות את דעתה בכל נושא חשוב, לחץ לקבל מעל ל-70% פנסיה, שהיא פנסיה גבוהה מאוד של שופט בבית-המשפט העליון, עוד פרשנות לא חוקית אליבא דנציב שירות המדינה מר שמואל הולנדר, עוד מחשב לו 7% פנסיה לשנה כפול 3 – 21%, בתוספת חריגה על חריגה, מה שנקרא בעגה: הפוך על הפוך, 91%. כשמסבירים לו: אדוני היועץ המשפטי, זה לא כל כך חוקי, הוא נותן פרשנות שהיא לא חוקית.

במי מדובר? לא מדובר באנשים שהם נושאי הסקר הזה, כי עדיין לא הגענו אליהם. מדובר באדם שצריך לתת דוגמה אישית מן הגבוהות, אם לא הגבוהה ביותר.

מר שמואל הולנדר אומר, שנוסף על הכול הוא עוד מבקש שהעסק יידון בבוררות. מדוע לא בבית-דין לעבודה? הלוא בית-דין לעבודה אמור לדון בנושאים מהסוג הזה – כמו אותו עובד שעובד שנים רבות באותו מפעל טקסטיל ודורש 20 שקל תוספת לפנסיה שלו וזה נדון בבית-דין לעבודה. אנחנו יודעים את עמדת הנציבות, איך היא עומדת מול אותו עובד מסכן. מדוע נושא כזה לא יידון בבית-דין לעבודה, מר בן-יאיר?

נשאלת השאלה, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים חבר הכנסת הרב רביץ, מה היה קורה אילו מר שמואל הולנדר, נציב שירות המדינה, לא היה שם לב והעסק היה עובר? האם באמת הקופה הציבורית היתה משלמת עוד מיליון דולר, כפי שדרש מר בן-יאיר?

למה חתמו אתו על ההסכם הקודם של 70%? אני כבר מסיים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יצחק כהן, ברשותך, זאת לא התערבות – – –

יצחק כהן (ש"ס):

שאלתי שאלה מקדימה, אדוני היושב-ראש: אם בארזים נפלה שלהבת, מה יעשו אזובי הקיר?

היו"ר ש' וייס:

תאמין לי ששמעתי, אני מבין את המשל, את הנמשל, אבל לנו היתה כאן מסורת שהשתדלנו להקפיד עליה, שאין דין המליאה כדין ועדה. ניסינו – – –

יצחק כהן (ש"ס):

אני מנסה לתת הסברים לחריגות שכר בשירות הציבורי, ממה הן יונקות – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה הרי כבר אמרת את שלך, זה לא יימחק, הציבור שמע וכן הלאה. אנחנו משתדלים כאן, במליאה
— — —

יצחק כהן (ש"ס):

אני חושב, אדוני היושב-ראש — — —

הי"ר ש' וייס:

— — — אנשים מרכזיים בשירות הציבורי, אם הם לא יכולים להשיב כאן, והם לא יכולים, לא לעשות
זאת כאן במליאה. אני יודע שהעניין מסובך, כי אנחנו עוסקים באנשים נוספים מהשירות הציבורי — —
—

יצחק כהן (ש"ס):

אני מצטט את דבריו של נציב שירות המדינה מר שמואל הולנדר, ואני מנסה לתת הסבר לחריגות
שכר בשירות הציבורי, ממה הן יונקות. אני מבקש מבעלי התפקידים הבכירים להיות זהירים מאוד
בכל מה שקשור לחריגות שכר, ובוודאי לחריגות שכר לא חוקיות. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

הי"ר ש' וייס:

בבקשה. תודה רבה לחבר הכנסת יצחק כהן.

אני מתאר לעצמי שהיועץ המשפטי לשעבר ירצה להגיב, ואנחנו נמצא דרך, אם הוא ירצה להגיב.

אני מזמין את חבר הכנסת שמריהו בן-צור. אחריו — חבר הכנסת רחבעם זאבי, ואם הוא לא יהיה —
חבר הכנסת טלב אלסאנע. בבקשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עברו שבועיים מאז אושר התקציב, ואני זוכר, כמו שכל החברים
זוכרים, את המאבק על כל סעיף ועל כל שקל. קוצצו כ-7 מיליארדים, זה לא היה דבר קל. המציאות
שהקיצוץ הזה יחטיא לא ידועה לנו, אבל אנחנו מניחים כי השכבות החלשות יסבלו מהקיצוץ הזה.

היום אנחנו שומעים פזמון חדש; קוראים על דוח יוסי קוצ'יק, שממחיש מהו אבסורד. מצד אחד נציגי האוצר מאפשרים עליות שכר ללא גבול, ומצד שני הם מקצצים לאנשים קשי-יום, למשפחות ברוכות ילדים. מצד אחד מנכ"ל "קרנית" מקבל, על-פי מה שפורסם, 67,000 שקל, ומצד שני לא מסכימים להגדיל את שכר המינימום. מצד אחד מקצצים בחינוך ו-300,000 תלמידים מצויים מתחת לקו העוני, מצד שני אנחנו רואים ששכרם של בכירים, שכרם הממוצע של בכירים בחברת החשמל מגיע ל-41,530 שקל.

הרשויות המקומיות יוצאות ומכריזות בפלקטים, במודעות, בכניסות לערים, הנה כי כן, דע לך האזרח שכל מסי הארנונה למיניהם הם לטובתך והם חוזרים אליך, אבל מתברר לנו שזה לא כך. הרי לפי הדוח הזה רואים ש-89% מהרשויות המקומיות חרגו מהשכר שהיו אמורים לתת.

אפשר לומר ולסכם, שהשירות הציבורי נמצאה אצלו החריגה, הכול חורק וחורג בו ואין פוצה פה.

יש אנשים מתוך האוצר שבאים ומטיפים לנו, ואנחנו אומרים להם: טלו קורה מבין עיניכם.

אני קורא לאנשי האוצר לנקוט את כל האמצעים כדי שנקבל בשנה הבאה עלינו לטובה דוח שיעיד על צמצום משמעותי, שיהיו בו כמה דפים, שני דפים, שלושה דפים, ולא ספר עב כרס כזה. אם לא – יש להסיק את המסקנות, והאנשים האחראים לשירות הציבורי, עליהם להתפטר.

אני מבקש להעביר את הדיון הזה לוועדת הכספים, משום שהוועדה הזאת היא היחידה שיכולה לעשות משהו, ואני מאמין ביושב-ראש ובחברים שיכולים להקטין ולצמצם את הנזק החמור הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת בן-צור. חבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ, שכל קופת המדינה בידיו. בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לדעתי, ההגדרה הנכונה של נושא הדיון איננה חריגות שכר בשירות הציבורי, אלא גנבה מהקופה הציבורית במעטה של לגיטימציה. הדברים אמורים בקבלת כספים בהונאה, שלא כדין, עשיית עושר בלא משפט, ללא צדק, על חשבון הציבור הרחב. מה שמדאיג יותר – שאנשים או ממלאי משרות בכירות ידאגו לעצמם. כל אדם קרוב לעצמו, רוצה לדאוג לעצמו. אבל כאשר הממונים על השכר, המופקדים על זה אינם מפקחים ואינם משגיחים ואינם דואגים לטפל בבעיה הזאת, שלדעתי היא איננה סוד אלא הפכה להיות מהמפורסמות, הם הופכים להיות שותפים לדבר הזה, לגנבה הציבורית הזאת.

לדעתי זאת שערורייה, כשמצד אחד אנחנו מקבלים את הנתונים המדאיגים של המוסד לביטוח לאומי לגבי משפחות מתחת לקו העוני; לגבי מספר הילדים והנפשות מתחת לקו העוני; לגבי שכר המינימום שהוא בושה וחרפה – דורשים מהאנשים להתקיים מהשכר הזה; לגבי הבטחת הכנסה, גמלת הבטחת הכנסה; לגבי ילדים נכים, עיוורים – דורשים מהם להתקיים מקצבה חודשית של 1,000 שקל של זכאי יחיד.

מצד שני, אנחנו מקבלים נתונים של שכר חודשי – 60,000 שקל, 30,000 שקל. אני מאוד מופתע כשאני רואה את הנתונים האלה. איך יכול להיות דבר כזה? זו משכורת חודשית מהקופה הציבורית. הרי יש נתונים לגבי השכר הממוצע במשק, וממנו צריך להתקיים. אפשר לתת פי שניים, פי שלושה, פי ארבעה מהשכר הממוצע במשק. אבל, פי 15 או פי 20 מהשכר הממוצע במשק, פי 30 משכר המינימום – זה לדעתי דבר שהוא חורג מכל היגיון סביר. זו תופעה מבישה, והשתיקה עליה היא עוול.

אני רוצה לומר, זה לא סוד, בחברת החשמל – ראינו כאן ש-17 בכירים בחברה זו מקבלים עשרות אלפי שקלים. כבוד היושב-ראש, אתה יודע שכל תושב וכל אזרח בסוף החודש מקבל שובר תשלום של חברת החשמל, נכון או לא?

היו"ר ש' וייס:

נדמה לי שכל חודשיים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כל חודשיים – עבור צריכת חשמל. אתה יודע, כבוד היושב-ראש, כמה תושבים ערבים עובדים בחברה הזו? מקרב עובדי חברת החשמל בכלל, כמה ערבים עובדים בה?

היו"ר ש' וייס:

אם אתה שואל, זה סימן שלא הרבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אף אחד. אולי דרך קבלני משנה. אבל לא מקבלים; גם ב"בזק" לא מקבלים עובדים ערבים. בחברות הממשלתיות בכלל יש גישה שלא לקבל עובדים ערבים. יש תפיסת אנטי. הם מנצלים את השירות הצבאי. מה הקשר? אנחנו כולנו מקבלים חשמל, כולנו צרכנים של החברה, כולנו משלמים, אז מה הקשר?

לכן, לדעתי אסור לעבור בשתיקה על הסוגיה הזאת. ואם יש צורך, יש לעשות תיקון חוק אשר יגביל את המקסימום של כושר ההשתכרות במגזר הציבורי. מי שרוצה להתעשר בסכומים אדירים – ילך

למגזר הפרטי, לפי כישוריו וכפי יכולתו. אבל בתחום הציבורי, בקופה הציבורית צריך להיות גבול למידת העושה – אני לא יודע איך להגדיר ולנסח זאת במדויק, אבל זו הושטת יד לקופה הציבורית ונטילת כספים שלא כדין.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת אלסאנע. חבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – חבר הכנסת יהודה הראל. בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני קצת חושש שמא אנחנו סוטים טיפה מן הנושא. לדידי שכן גבוה במגזר הציבורי זה לא עוול. אני חושב שלפעמים זה צורך. אנחנו יודעים היטב שהמגזר הציבורי צריך להתחרות על אנשים מאוד מיוחדים עם המשק הפרטי, ואין כל אפשרות להתחרות עם המשק הפרטי כאשר צריכים אדם שהוא מוכשר באופן מיוחד, מיומן באופן מיוחד לצורך מסוים. אין כל אפשרות להתחרות בגלל הפנים היפות של המגזר הציבורי; צריך פשוט לשלם ולהתחרות.

לכן, אני גם חושב כאשר משולם שכר גבוה למנהלי הבנקים, אם זהו השכר המקובל בבנקים פרטיים, זה נכון שאחוזים ניכרים של הבנקים שייכים היום למדינה, אבל בנק צריך להתנהל כמשק עצמאי סגור ולהתחרות במציאות הישראלית. אם צריך לקחת אדם ולתת לו שכר גבוה, אז זה מה שצריך לעשות, אחרת אין בנק. אותו דבר אמור לגבי בעלי תפקידים אחרים.

אבל הסוגיה שאנחנו דנים בה היא סוגיה של מעשי רמייה, מעשי הטעיה, דברים שהם בניגוד להוראות החוק, דברים שהם בניגוד לנוהל הסדיר והתקין של כיצד מתנהלת חברה. וזה נכון שיש בזה הוצאת כספים מהקופה הציבורית מבלי לקבל את אישורה של הקופה הציבורית.

אני רוצה לומר לכם, חברי, חברי הכנסת, אני האזנתי לשידור ברדיו ופשוט נדהמתי. היה ריאיון עם יושב-ראש – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מייד, מייד, חבר הכנסת.

היה ריאיון עם יושב-ראש המרכז לשלטון מקומי. אומר יושב-ראש השלטון המקומי, לא פחות ולא יותר, על עורך הדוח הזה, יוסי קוצ'יק, שרבים מאתנו מכירים אותו כאדם ישר והגון, כפקיד מדינה שעושה את מלאכתו נאמנה: מה הוא מלין על השכר הגבוה? הוא עצמו חתם על ההסכמים המיוחדים האלה. הרי הוא חותם על ההסכמים האלה. כך אומר יושב-ראש השלטון המקומי. אני הזדעזעתי. פקיד ממשלתי מאכיל אותנו בספר כזה, ובסופו של דבר, יושב-ראש השלטון המקומי אומר שהוא אשם בעניין הזה, כדבריו: אני לא חותם על חוזים מיוחדים. מה מתברר? עדיין לא מתברר, כי אנחנו צריכים לברר.

היו"ר ש' וייס:

כדאי לבדוק.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ברור שאנחנו צריכים לבדוק. אבל אני רוצה לומר לך למה הגעתי בלי בדיקה. בלי בדיקה מתברר שאכן יש באמת חוזים מיוחדים. זה נכון שהאוצר ערך את החוזים. הוא ערך את החוזים המיוחדים, אבל את הסכומים מכניס כל ראש רשות מקומית בעצמו. ואת זה יושב-ראש השלטון המקומי לא כל כך אמר באופן ברור.

דוד אזולאי (ש"ס):

יש טבלאות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אינני יודע, חברי, חברי הכנסת, אם הדבר הזה הוא מדויק לכיוון זה או לכיוון אחר. אבל ברור מעל לכל ספק שאנחנו חייבים לעשות בירור בנושא הזה. אלה כספי ציבור, במיוחד בשנה כזאת שאנחנו משתדלים להביא בה את המשק הישראלי על-ידי קיצוצים כואבים מאוד – – –

אני כבר מסיים אדוני – – –

היו"ר ש' וייס:

ממילא הנושא הזה יגיע אליך בעוד רבע שעה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אנחנו משתדלים להביא את המשק לשפיות, לאיזון תקציבי. ופה אני שוב חוזר ואומר, אינני מתפעל כאשר בראש פתוח, בהבנה ובהסכמה משלמים שכר גבוה לאנשים שצריכים אותם. אבל לעשות דרכי בורמה ודרכי רמייה, ועל-ידי זה לקבל כספים בצורה שאיננה סבירה, איננה הוגנת, אני חושב שזה דבר שטעון בירור.

פורמלית, כמובן, אנחנו המציעים חייבים להציע להעביר את הנושא לדיון במליאה, אבל אני כבר אומר לכם, אנחנו בוועדת הכספים, על-פי הצעה לסדר-היום שהיתה, אנחנו מתכוונים כן לדון בעניין הזה. אם ההצעות לסדר-היום שהוצעו כאן יגיעו לוועדת הכספים, אנחנו בהחלט נדון בעניין הזה, ואני חושב שנגיע ראשית כול לבירור הסוגיה התמוהה הזאת. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אם תציעו לבטל את החוזים, תוכל לקרוא לסעיף הזה "חוזת לך ברח".

חבר הכנסת יהודה הראל, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת סלאח טריף. אם הוא לא יהיה – נסכם את הנושא הזה. גברתי סגנית המזכיר, מי השר שמתייחס לסוגיה? אין שר היום. היום הכנסת תמשול.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה תהיה הפרוצדורה, להעביר את זה לוועדה?

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נעשה את זה כנראה, עושה רושם כזה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אינני רוצה לדבר על ערכים של צדק. לפי הערכים המקובלים עלי, היה צריך להיות שכר שווה לכולם, ואולי תוספת משפחתית, כמו שהיה פעם. אני רוצה לנסות להתמודד עם הנימוק של התחרות שצריך להתחשב בו, כלומר עם הנימוק שהמשק הציבורי צריך להתחרות עם המשק הפרטי על האנשים המעולים, בעלי היכולת הגבוהה, והוא צריך להתחרות אתם בשכר.

כידוע, בן-אדם קובע את מקום עבודתו לפי שלושה קריטריונים: מה הוא רוצה לעשות, מי רוצה אותו וכמה משלמים לו. על-פי שלושת הקריטריונים האלה, אומרים מדעי העבודה, בן-אדם קובע את מקום עבודתו. השאלה היא איזה משקל נותנים לכל אחד מהקריטריונים האלה.

ועוד אומרים לנו, שהקריטריון של מה אני רוצה לעומת כמה משלמים לי נקבע קודם כול ברמות השכר השונות. משכר ברמה גבוהה יותר, קובע יותר הנימוק מה אני רוצה. אני חושב, שרוב מנהלי הבנקים היו מוכנים להיות מנהלי משרד האוצר אף ששכרם היה יורד פי כמה, כי הוא לא יורד כל כך נמוך, משפחתם לא תרעב ללחם, וכלי רכב לא יחסר להם. אנחנו יודעים שאפילו המורות, אם הן היו בוחרות להיות עוזרות בית או שוטפות מדרגות, שכן היה יותר גבוה. בכל זאת אף אחת מהן לא עושה את זה.

ענת מאור (מרצ):

זה נימוק מאוד קשה. אתה רוצה שהשכר יהיה שכר רעב, ובלבד – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

איזו דוגמה זאת?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בין הבכירים האלה אין כמעט נשים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אילו הקשבתם היום, הייתם יכולים לחסוך את הפירושים המטעים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בין הגברים השווים למנכ"ל האוצר. את הנשים השוויות לעוזרות בית. ככה ההיגיון שלך עובד. עצוב.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אנחנו נעשה פעם היכרות יותר טובה, ונראי שההיגיון שלי לא עובד כל כך שונה משלך.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אז למה הבאת דוגמה כזאת, שפגעה מאוד, אם כי אני מכבד כל אדם באשר הוא אדם.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

להיפך, אמרתי לכבודן שהן רואות בתפקיד שלהן שליחות והן אינן הולכות להשתכר שכן יותר גבוה בתפקיד שהוא לא שליחות. זה מה שרציתי להגיד.

היו"ר ש' וייס:

כך אני הבנתי.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני חושב שמי שיקשיב, יבין.

אני רוצה להגיד שזה נקבע על-ידי עוד דבר, על-ידי ערכים שיש לאותו אדם. אם הערך של התשלום הוא הערך היחיד הקובע אצלו, אז הוא יבחר רק לפי השכר, יעבוד בכל עבודה שהיא, רק לפי השכר.

לכן אני אומר, שאם השכר הגבוה בחברות הציבוריות ובכנסות ובתפקידים הבכירים בממשלה ובשירות הציבורי לא יהיה גבוה מדי, אם הוא יהיה גבוה אך לא גבוה מדי, אנחנו נקבל כאן סלקציה יותר חיובית. מדוע? כי אנשים שרק השכר קובע להם, ואין להם טיפה של הרגשת שליחות בתפקיד, ילכו למקום שמשלמים בו שכר גבוה. ולא נורא. זה מה שרציתי להגיד.

היו"ר ש' וייס:

בואו נמחק את המלה "סלקציה" מהמלון הפרלמנטרי. בסדר?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

איך היית אומר?

היו"ר ש' וייס:

מיון.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

טוב.

בגלל זה אני אומר, שצריך לקבוע גג בסדר גודל של 20,000 שקלים. במקרה הזה זה מספיק גבוה כדי שאנשים עם קצת הרגשת שליחות לא יבחרו בתפקיד רק על-פי השכר שהם יכולים לקבל.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כאן יש 120 שליחים, וכולם מקבלים יותר מ-20,000 שקלים.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני התנגדתי להעלאת השכר. אתה יודע את זה.

מונחות על שולחנו שתי הצעות חוק, אחת של חבר הכנסת אורון ואחת של חבר הכנסת שטרית, בנושא של קביעת תקרה. אני הייתי מציע תקרה מעט יותר נמוכה, אבל אני חושב שהתשובה הנכונה היא קבלת אחד משני החוקים האלה, עם תיקונים כאלה ואחרים. אני מציע לפתור את הבעיה על-ידי קבלת שני החוקים האלה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת יהודה הראל. חבר הכנסת סאלח טריף, בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שהעניין של שכר הבכירים הוא פשוט שערורייה שאין כמותה. כשהייתי סגן שר הפנים, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, ראיתי דוח על שכר הבכירים ברשויות המקומיות שהצביעו על גירעונות כבדים אצלן, והזדעזעתי. אני אקח את המקום שבו אני צמחתי. לא לקחו אנשים בעלי מקצוע גדולים כדי שיבריאו את העירייה, את המועצה. ראיתי את שכרו של מנהל מחלקת ספורט במועצה מקומית שאין בה אפילו קבוצת כדורגל או איזו קבוצת כדורסל

בליגה. הוא מקבל 14,000 שקלים. נדהמתי. מה הוא עושה? אין לו ספורט ברשות המקומית. אבל זה הפך להיות – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ספורט.

הי"ר ש' וייס:

גבוה יותר, מהר יותר, חזק יותר.

סאלח טריף (העבודה):

– מין אתנן ספורט, אתנן פוליטי לאותו ראש רשות, לאותם נבחרים, כדי לסגור בעיות עם אלה שלא הצליחו להיבחר, לסגור פרצות על חשבון קופת הציבור. כך זה היה. וזה אחרי שקבעו שיש שני בעלי תפקידים שיכולים לקבל חוזה מיוחד, שהם נדמה לי מזכיר וגזבר, או כדומה.

הכול הופך להיות מזל, וכולם משלמים ואין שום בעיה. למעשה שר בממשלה לא יכול לקבוע את שכרו של המנכ"ל שלו, אבל ראש רשות מקומית של 3,000 תושבים יכול לתת לעשרה בכירים אצלו שכר של 20,000 שקלים, ואף אחד לא ישאל אותו שאלה. זה דבר חמור מאין כמוהו. ואחר כך באים לממשלה ואומרים: תשלמו.

כך גם לגבי החברות הממשלתיות. היום שמעתי הסברים על חברת החשמל. אז אומרים: אלה מרכיבי שכר שונים, הרי זה ברוטו, וזה לא שמקבלים 41,000 שקלים לכיס. כאילו שזה לא נחשב, כאילו שאת המס לא צריך להחשיב, כי הוא לא מקבל את זה לכיס. זה שהוא מקבל מהתקע את החשמל חינם, שכל אחד אחר צריך לשלם עבורו, גם זה לא נחשב.

ובכן, זה הפך להיות נורמה כל כך פסולה, שאנחנו מקבלים אותה כאן לפעמים ועוברים לידה בשקט.

זה הדוח השני החמור שאני רואה. ראיתי את זה גם בשנה שעברה. האם אתם יודעים כמה משפחות יכלו להשתכר באותה חברה, באותה מועצה, באותו תאגיד שניזון מתקציב המדינה? לפי דעתי, העניין הזה הגיע ממש עד לפשע שצריך למחוק אותו. צריך לעשות סדר בעניין הזה. צריך לקבוע כללים ברורים. אם יש חברות פרטיות, אם יש אדם שהוא גאון כלכלי ורוצים לתת לו 100,000, 200,000, 300,000 שקלים, שיבושם להם. אבל פה לפעמים אלו חברות שיותר מאשר הן כלכליות, הן באות לפתור בעיות של ג'ובים פוליטיים, והשכר הוא בהתאם, על חשבון הקופה הציבורית.

רבתי, אני אומר זאת בכל הכנות. כולנו, מכל חלקי הבית הזה, צריכים להתאחד כדי פעם אחת ולתמיד לעשות סדר בעניין הזה.

אדוני היושב-ראש, אינני יודע מי משיב היום בשם הממשלה על העניין הזה.

היו"ר ש' וייס:

אין משיב.

סאלח טריף (העבודה):

אין משיבים? חבל, כי זה נושא שצריך לטפל בו יחד עם הממשלה, יחד עם הכנסת, כדי שייקבעו כללים מחייבים וכדי שיהיה פיקוח אמיתי על העניין הזה, שקשור בתקציב המדינה. תודה רבה לך, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת סאלח טריף.

יושב-ראש הכנסת שילב היום בסדר-היום כל מיני נושאים מההצעות לסדר-היום, ואני חושב שהוא עשה נכון, כדי לווסת את השבוע, אבל לדאבוננו אין לנו משיבים. אני מעיר את תשומת לבו כדי שיפנה לממשלה שתספק לנו משיבים.

חבר הכנסת בנימין אלון רוצה להציע הצעה אחרת, וגם חבר הכנסת האשם מחאמיד. חבר הכנסת אלון, אני מציע שאתה תיקח חבילה של ארבע, האשם מחאמיד ייקח חבילה של ארבע, ותציעו מה שתציעו.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

לכל אחד דקה?

היו"ר ש' וייס:

דקה ורבע.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מציע להעביר את הנושא לוועדה. לא ייתכן שאנחנו באדישות נוכח שמשכורת חברי הכנסת פחותה מהמשכורות המנופחות שמופיעות פה, של כל מיני מנהלי אגפים. זה נתפס נורא, זה נשמע נורא, ואנחנו חייבים להיות מודעים לנושא.

חוק שכר מקסימום, שהבנתי שכבר מוגש, הוא דבר הכרחי, והוא חייב להיות צמוד לשכר המינימום. הוא חייב לבטא יחס מסוים – פי 12, פי 10.

הי"ר ש' וייס:

ההצעה של חבר הכנסת מאיר שטרית מדברת על פי 15.

בנימין אלון (מולדת):

אבל חייב להיות איזה יחס. זאת אומרת, כשעולה שכר המקסימום יעלה גם שכר המינימום. לא ייתכן שיהיה נתק כזה. לא צריך להיות קומוניסט כדי להבין שהדברים מגיעים לאבסורדים. זה דבר ראשון.

דבר שני: אני לא מקבל את הטענה של התחרות. אדרבה, אם חברת החשמל רוצה משכורות שכאלה והיא טוענת שהיא רווחית, שתפריט את עצמה. למה היא נלחמת נגד זה? אם היא רוצה ללכת למושגי שוק פרטי, שלא תתנגד להפרטה. לא ייתכן להיות כפוף לקופה הציבורית ולנהוג בה כאילו זו קופה פרטית.

אין לי שום דבר נגד עושר – – –

הי"ר ש' וייס:

לכן, מה – – –

בנימין אלון (מולדת):

לכן אני מציע, כדי שהנושא הזה לא יהיה, מצד אחד, סתם ברבורי מליאה, ומצד שני, לא ירד מסדר-היום, להעביר אותו, אם אפשר, לוועדה שבאמת תקדם במקביל את החקיקה גם ביחס לשכר חברי הכנסת וכל השכר של אנשי השלטון. גם על זה יש הצעת חוק, ששכר חברי הכנסת יעבור לוועדה ציבורית עד הסוף.

היו"ר ש' וייס:

לשכר חברי הכנסת היתה ועדה ציבורית, לדאבני לא עוד. אני מקווה שיושב-ראש הכנסת יחדש אותה או ימנה – – –

בנימין אלון (מולדת):

יחדש אותה וייתן לה מנדט מוחלט. גם על זה יש הצעת חוק.

היו"ר ש' וייס:

כן, זה נראה מאוד סביר.

חבר הכנסת האשם מחאמיד.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתייחס למין "עליהום" בקרב הציבור, וכבוד היושב-ראש יודע טוב מאוד גם משנים עברו, שהרבה פעמים אנחנו נפגשים עם אנשים ברחוב, ששואלים אותי ושואלים את חברי הכנסת: האם נכון שאתם מקבלים שכר מעבר למה שאדם יכול לדמיין לעצמו? ואנחנו בתוך הכנסת הרבה פעמים חושבים שאנחנו באמת מקבלים מעבר.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הבעיה היא עם הדמיון שלהם.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

הדימוי, הדימוי.

אתה מסתכל ורואה שאנשים מקבלים, אדוני היושב-ראש, 67,000 שקל לחודש, יש מנהלי מחלקות בעיריות מסוימות שמקבלים 30,000 ו-40,000 שקל לחודש, ואין פה מי שיעשה בקרה על כל הנושאים האלה. לכן, כשנאמר פה "לא צריך להיות קומוניסט", אני מסכים אתך. לא צריך להיות קומוניסט כדי לומר את האמת. נכון שקומוניסטים הרבה פעמים אמרו את האמת, אבל לא צריך להיות קומוניסט כדי להגיד את האמת, גם אתם יכולים לומר אותה. אי-אפשר לסבול מצב כזה,

שאנשים חיים על 2,000 שקל לחודש ואנשים אחרים חיים על 67,000 שקל לחודש. מה, הם נולדו אחרי היריון של יותר מתשעה חודשים? האם הם לא בני תמותה כמו אחרים?

לכן, אדוני, משרד האוצר, הכנסת, חייבים לשים קץ לדברים הללו, ואולי דרך ועדת הכספים. אולי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת האשם מחאמיד. חבר הכנסת גדעון עזרא.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודה למי שהוציא את החוברת הזאת. חשוב שאזרחי המדינה ידעו את זה. אני חושב שמדובר פה במינהל לא תקין ואני חושב שיש פה ניצול לא נכון של חוקי המדינה. אני לא בטוח שאין פה עבירות למעלה מכך. אני חושב שצריך להפסיק את הדבר הזה ולעשות סוף, לא רק למה שכתוב בדוח הזה – אלא גם לעתיד לבוא. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת גדעון עזרא.

חברים, נדמה לי שאפשר לעבור להצבעה. אני מרגיש שיש פה אחדות דעים, אחדות גיוני, לפחות זה. ועדת הכספים, נכון? זה מתאים.

קריאה:

כן, כן.

היו"ר ש' וייס:

הפעם, מכיוון שאין תשובת שר, לדאבוננו, אנחנו רשאים להעביר לוועדה גם הצעות של חברי כנסת שלא נוכחים עכשיו, בזמן ההצבעה, באולם, חוץ מהצעתו של חבר הכנסת זאבי, שהוא לא נימק אותה. כל ההצעות, אם כן, זולת זו, תעבורנה לוועדה, אם נחליט על כך, וחבר הכנסת רביץ ייקח את הנושא לידינו.

ההצבעה החלה – העברת הנושא לוועדת הכספים.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

עשרה תומכים, אין נמנעים, אין מתנגדים. אני קובע שהנושא עובר לטיפול של ועדת הכספים.

הצעות לסדר-היום

קריאת ג'יבריל רג'וב למתנחלים לצאת מחברון

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא נוסף – יש לי הרגשה שבנושאים האלה כן היה רצוי שיהיה נציג של הממשלה – והנושא הוא: קריאת ג'יבריל רג'וב למתנחלים לצאת מחברון, הצעות לסדר-היום מס' 1367, 1375, 1379, 1398, 1408, 1418 ו-1422. מישו קרא לו הבוקר ב"קול ישראל", נדמה לי שזה אתה, חבר הכנסת עזרא – – – לא?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

גבריאלי רגב.

היו"ר ש' וייס:

גבי רגב, קראו לו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

נדמה לי שקוראים לו גבי רגב.

היו"ר ש' וייס:

כן, זהו.

בכל זאת נקיים את הדיון, אף שאין נציגות של הממשלה. שלוש דקות לכל נואם. חבר הכנסת האשם מחאמיד, אחריו – חבר הכנסת אבנר חי שאקי, וכו' וכו'.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני פשוט לא הבנתי מה רצו מג'בריל רג'וב, למה עשו עליו את כל המתקפה הזאת. מה הוא כבר אמר? מה הוא חידש? הוא אמר דברים, אבל יש מי שרוצה להיתלות בדבריו בתירוצים שונים כדי להביע את המרירות שלו ואת הבכי שלו ואת העצב שלו על כל ההסכם הזה ועל כל התהליך הזה. כי מה הוא אמר בעצם?

דרך אגב, אותם דברים שהוא אמר, בשבוע שעבר, אני מודה, גם אני אמרתי מעל הדוכן הזה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אבל אתה לא חתום על ההסכם.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אני חתום, אני הצבעתי עבור ההסכם, אני בעד ההסכם.

אני באתי ואמרתי, שהמתנחלים בחברון הם פצצה מתקתקת, הם פצצת זמן, שבוודאי לא תביא למנוחה לאזור הזה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אתה חוזר בכך היום.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אני לא חוזר בי, אני בא להדגיש את הדברים האלה ולומר לכם שג'בריל רג'וב לא חידש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מחאמיד, הבעיה היא לא מנוחה, הבעיה היא פה נחלה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

נחלת אבות.

היו"ר ש' וייס:

לא, יש מנוחה ונחלה. פה הנושא הוא נחלה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

האשם, אתה הצבעת – – – שהם יישארו בחברון.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אני הצבעתי, ואני אגיד לך, יש לי הצעה – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אתה הצבעת בעד ההסכם. אם הצבעת בעד ההסכם, ההסכם אומר שהם יישארו בחברון. ג'בריל רג'וב זה הפר את ההסכם שחתם עליו. אתה יודע שהדברים שלו עלולים להתסיס פלשתינים אחרים לפגוע ביהודים המתנחלים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה יודע שהם לא התסיסו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אם זה היה הפוך, מי יודע מה הייתם עושים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-צור, אני אפשרתי לך נאום ביניים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

תן לי להגיב על דברייך, אני ארגיז אותך עוד יותר, חכה. על מה שאני הצבעתי, זה הסכם ביניים. אבל צריך להביא בחשבון, שכדאי להוציא אותם משם כמה שיותר מהר, וזה טוב קודם לעם במדינה הזאת, לפני שזה טוב לפלשתינים. בוא אתי, נצא לרחוב, נעשה משאל עם בתחנה המרכזית, אני מוכן שתבוא אתי, בבקשה. נשאל את העם פה, נשאל יהודים כמוך: האם אתם בעד 400 – 120, איזה 400, כי חלק מהם בכלל תלמידי ישיבות – אותם 120 יהודים שבלב חברון – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

חבר הכנסת מחאמיד, צריך – – – את המספר הזה – – –

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

– – – שהם בעצם אנשים קיצונים, נושאים בלבם רגשי שנאה כלפי כל מי שאיננו יהודי ובפרט כל מי שהוא ערבי או פלשתיני. לכן, תשאל את העם הזה, הוא יגיד לך: אני בעד הוצאתם מחברון, כי היותם בלב חברון – ואני לא אומר את זה מפני שהם יהודים, אני אומר את זה מפני שהם סוג אנשים שמלכתחילה באו לחברון כדי למרר את החיים של הפלשתינים ולעשות כל מיני פרובוקציות.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת מחאמיד, המעשים החמורים לא בוצעו על-ידי התושבים משם. המעשים החמורים בוצעו על-ידי אנשים שאינם תושבי חברון.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מאין גולדשטיין?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אזכיר לך את גולדשטיין. איפה גר גולדשטיין? מנין בא גולדשטיין? יכול להיות שהוא בא מעפולה, מאין הוא בא?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הוא בא מקריית-ארבע, לא מחברון. חוץ מזה – – –

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

הוא לא בא מעפולה, הוא בא מהמתנחלים. גולדשטיין שם ופרידמן שם ופדרמן אחד שם וכל ה"מנים" למיניהם – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני לא מבין, היתה ההצבעה של 87 שהצביעו בעד ההסכם – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-צור, אנחנו הרי מבינים את הפרינציפ.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני לא מבין.

היו"ר ש' וייס:

מה אתה לא מבין? יש פה חילוקי דעות כבדים.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אתה שומע? פרידמן ופדרמן ועוד כאלה "מנים" שחיים שם, כל אלה, כל מה שניצב לנגד עיניהם זה איך להשפיל, איך לחיות על חשבון, איך להתייחס לאנשים לא כבני אנוש.

לכן, אדוני היושב-ראש, היות שאני מבין שלא נשאר לי הרבה זמן, אני חושב שמדינת ישראל צריכה וחייבת לדאוג להוציא אותם למען שלומה וביטחונה ומוסריותה של המדינה הזאת, להוציא אותם משם ולעקור את הנגע הזה. כי זה נגע שיפגע גם בכם, בכולנו. לכן צריכים להוציא אותם, ומה שאמר ג'יבריל רג'וב – לדעתי הוא דבר אמת, אבל לפעמים האמת כואבת אף שהיא נצחית ומנצחת. היא תמשיך להכאיב לכמה אנשים, אבל תיטיב לעשות עם רוב העם בישראל ועם עמי האזור. תודה רבה, אדוני.

הי"ר ש' וייס:

בבקשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

לא ענית לי על הנושא.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אם יורשה לי, אני מוכן.

הי"ר ש' וייס:

לא, לא. אני מזמין את חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אתה הצבעת בעד ההסכם שאומר להשאיר את המת"שבים בחברון.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

זה הסכם ביניים.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, חבר הכנסת האשם מחאמיד. חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

בנימין אלון (מולדת):

יש להם תוכנית שלבים, חבר הכנסת בן-צור.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

זה הסכם ביניים. חכה, בהסכם הסופי הם לא יישארו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אם היית אומר להוסיף עוד 2,000 – – –

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להשיב במקום הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

נחשוב על זה, רק שנייה, תישאר פה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

כבודו, בבקשה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מתנצל על הצטרדותי הקשה, לכן אני אדבר בקצב שאיננו קצבי שלי.

קריאה:

— — — שר הבריאות.

היו"ר ש' וייס:

זו אפידמיה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

דברי השטנה והבלע של ג'יבריל רג'וב, שמתיישרי חברון הם כאבן על חזה הפלשתינים, וקריאתו להם להסתלק, מחייבים תגובה חד-משמעית של ממשלת ישראל. זוהי תביעה שיש בה הסתה פרועה נגדם. זוהי קריאה לג'יהאד, זוהי קריאה לחידוש מעשי האיבה, האלימות והרצח שכבר בתרפ"ט היו נוראים. אנחנו יודעים את ההיסטוריה של חברון, וההיסטוריה הכאובה של חברון היא שתמיד היו אלה הערבים שתקפו יהודים חפים מכל פשע – זקנים, נשים, ילדים, ראשי ישיבות, בני ישיבות בעצם תפילתם.

במקביל להתלהמות הטרוריסטית הזאת הכריז חסן טהבוב, הממונה על ענייני הדת ברשות הפלשתינית, כי מערת-המכפלה היא מסגד מוסלמי ולא ייתכן שהמוסלמים יוותרו אפילו על אינץ' ממנו. דברים אלו מצטרפים לדברי הבלע של רג'וב, שכן ההיסטוריה מספרת דברים שונים לחלוטין. זו עיר האבות, זו עיר האמהות, זו עירו של דוד, זו עיר של תורה, מאז ומעולם לא פסק בה יישוב יהודי, במשך כל הדורות. לבוא היום ולומר שמערת-המכפלה, המקום המקודש השני בחשיבותו אחרי המקדש, היא כביכול מסגד מוסלמי ולא נשאר אינץ' אחד ממנו בידי היהודים, זאת קריאה של ג'יהאד.

אני אומר לערפאת מכאן – מצד אחד אמרת בנאומך בחברון שאתה אינך רוצה בעימות עם מתיישבי חברון, ומצד שני אנשים הקרובים אליך, חברי הרשות, חברי ההנהלה, ראש זרוע הביטחון המסכל, אומרים דברים הפוכים. כנראה יש פה שיתוף פעולה מלא, להשמיע דברים מתונים על-ידי ערפאת ולהשמיע דברי שנאה ושטנה מצערים מאוד על-ידי האחרים.

קריאתנו אל ממשלת ישראל היא לעשות הפעם הכול כדי להגיב מייד ובמלוא העוצמה. לא עוד שתיקה על הפרות. הפרותיו של ערפאת קשה לסופרן. לאורך כל הדרך מאז נחתם הסכם אוסלו הוא מפר בשיטתיות כל סעיף ותת-סעיף בהסכמים. אנחנו יודעים בדיוק שעד היום האמנה הגזענית קיימת, עדיין הג'יהאד פועל, עדיין ה"חמאס" ממשיך להכריז הכרזות טרוריסטיות, עדיין מתחמשים, עדיין משמיעים דברי הסתה, ואני מצפה לראות מה עושה המנהיג של הרשות הפלשתינית. הוא איננו בולם אף לא אחד מן הגופים הללו.

אין מנוס מן המסקנה, כי כדי שמתיישבי חברון יוכלו באמת לישון בשקט – וזכותם לישון בשקט כמו כל אזרחי ישראל ותושבי יהודה ושומרון – צריך שצה"ל יהיה עירני, צריך שממשלת ישראל תגיב ותדרוש מערפאת לפטר את האיש הזה או לתבוע ממנו להתנצל בפומבי בפני מתיישבי חברון.

היו"ר ש' וייס:

כבודו, למען – – –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אלה חלוצים, אמיצים, ציונים, יהודים נפלאים, ממשיכי שרשרת האבות, ורק דברי שבח יש עליהם לכל אדם אובייקטיבי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני מודה לחבר הכנסת שאקי. חבר הכנסת חגי מירום, כבודו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, ראה, זה רק כאשר חבר הכנסת שאקי לא מרגיש טוב. כשהוא מרגיש טוב – על אחת כמה וכמה.

היו"ר ש' וייס:

גם אי-אפשר להפסיק את המורה שלי, פרופסור אבנר חי שאקי. אין אצלו פסיקים, אין איפה להיכנס אפילו.

חבר הכנסת מירום, בבקשה. אחרי חבר הכנסת חגי מירום – חבר הכנסת בנימין אלון.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מאוד מתפלא על כך שהכנסת ממשיכה לנהל את ההצעות הדחופות לסדר-היום בלי הממשלה.

נעמי חזן (מרצ):

זה כבר השבוע השני ברציפות.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, רק שנייה, אני רוצה להגיד משהו.

חגי מירום (העבודה):

אני לא מבין לאיזה מין תרבות אנחנו הולכים כאן בכלל. אני לא מבין איך יושב-ראש הכנסת מאפשר את השערורייה הזו ואת האפשרות הזו לנהל ככה דיון, בלי שהממשלה משיבה. הרי מטרת ההצעה לסדר-היום – ואני רוצה להגיד כאן, אני מבקש שהצעת תובא לכנסת כשהשר יבוא לשמוע אותי ולהשיב.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה להשיב לך. אני דיברתי על כך ביוזמתי לפני שנכנסת. יושב-ראש הכנסת החליט ליצור איזה ויסות יותר נכון בין יום רביעי העמוס לבין ימי שלישי ושני, וזה נכון – –

חגי מירום (העבודה):

כן, אבל תנאי הכרחי הוא שהשרים מאשרים שהם משתתפים בדיון כזה.

סאלח טריף (העבודה):

יהיה ויסות – – –

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה. אני חושב שהרעיון הוא נכון. הוא הודיע היום בראשית הישיבה, בשעה 16:00, שהוא עושה את זה מתוך כוונה ברורה להביא לכאן את השרים. הוא החליט בכל זאת לקיים את סדר-היום, אף שידע שהשרים לא יבואו. אני, כסגן בקדנציה הזאת, לא רוצה לנצל את העובדה שאני יושב כאן כדי לשבש את ההחלטה שלו. אני אומר את זה בכנות. בדרך כלל לא כל כך אכפת לי אם השרים באים, אבל בנושאים האלה הם כן חשובים. לכן אני מקווה שהוא יצליח – – –

חגי מירום (העבודה):

אבל אולי אפשר לקרוא ליושב-ראש הכנסת, ואז אתה לא תצטרך לנהל את הדיון הזה.

היו"ר ש' וייס:

אני מקווה שהוא שומע אותנו, אני גם אבקש מסגנית המזכיר – – –

חגי מירום (העבודה):

אני לא יודע, אני זוכר שלך היתה תרבות כזו, כשהיית יושב-ראש הכנסת, ששמת את המכשיר כך ששומעים אותו, וברגע שהיה משהו שהרגשת שיש – – –

היו"ר ש' וייס:

באתי לכאן.

חגי מירום (העבודה):

– – – מייד היית מגיע לכאן, אבל אני לא בטוח שיושב-ראש הכנסת הנוכחי מאזין לדיונים כאן.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אני לא רוצה לפגוע בו, הרי גם אתה לא רוצה לפגוע בו.

חגי מירום (העבודה):

אני אגיד לך את האמת, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, אנחנו נעשה ניסיון, חבר הכנסת מירום. אני מבקש מסגנית מזכיר הכנסת שתברר, יש לנו כאן גם מזכיר הכנסת מר האן. בינתיים תמשיך, ואנחנו נקיים בירור קצר.

חגי מירום (העבודה):

לא, אני לא רוצה להמשיך אפילו שנייה אחת. אני חושב – – –

היו"ר ש' וייס:

אז מה אתה מציע?

חגי מירום (העבודה):

אני מציע שהבא אחרי יעלה לדבר כאן.

היו"ר ש' וייס:

אבל אני לא אוכל להחזיר אותך.

חגי מירום (העבודה):

למה לא תוכל להחזיר אותי? תוכל להחזיר אותי – – –

היו"ר ש' וייס:

כי אני לא יכול להעניש את הבא אחריו, בניח שהוא באותה השקפה כמוך.

חגי מירום (העבודה):

אם הוא באותה השקפה כמוני, אז אנחנו נמתין רגע, אדוני יעצור כמה דקות, יבוא יושב-ראש הכנסת, יסביר כאן איך מנהלים סדר של הצעות דחופות לסדר-היום בצורה כזאת. תראו, חברי חברי הכנסת
-- --

היו"ר ש' וייס:

הבעיה נפתרה. יושב-ראש הכנסת איננו בלשכתו. זכותו לא להיות כרגע בלשכתו.

חגי מירום (העבודה):

זאת אומרת שהוא לא בכנסת?

היו"ר ש' וייס:

אני לא יודע. אני לא עושה בירור. אל תביך גם אותי, כי אני חשוד מראש בתור מי שהיה.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה להמשיך ולהתעקש לרגע. העניין הזה הוא לא עניין פשוט. זאת שאלה מובנית לתוכן היחסים שבין הכנסת לממשלה. הממשלה מפירה פה חובה ממשית שלה לשבת כאן. הצעה דחופה לסדר-היום היא הצעה דחופה שחברי הכנסת מביאים אותה כאן על מנת שהממשלה תשיב עליה. אם הממשלה אינה משיבה, אין אנחנו יכולים לנהל את התהליך של הצעות דחופות לסדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

אני מוכרח בכל זאת לפסוק. כן, חברתי, את גם סגנית היושב-ראש, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אני מוכרחה, אדוני היושב-ראש, לתמוך בדבריו של חבר הכנסת מירום. למעשה, היעדרות שרים מדיונים בהצעות דחופות ובהצעות חוק פרטיות של חברי הכנסת – ואני אומרת את זה באמת לצערי – הפכה להיות תופעה שכיחה בכנסת הנוכחית.

העניין עלה בכמה דיונים. אני הבינתי היום שייעשה ניסיון להכניס לסדר-היום של הכנסת הצעות חוק פרטיות כדי לכפות על השרים להופיע גם בדיונים על הצעות לסדר-היום. אבל זה השבוע השני ברציפות שיש הצעות באמת דחופות לסדר-היום ללא נוכחות שרים, שלא לדבר על תגובת שרים. אני לא יודעת אם אפשר להמשיך בצורה מכובדת דיונים בנושא הזה במצב הנוכחי.

חגי מירום (העבודה):

הייתי מוכן לשמוע, למשל, כמה חברי כנסת מהקואליציה. יכול מאוד להיות שגם דעתם כדעתי. הרי זו לא שאלה קואליציונית, זו שאלה של מעמדה של הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מירום, אני מאפשר את זה. בבקשה, חבר הכנסת שמריהו בן-צור, גם כן סגן יושב-ראש הכנסת.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מסכים עם חבר הכנסת חגי מירום. זו לא שאלה של קואליציה או אופוזיציה, זה עניין של כבוד הכנסת, ודבריו נראים לי.

אני ביקשתי את רשות הדיבור, מפני שלפני דקות מספר התקיים דיון מאוד רציני בנושא החריגות בשכר בשירות הציבורי, ולפי דעתי, לפחות סגן שר האוצר היה יכול לבוא ולשמוע את הדברים. שיהיה לפחות משהו שיגיב.

היו"ר ש' וייס:

אני אסביר את זה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מאחר שהתחלנו בנושא גם ללא נוכחות שרים, אני מבקש שהדיון יימשך גם אם לא יימצא שר. תודה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, זה נושא חשוב, ואני אתן עוד לשני חברים להתבטא, ברשותך, חגי.

חגי מירום (העבודה):

בבקשה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני אלון, ואחריו – חבר הכנסת סאלח טריף. לא התכוונתי להיכנס לפולמוס, אבל הסוגיה חשובה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני לא מסכים עם הדבר מסיבה פשוטה. אני חושב שיש הבדל בין שאילות, בין דברים שהממשלה חייבת להיות נוכחת בהם ובין דברים שהן הצעות לסדר-היום. אנחנו לא תחת הממשלה, חבר הכנסת מירום. רצוי שיהיה נוכח שר, אבל האם הכנסת מתבזה כשהיא מעלה לסדר-יומה נושאים שהיא סוברנית – – –

חגי מירום (העבודה):

היא לא מעלה על סדר-יומה נושאים. היא מבררת אותם אל מול פני הממשלה – – – מבקרת ומפקחת על הממשלה. העניין לא פשוט. אתה חבר כנסת טרי בבית הזה, באופן יחסי. תרשה לי לומר לך. אנחנו נגיע כאן למצב שנשאל שאילות ולא יהיה פה מי שיענה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מירום, עכשיו מדבר חבר הכנסת בני אלון.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת מירום, אני לא חשוד, ואני גם לא בקואליציה. אין לי שום עניין לפרגן להם, אבל הסדר הישר והלוגי אומר שיש הבדל בין הצעות לסדר-היום לבין דברים אחרים.

יש עוד דבר שהסדר הישר מחייב. קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים. באותם שבועיים שתיארה חברת הכנסת חזן אני הייתי נוכח כמעט ברוב הדיונים וראיתי איך הכנסת מתבזה בהעדר חברי כנסת כשנמצאים פה נשיאים וראשי ממשלות, בלי קשר לממשלה, ולהיפך, נמצא פה צוות שלם ממשד החוץ.

נכון שרצוי וראוי שיהיה נציג ממשלה, אבל לא ייתכן שהאופוזיציה תנגח כל פעם מחדש את יחסי הממשלה עם הכנסת בגלל הסעיף הזה.

היו"ר ש' וייס:

רשות הדיבור לחבר הכנסת סאלח טריף, בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שחברי, חבר הכנסת בני אלון, פשוט לא יודע מה תפקידה של הממשלה בקטע הזה של הצעות לסדר-היום. הרי אנחנו שמים את הדברים בפני הממשלה. זה סדר עבודתה של הכנסת. הרי הממשלה היא הגוף המבצע. כל מה שאמרתי קודם בעניין שכר הבכירים, אם אין עליו תגובה ממלכתית, אין הוא שווה. אנחנו לא הגוף שצריך לתת את הפתרונות. על כן לא משנה איזו ממשלה, לא משנה איזו אופוזיציה. זה לא רק עניין של כבודה של הכנסת, אלא, אדוני, זה סדר עבודתה, זה יסוד קיומה של הכנסת, וצריך להקפיד הקפדה יתירה שאכן הממשלה תהיה תמיד מיוצגת כאן ותדון עם חברי הכנסת, ולא ננסה לתרץ את היעדרות הממשלה בהיעדרות חברי כנסת. אין לזה שום קשר.

על כן, אדוני היושב-ראש, אני מציע לאדוני הנכבד לפנות ליושב-ראש הכנסת, שבכל זאת בנושאים שהועלו כאן היום מתבקשת לפחות תגובת הממשלה, אם לא היום אז ביום רביעי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת גפני, אתה תדבר פעמיים, כי שמך מופיע בסדר-היום, ואני בטוח שלא תרצה לוותר על רשות הדיבור.

חגי מירום (העבודה):

אדוני כבר מגלה את דעתו, מה תהיה החלטתו, לפני ששמע את האנשים.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אתה איש נבון, ובמקרה הזה לא צדקת.

היו"ר ש' וייס:

זה מפתיע אותי לטובה.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מסכים לחלוטין עם דבריו של חבר הכנסת חגי מירום. אני רוצה להקדים ולומר, שעל-פי התקנון שר לא חייב להיות נוכח. על-פי התקנון אפשר לנהל דיון – – –

חגי מירום (העבודה):

חייב גם חייב.

משה גפני (יהדות התורה):

לא, על-פי התקנון לא חייב.

היו"ר ש' וייס:

קודם כול, שר כבר הופיע. בכל זאת נמשיך בדיון.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

אני לא השר התורן, אני התנדבתי.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע, אתה שר מוזעק. תיכף נשלב אותך בתמונה.

סאלח טריף (העבודה):

הצלת את המצב.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, בשבוע שעבר היתה לי הצעה לסדר-היום שבה הייתי המציע היחיד בנושא שלא הייתי צריך בו את תשובת הממשלה. אני יודע מה הממשלה אומרת, ואני אמרתי להיפך, ולא היה אכפת לי שהשר לא יופיע. מלכתחילה הוא ביקש לדחות.

במקרה הנוכחי מדובר על שבעה חברי כנסת שהגישו הצעות דחופות לסדר-היום בנושא קרדינלי לאחר הסכם חברון.

היו"ר ש' וייס:

זה כבר יהיה בנאומך.

משה גפני (יהדות התורה):

לכן אני חושב שמן הראוי ששר ישיב – מה עמדת הממשלה? זוהי עבודתה של הכנסת.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

מה הנושא?

היו"ר ש' וייס:

קריאת ג'יבריל רג'וב למתנחלים לצאת מחברון.

רבותי, אני מוכרח לסכם את הדיון. קודם כול, צד התקנון, אחר כך עמדת יושב-ראש הכנסת, ואחר כך נראה מה לעשות.

צד התקנון. בימי שני ושלישי, על-פי התקנון, סדר-היום נקבע בהתייעצות עם הממשלה. זכות עדיפות לממשלה. זה כלל תקנוני. נקודה. לכן, על-פי התקנון הקיים עד כה, מותר לממשלה, אם זאת גישתה, מכל סיבה שהיא – אם מתוך כך שהשרים הנוגעים בדבר נמצאים במקומות אחרים, אם מתוך כל עניין אחר – מותר לה בימי שני ושלישי לומר ליושב-ראש הכנסת: אדוני, הצעות אלה ואלה יידונו ביום רביעי. זה מותר.

כשאני הייתי יושב-ראש הכנסת היו לי הרבה ויכוחים בנושא הזה גם עם ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, וגם עם שמעון פרס, יורשו בתפקיד, וגם עם השרים המקשרים. ניסיתי לשדל אותם לשתף אתנו פעולה כדי שנוכל לווסת את סדר-היום, ופעמים רבות הצלחתי. בפעמים שלא הצלחתי, לא כפיתי עליהם את סדר-היום, ואפילו שוחחתי עם יושב-ראש ועדת הכנסת בנושא, עם חברי חגי מירום. זה המצב התקנוני.

שלב ב' – יושב-ראש הכנסת הודיע כאן בפתיחה, שהוא החליט "להעמיס" בסדר-היום בימי שני ושלישי נושאים. הוא מקווה שהוא יביא את השרים, וביקש שנקיים את הדיונים.

אני רוצה שתבינו אותי: אם כרגע אפסיק את הדיון, חבר הכנסת סאלח טריף וידידי חבר הכנסת חגי מירום, אם אני אפסיק את הדיון אני עושה מעשה שלא יעשה כלפי יושב-ראש הכנסת. אני לא עושה זאת. ניסינו להשיג אותו, הוא לא זמין. אני לא בא אליו בטענות. מותר ליושב-ראש הכנסת רבע שעה או חצי שעה או שעתיים לא להיות כאן במשכן. אני מעריך שיש לו תעסוקה אחרת.

זה המצב כרגע. בין חברי הכנסת יש כאן חילוקי דעות. כדי להיות נאמן לתקנון, אני גם לא יכול לגנות את המצב כרגע. בין חברי הכנסת יש כאן חילוקי דעות. כדי להיות נאמן לתקנון, אני גם לא יכול לגנות את הממשלה הפעם. אני רוצה שתבינו את זה.

סאלח טריף (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אני יודע שהיה ניסיון להביא שרים והממשלה לא שלחה. בואו נקרא לזה בעדינות סוג של ויכוח, חצי סכסוך, בין יושב-ראש הכנסת לממשלה. אני בטוח שהוא יפתור אותו.

אני לא רוצה לנצל את העובדה שאני כרגע יושב-ראש הישיבה ולקבל החלטה שלא תהיה הוגנת כלפי יושב-ראש הכנסת. אני רוצה שתבינו אותי. יש כאן בעיה. חבר הכנסת חגי מירום וחברים נוספים מעלים כאן בעיה יסודית מאוד. אני אעביר את הפרוטוקול ליושב-ראש הכנסת; אפשר לעורר את זה בוועדת הכנסת – נושא מאוד רציני, ראוי לדיון. תאפשרו לי הפעם להמשיך בכל זאת בסדר-היום. זה מה שאני אעשה בנסיבות האלה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תעביר את זה לוועדת הפירושים.

היו"ר ש' וייס:

אני לא בטוח שכדאי. אבל אם אתה תציע, תוכל לעשות.

חגי מירום (העבודה):

אני לא אציע. אני רוצה לומר כאן לחברי, חברי הכנסת, אני אקח את זכותי לדבר בהצעה לסדר-היום ולא אדבר כלל על ההצעה לסדר-היום. אני אדבר על ההתנהגות של הממשלה ועל יחסי כנסת-ממשלה.

היו"ר ש' וייס:

יש לך שלוש דקות.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה להגיד כאן לחברי הכנסת: לא רחוק היום שאנחנו נשאל כאן שאלות ולא נקבל תשובה. גם אז יגידו לי שהתקנון אינו מחייב שהשרים יגיעו לכאן.

היו"ר ש' וייס:

מחייב, מחייב.

חגי מירום (העבודה):

על-פי כל נורמה שהכנסת הזו היתה נתונה בה עד הימים האלה, מיום הקמת המדינה, הצעה דחופה לסדר-היום היא הצעה שהכנסת מציגה אותה אל הממשלה, והממשלה משיבה עליה. כל ניסיון "לעבור" את ההצעות הדחופות לסדר-היום בלי תשובת הממשלה הוא ניסיון שפוגע במעמדה של הכנסת, וזה לא דבר ראוי.

אני חושב שיושב-ראש הכנסת זכאי להעביר נושאים מיום רביעי לימים שני ושלישי. אבל, הוא חייב לתאם זאת עם הממשלה ולדאוג לכך שהשרים יופיעו פה. העובדה שהשר זבולון המר, שאני מאוד מעריך אותו, התנדב להיות כאן, כדי שלא נגיד שהממשלה איננה כאן, אינה – – –

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

עונה לעניין.

חגי מירום (העבודה):

— — — אינה עונה לעניין, מפני שאנחנו מצפים שבכל דבר ועניין יבוא שר מוכן, יבוא עם תשובת הממשלה על דברים שאנחנו מעלים כאן, ואין לנו הדבר הזה כאן.

אני רוצה להגיד לחברי הכנסת, אסור לנו לוותר, וזה לא שמאל או ימין, לא ויתרנו גם לשרי ממשלתנו בקדנציה הקודמת. היינו מאוד נוקשים אתם, גם יושב-ראש הכנסת שבח וייס וגם אני כיושב-ראש ועדת הכנסת, כששימשי בתפקיד בזמני. אמרנו: אתם חייבים להופיע פה. זה לא ייתכן, זה לא תקין, זה לא ראוי וזה לא מתקבל על הדעת – היחס של הממשלה לכנסת.

אני רוצה להזכיר לכנסת, שהממשלה שואבת את כוחה מהבית הזה, לא משום מקום אחר. היא מתבססת ומתקיימת על הבית הזה. לכן אני אסיים פה במשפט שקשור לג'בריל רג'וב. ג'בריל רג'וב אמר: המתנחלים הם כמו אבן על צווארנו. אמירה רעה מאוד, שלא מתקבלת על דעתי. אבל, אני אומר לכם פה: הממשלה היא כמו אבן על צווארה של הכנסת באופן שבו היא מתנהגת. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת חגי מירום. חבר הכנסת בנימין אלון. אחריו – חבר הכנסת תאופיק חטיב; אחריו – חבר הכנסת משה גפני.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אינני יודע מה הממשלה יכולה לענות לי ומה כבוד שר החינוך, התרבות והספורט יכול לענות.

היו"ר ש' וייס:

הוא אפילו לא רשאי על-פי התקנון. במקרים כאלה רק ראש הממשלה קובע מי השר המשיב.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

לשבת פה אני רשאי?

הי"ר ש' וייס:

רצוי, ואתה יכול אפילו להתבטא בנושא. אתה מוזמן לשבת ולהתבטא.

בנימין אלון (מולדת):

אותו פושע, ג'בריל רג'וב, פושע שישב 17 שנה, כמניין טו"ב, בבת-סוהר בישראל – מי שיושב 17 שנה כנראה ידיו אינן נקיות – פושע שהיה מראשי המארגנים של האינתיפאדה שהרגה בבנינו ובבנותינו, אותו פושע אולי טעה בלשונו, כי בתיאום בין ראש ממשלת ישראל לבין הבוס שלו, המרצח ערפאת, היה ניסוח מתקן למחרת. יכול להיות שלפי תוכנית השלבים היה אמור ג'בריל רג'וב להתאפק קצת ולא לחשוף מייד את הקלפים. אולי הוא קיבל אפילו נזיפה מהיושב-ראש.

אותו פושע, חבר קרוב של יעקב פרי, של השב"כ הישראלי, דאג לתעודות זהות ישראליות לילדיו, דבר שאושר כאן על-ידי שר הפנים בתשובה על שאלתא שהגיש חבר הכנסת רחבעם זאבי. אותו ג'בריל רג'וב הוא משת"פ של השב"כ הישראלי, וכאילו אף אחד לא יודע – כאן הפוך על הפוך – מי עובד על מי.

בחידלון נורא ניצב אריה עמית, מפקד המשטרה בירושלים שעומד לסיים את תפקידו, השאיר את ג'בריל רג'וב כשליט של ירושלים, בניגוד להסכמים, בידיעת השר לשעבר שחל, בידיעת השר הנוכחי, השר קהלני. כך שאני לא יודע מה הממשלה יכולה לענות לי.

הממשלה חתמה על הסכם שמפקיד בידיו של ג'בריל רג'וב, ראש הביטחון המסכל, הפושע שישב 17 שנה, שידיו דמים מלאו, יליד חברון, את ביטחון היהודים בחברון. הממשלה הזאת. מה ההיתממות הזאת? היא ממשיכה במעשי הממשלה הקודמת; זו המציאות.

היא מתעלמת משליטתו של ג'בריל רג'וב בירושלים; הוא לוקח לחקירה את עורך "אל-קודס", סוחרים, ערבים שלא מוצאים חן בעיניו, ואנחנו יודעים מה הוא עושה להם, לגופם, איך הוא מענה אותם.

אני לא יודע מי זה ג'בריל רג'וב. האם הוא באמת גבראל רגב, כמו שכינו אותו פעם? זה איזה מין משת"פ בגדול? או האם הוא באמת פושע שעובד על כולנו בעיניים ועל הממשלה הזאת בעיניים?

אני רוצה לומר רק דבר אחד, ואני מסיים, אדוני היושב-ראש. ההתבטאויות של ג'בריל רג'וב, כמו שאמר חבר הכנסת האשם מחאמיד, הן לא חדשות. הן נאמרו פה במליאה על-ידי חברי הכנסת הערבים עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

לא רק הערבים. גם אחרים.

בנימין אלון (מולדת):

אולי גם על-ידי חברי כנסת יהודים שחושבים כך. אני לא זוכר התבטאויות כאלה חריפות. נקווה שלא. אבל ההיתממות הזאת; הרי הוא ימשיך להיות ראש הביטחון המסכל, הוא אחראי לביטחון היהודים שם. הוא יהיה זה שאחראי בפעימה, בנסיגה השלישית, לכול.

היו"ר ש' וייס:

אבל אני אחראי לפעימה הזאת.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מסיים, ובאמת, בנושא הזה, גם אם היה כאן ראש הממשלה, הוא לא יכול היה להשיב לי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת אלון.

חבר הכנסת משה גפני. חבר הכנסת חטיב איננו, אז זה תורך. אחר כך, אם שר החינוך ירצה להתבטא בתוקף שירותו, נאפשר לו.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דגל התורה ואני, כאחד משליחיה בכנסת, תמכנו בהסכם הפריסה מחדש בחברון. אם מישו חושב שזה היה קל לנו כנציגים לתמוך בנושא של פריסה מחדש בחברון, הוא טועה. נאמר כאן על-ידי קודמי, בעיקר עם הלהט של חבר הכנסת ידידי אבנר חי שאקי, חברון אצלנו זה מקום קדוש מאוד, עיר קדושה, אבל אנחנו נאמנים לדרכנו. אנחנו מתפללים למצב הרצוי, אבל במצב המצוי אנחנו רוצים לחיות בשלום.

אני פונה כאן לחברי הכנסת הערבים, בעיקר לחבר הכנסת האשם מחאמיד, שהעלה את העניין
הצעה לסדר-היום – אל תחשבו שזה קל לנו. הרי אם אני אומר את האידיאולוגיה שלנו לגבי ארץ-
ישראל השלמה, האידיאולוגיה לא כתובה עלי ספר, ספר התורה שלנו, אבל אנחנו אנשים ריאליים,
ואנחנו רוצים לחיות בשלום.

כאשר מגיע ג'יבריל רג'וב כזה, שנמצא במעמד בכיר, בכיר מאוד, ברשות הפלשתינית, ראש הביטחון
המסכל, ומטיח יום-יומיים לאחר ההסכם שנחתם, שחתמה עליו הרשות הפלשתינית, שהוא אחד
מבכיריה, האשמות ודברים ביהודים כאלה ואחרים, כמו שיש ערבים כאלה ואחרים, בניגוד להסכם –
אני לא יודע מה העמדה הנכונה בשאלה מה צריכים לעשות היהודים בחברון; אשאיר את זה לעצמי
או לשיחות אתם, מה הם צריכים לעשות, מה הם לא צריכים לעשות. זה לא קשור לעצם הדיון כאן
וזה לא יהיה קבל עם ועולם. צריך לדבר אתם, אבל יש הסכם ותמכנו בו, 87 חברי כנסת, תמיכה
חסרת תקדים. אפילו ההסכם שבגין הביא, קמפ-דיוויד, לא קיבל תמיכה כזאת.

אני חושב שהדברים האלה של ג'יבריל רג'וב לא היו צריכים להיאמר. חבר הכנסת האשם מחאמיד,
לא היית צריך להגן עליו כאן. אלה דברים חמורים, הם מנוגדים ניגוד מוחלט להסכם. יש משא-ומתן,
כמו שמתנהל בין בני תרבות. יש פעימה ראשונה, פעימה שנייה ופעימה שלישית, ויש הסדרי קבע.
אנחנו חיים כאן כולנו.

הי"ר ש' וייס:

זה נשמע כמעט כמו החיאה.

משה גפני (יהדות התורה):

לכן, אני מגנה את הדברים האלה בכל תוקף. אני לא חושב שאלה דברים או פעולות שמביאים לשלום
שכולנו רוצים בו. אנחנו רוצים לחיות בשלום. הדברים האלה הם חמורים. אני מגנה אותם ואני מקווה
שגם אתם תגנו אותם, מכיוון שכולנו רוצים לחיות בשלום. תודה רבה.

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, יש לי בעיה תקנונית, ואני משוכנע שאתה תסייע לי לצאת מהתקנון בשלום.
בנושא הזה, כשר משיב, אתה לא יכול להשתתף, כי התקנון והנוהל הוא שמשיב אותו שר שראש
הממשלה קובע באמצעות השר המקשר. אנחנו נגמור את הקטע הפרוצדורלי, ואז אני אתן לך, בפסק
הזמן, להתבטא כשר. אנחנו צריכים לחיות טוב עם התקנון.

הצעה אחרת לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני לא רוצה להתייחס לעניין כאילו הוא עניין אישי. חבר הכנסת אלון יודע לספר על רג'וב בצורה זו ואחרת. אני לא יודע אם יש לו באמת ידיעות, או שהוא סתם מוצא לנכון להתבטא. אבל בוודאי אני לא מסכים אתך, חבר הכנסת אלון, שבדברים שלך, אולי יותר מעשר פעמים בתוך שלוש דקות אמרת פושע, פושע ומרצח, כאשר אתה מפנה את הדברים האלה אל אנשים מרכזיים ברשות הפלשתינית, רשות שעכשיו מוכרת לכל דבר ועניין כמייצגת את העם הפלשתיני מול מדינת ישראל, בתהליך שלום שאושר ברוב של 87 חברי כנסת בבית הזה רק לפני יומיים.

איך אפשר? אתה יכול לטעון שפניך לשלום? אתה מייצג ציבור שרוצה שלום? יהודי חברון רוצים לחיות בשלום? אתה בלבך יודע שהם לא רוצים לחיות בשלום עם האוכלוסייה הפלשתינית שם. הם רוצים להיות שליטים, הם רוצים להמשיך לכבוש את חברון. איך אפשר לדרוש מרג'וב ומראשי הרשות הפלשתינית שלא להתבטא בצורה קשה לפעמים לגבי מיעוט מזערי זה שרוצה להמשיך לשלוט, לכבוש ולמנוע כל תהליך אפשרי של פיוס ודו-קיום בשלום?

אני מסכים אתך, חבר הכנסת גפני, שכולנו רוצים בשלום. אבל תאמין לי שאילו היהודים האלה היו רוצים לחיות בשלום בחברון, הם יחיו שם מאתיים שנה ואף אחד לא יפגע בהם. הבעיה היא שהם רוצים לשלוט, לכבוש, לשים קץ לכל תהליך של פיוס ושלום. זה מה שמפריע לכולנו בעצם, מפריע לכל אלה שחושבים שצריך לחיות בשלום או שאי-פעם צריך להיות שלום בארץ הזאת. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה.

חברים, עכשיו נעבור להצבעה ואחרי זה שר החינוך יאמר את מה שהוא רוצה לומר.

ההצעה שלך היא להעביר את הנושא לוועדה, חבר הכנסת דהאמשה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כן.

היו"ר ש' וייס:

יש לנו שתי הצעות. אחת של כלל החברים, דיון במליאה, ואחת לוועדה.

האם אתם מסכימים שזה יהיה בוועדה, חבר הכנסת אלון?

בנימין אלון (מולדת):

לא, מליאה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

מליאה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת האשם מחאמיד.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

מליאה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מצטרף למציעים.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נצביע על דיון במליאה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

אם כן, תשעה תומכים, אין נמנעים, אין מתנגדים. יתקיים דיון במליאה בבוא הזמן, כאשר יושב-ראש הכנסת יחליט על כך.

אדוני השר, זכות הדיבור לך, אם אתה רוצה, בנושא הזה. אחר כך ממילא תהיה לך זכות דיבור כי תצטרך להשיב על הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת דוד אזולאי.

דוד אזולאי (ש"ס):

היו"ר ש' וייס:

בסדר גמור. אני רואה ששר החינוך והתרבות מאוד מסייע לנו, בקואופרטיביות יוצאת מן הכלל.

הצעה לסדר-היום התנהגות תלמידי בית-הספר "סליגסברג" בירושלים

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דוד אזולאי. יש לך שלוש דקות. הנושא הפעם חדש, אבל השר כבר באותה הזדמנות, בהסכמה כאן, יתייחס לשני הדברים, בעצם לכל דבר שהוא רוצה. התנהגות תלמידי בית-הספר "סליגסברג" בירושלים – הצעה לסדר-היום מס' 1380. חבר הכנסת שאול עמור לא אתנו. בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עוד בשבוע שעבר ביקשתי להעלות את העניין: ההימורים בבית-הספר "סליגסברג", ובקשתי נדחתה. שבוע לאחר מכן, לצערי הרב, היתה התפרעות באותו בית-ספר. לשמחתי הרבה, היום זה אושר, וחבל. יכול להיות, שאם היה דיון בשבוע שעבר והעניין היה עולה בתקשורת ביתר שאת, אולי היינו מונעים את ההתפרעות שהיתה.

אני חושב שהנושא הזה כל כך מטריד וכל כך מדאיג, ולצערי הרב זה לא בא לידי ביטוי בנשיאות הכנסת, שקבעה אותו בסדר-היום, כפי שאתם רואים, כנושא אחרון. אם אני לוקח את הנושאים הקודמים: חריגות השכר וג'בריל רג'וב, לדעתי הנושא הזה היה צריך להיות ראשון בסדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

סליחה. אני רוצה להעיר, חבר הכנסת דוד אזולאי. הסדר של הנושאים נקבע לפי סדר הגשתם למזכירות הכנסת. גם אי-אפשר להגיד שנושאים שקדמו לזה הם לא חשובים.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, לא באתי, חלילה, לזלזל בנושאים הקודמים. אבל אני חושב שנושא החינוך צריך להיות היום בנפשנו יותר מכל נושא אחר.

ברשותכם אצטט קטע מן העיתון: "שלושה נערים נעצרו ושבעה נפצעו קל במהומות שפרצו שלשום". ציטוט שני: "למקום האירוע הגיע כוח של משטרת ירושלים, שערכב לחקירה שלושה מהתלמידים בחשד להפרת סדר. עשרות תלמידים שזעמו על כך פרצו בצעד של מחאה לכביש הראשי וחסמו אותו לפרקים לתנועה. חלקם פצחו מדי פעם בשירי הלל לרוצח ברוך גולדשטיין".

רבותי, הציטוטים האלה – לא באינטיפאדה, לא בשטחים, אלא בבירת ישראל, במדינת ישראל, בירושלים עיר הקודש. אם היה הדבר הזה קורה בבית-ספר דתי, הרי היינו נזעקים וודאי העניין היה מייד עולה על סדר-היום ותופס כותרות וקדימות בסדר-היום.

מה קורה לנו? הלסדום היינו, לעמורה דמינו? התשובה היא באחד מענייני פרשת השבוע של לפני כמה שבועות. בעניין מכירת יוסף נאמר שם: הבור ריק אין בו מים – אבל נחשים ועקרבים יש בו. כאשר הנוער הנפלא שלנו מנותק מערכים יהודיים, כאשר מחנכים את הנוער לסמלים של כדורגל ובשבת מתנתקים מהאווירה של שבת, מנותקים מקודשי ישראל, מאבות האומה ומכל הקשור לערכי היהדות – זה המצב שאנחנו מגיעים אליו, שנערים משתוללים בצורה כזאת וקובעים מה יקרה בבית-הספר. וכאשר רוצים להכניס קצת יהדות לבית-הספר, מייד זעקה – כפייה דתית.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, עוד דקה אחת ואני מסיים. באחד מדיוני הוועדה למאבק בנגע הסמים שאלו את התלמידים שהשתתפו בדיון: אם תלמיד יעשן סמים בבית-הספר, האם תודיעו להנהלת

בבית-הספר? התלמידים ענו כאחד: בפירוש לא; זאת הלשנה, ולכן לא נודיע להנהלת בית-הספר. ההצעה שם באותו דיון היתה – וזה מתקשר לענייננו – להכניס לבתי-הספר נרקומנים שהשתקמו על מנת לספר לתלמידים כמה מסוכן להשתמש בסמים. נרקומנים שהשתמשו בסמים והשתקמו, להכניס אותם לבתי-ספר – כן; אבל רבנים, ורבנים שחזרו בתשובה – לא.

המעשה בבית-הספר "סליגסברג" צריך להדליק אצלנו לא נורה אדומה אלא צריך להדליק פרוז'קטור אדום על מצבו של החינוך הכללי במדינת ישראל. אני קורא לך, אדוני השר, המזוהה דווקא עם הזרם הדתי, ומציע לך לפעול ולהכניס יותר ערכים יהודיים לבתי-הספר הכלליים. הנוער שלנו צמא לערכים, ואף אחד שלא ינסה לדבר בשמו. אני מכיר את זה מקרוב, מנוער שאני מכיר בעירי – הנוער שלנו צמא לערכים, רק צריך להביא אותו לשתות ולקבל.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת אזולאי. למען הפרוטוקול, שר החינוך והתרבות בהיותו שר החינוך והתרבות מזוהה עם כל הזרמים. נכון? אדוני השר, באווירה אינטימית זו, בבקשה.

שר החינוך, התרבות והספורט ז' המר:

אדוני היושב-ראש, עדיין אפשר לומר חברי הכנסת, ברשות היושב-ראש אומר את החלק הראשון שאין לי רשות להגיד באופן פורמלי אבל אתה מרשה לי. בחלק השני אני רוצה להשיב לחבר הכנסת דוד אזולאי, ולפי הצעתך קשרתי את התשובות על שתי ההצעות בדיבור אחד.

לגבי ההתבטאות של רג'וב – כל מי שנתן יד להסכם בחברון, כמו כל מי שלא נתן לו את הסכמתו, גם ערבים וגם יהודים בבית הזה, שרוצים בדו-קיום, לפי דעתי כל אלו כאחד היו צריכים לגנות באופן חריף את האמירה הזאת. שהרי היה הסכם, הדיו לא יבשה עליו, ולו היה שר בממשלת ישראל שחתם על ההסכם אומר דברים דומים על ערביי חברון בשעות האלה, מה היו אומרים בחברון? מה היו אומרים בארץ לגבי כוונות אלו שחתמו על ההסכם? איזה אמון היה בעניין הזה? לכן, יש פה דבר מאוד חריף – שהרי היה הסכם שהיהודים נמצאים היכן שהם נמצאים, הערבים נמצאים היכן שהם נמצאים, והביטוי הזה חריף שבעתיים מפני שהוא נשמע מפי מי שממונה על הביטחון המסכל. כלומר, איזה אמון יש בו? איזה מסר הוא מוסר לאלה שאותם הוא צריך לסכל? איזו אווירת דמים הוא משרה בדיבור שכזה? לכן, הייתי מצפה שבדיון שיהיה בכנסת תהיה קריאת גינוי כוללת.

גם הממשלה צריכה, לפי דעתי, לפנות אל הרשות הפלשתינית ולתבוע את ההתנצלות ואת החזרה הפומבית, מפני שהדברים נאמרו בפומבי. זאת נקודה אחת.

לגבי ההצעה לסדר-היום, אני חושב שחבר הכנסת דוד אזולאי צודק בשני דברים, ולעניות דעתי איננו צודק בדבר אחד. הוא צודק בכך שלו היה הדבר הזה קורה בבית-ספר דתי, היתה האשמה גורפת. היו אומרים: זה החינוך שאתם נותנים. הוא צודק גם שבאין חזון ייפרע עם; כלומר, כשאין לך מחשבה על תוכן, על ערך, על עניינים של רוח, של קשר של ייעוד בתוכנו, יש בעיות באשר להתנהגויות. אני חושב שהוא לא צודק שהוא מתלה מהומה מסוימת שהיתה בבית-ספר מסוים באווירה של אותו בית-ספר.

שאלתי בירושלים על בית-הספר "סליגסברג", ונאמר לי שנעשית שם עבודה חינוכית מאוד טובה, מאוד רצינית. אנשים שמכירים את בית-הספר, שאין להם סיבה לכסות על משהו, יודעים שהיתה שם התפרעות של כמה תלמידים, שקדמה להתפרעות שלהם בסכסוך עם ילדי שדרות, וכשהוצאו הילדים האלה, הם יצרו איזו התפרעות ואתם בית-הספר בא חשבון. כלומר, אתם הוא דן באופן פדגוגי ובכל הדרכים האחרות שיש לו להתמודד אתם. אבל לא הייתי רוצה שבאותה הזדמנות יוטל כתם על בית-ספר שלם, שבעצם פועל בסדר.

אני לא נוקט אותה שיטה של אלה, שאם יש מקרה במערכת החינוך הדתית, מתלים את זה בכל הדתים. אני אומר, שאם קרה מקרה, וחבל שקרה, יצטרכו להתמודד אתו, ואני מבטיח, שמערכת בית-הספר ומערכת מנח"י, שהיא המערכת הירושלמית של החינוך, ומשרד החינוך ככל שיתבקש, יטפלו במהומה המקומית הזאת, אבל לא הייתי תולה אותה במצב בית-הספר באופן כללי.

חינוך לערכים – אני לא רק מסכים, אלא אנחנו הולכים לפעול באופן רציני במשרד החינוך, שלא רק נלמד את ענפי הדעת ואת המדע במדינת ישראל, אלא כל הסוגיות של מורשת ומסורת וציונות ודמוקרטיה ואחריות לקהילה ויושר ויחסים בין אדם לחברו וערכים מעין אלו שעם שיושב בציון צריך להתנהג לפיהם, הם אומנם יונחלו ויימסרו לתלמידי בתי-הספר כדי שיוכלו אכן להכיר אותם וגם לבחור את ההוקרה שלהם בהם.

לכן, קודם כול אני אומר לך, חבר הכנסת אזולאי, שיש לי עניין מאוד גדול בנושא הזה, ולפי דעתי אתה צודק בכך שרוב הציבור רוצה בזה – ציבור דתי ולא-דתי, כלומר רובו רוצה. יש קבוצה מסוימת שאיננה רוצה בזה, ואני גם מתנגד להכרחת הקבוצה הזאת. אבל רובו של הנוער צריך לקבל אותם ערכים שמתנגדים למי שאומרים: מתה האידיאולוגיה ונגמרה הציונות ונגמרה המוטיבציה ונגמרה הפטריוטיות ונגמרה אהבת העם והמולדת. לגבי הערכים של העם והיהדות – בדברים האלה בית-הספר כן צריך להתמודד, ואני אעשה הכול כדי שבתי-הספר יתמודדו, בהסכמה גדולה מאוד של אנשי החינוך בישראל. יש כאלה שלא מסכימים, אז נצטרך להתמודד אתם ערכית ורוחנית, לא מפני שאנחנו רוצים מלחמת תרבות אלא צריך להיאבק על כך שזאת תהיה דמותו של הנוער הישראלי.

אם היית מוכן, הייתי אומר שיש לשחרר את בית-ספר "סליגסברג" כדי שלא יהווה דוגמה עם סטיגמה ותיגו שאינם ראויים לו לדעת מי שבדק את העניין וראה שזה כך.

אם אתה מסתפק בדיון שהיה לנו – מה טוב, זה מה שאני מציע; אם לא – שוועדת החינוך תדון בזה. כפי שתחליט. מצדי, אני ממליץ שנסתפק בדבריו ובדבריי.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר.

מהי החלטתך? לפי זה אדע אם לתת לחבר הכנסת בן-צור לדבר.

דוד אזולאי (ש"ס):

לצורך הפרוטוקול אני צריך לבקש דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

את זה ביקשת.

דוד אזולאי (ש"ס):

לצורך העניין, אני יודע שביום רביעי הקרוב יש דיון בוועדת החינוך, כך שענינו על שני הדברים.

היו"ר ש' וייס:

בנסיבות אלה לא יהיה זה מוזר אם הוא יבקש להעביר לוועדה, נכון?

דוד אזולאי (ש"ס):

אין בעיה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר החינוך והתרבות.

אם כן, נערוך הצבעה על העברת הנושא לוועדת החינוך והתרבות. מי תומך? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

מעניין שככל שיש פחות חברי כנסת הרוב תמיד יותר גורף. חמישה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים, הנושא יעבור לטיפול של ועדת החינוך והתרבות.

חברי הכנסת, בזאת תם ומוצה סדר-היום שלנו. הישיבה הבאה תתקיים ביום ג', י"ג בשבט התשנ"ז, 21 בינואר, בשעה 16:00.

מחר הוא יום עמוס אירועים. הכנסת תקדיש את יומה ליום ייסוד הכנסת, 48 שנים לייסוד הכנסת שלנו, ובוודאי קיבלתם על כך הודעות מתאימות. לילה טוב.

הישיבה ננעלה בשעה 21:12.